

YA:SUKONO WADE TABO

LUKUTE

AKULOLIYA

Lukukono Buka Osiyodilo Mabu

1 ¹⁻²Naimano wade namutudawa Tiyopolasi, niyata.^a Aimanu taneba magumulo kebe iyaiya tanalate iyalo da:pemaimiya, piyate wagilimi mabune ibino balidinomamo ebe tanalo dulamoliya, ibi epetapiate Godokono Wade Tabo eba kiyawaolo ebe atu tanalo a ega:walo epo epetapi bilibilinomo ebo anaiya. Nanitabola, ebe tetene wagilimite epetapi bilibilinomate ebe iyaiya tanalo pepamo nanitabonomolo akulolema: nowageleonamiya, wiyasiya ibi magumulo idawate woko wadenomamo kopoliya.^b ³Ebema: naimano kawodawa, nale me tanalo bibibilinomo ibino wagilame mabune wadenomamo eba malagidilolenapelo, naimano tepo magumuno wokilo ubi ebo iyatimo a:ma:tamo buka osiyodilote me tanalo ka:tuputupuilaema; ⁴iyoy, epetapiate a:ma: diyatumiotia, a:ma:le ebe tanalo bilibilinomo nanitabonomolo kiyatawaema; nale me tanalo ebema: osiyodilomo.

Godokono Nopodawate Yonekono Awokala Tanalo Da:kiyawaiya

⁵Ebe tetelo Elodite Yudiya opono Kawo Elawodubuma: eba eda:nalo, dubu idi ebenu mailo Sekalayate, ebete Abayakono tanebadawama: eda:nami, ebe Godotamo kalimagono ikameodawa idila. Ebenu kamiyaleno mailo Elisabetitela, ebe kamiyaleno nabiwi atumu Godotamo kalimagono ikameodawala. ⁶Ebene ibi netewapino ilukuli tanalote

^a Tiyopolasi mailono magumu nitana 'Godokono Namutudawala,' ebema: buka ka:la:mioledawa, a:ma: Godokono namutudawama: deda:wena, modobola me bukano tabote a:ma:tamo atumu na:ka:pena. ^b 1:1-2 Ali 1:1

Godokono ololo apulo tuputupunomoma: eba eda:onalo iba:te ebenu totomu tabo bilibilinomamo nanitabonomolo tudila:onamiya. ⁷Wiyasiya ibi niyaniyala, iba:godolo gudu puliyanomola mabu Elisabetiko ta:li kamiyalema: eda:nami, iyo, Sekalayako ega:walo Elisabetiko iba:te kadele abelenomoma: eba eda:olo gudu uima: modoboa:.

⁸Ebene sagana idilo Sekalayakono gu epono tetete pemaigiya, iba:te Godoko Amamateno Iya Motolo iyaiya woko ka:posiyodilolema:. Ebema: egela idilo Sekalayate ebolo woko nosiyodiluti, ⁹mabu ebe egelalo ebenu epate Godokono ubi tanalamo eba tudila:olo ebe lawiya, ebete Godoko Amamateno Moto guamo nopegate, ebolo ebete wade nibo tuwae inamabu patapata unamo eba naminaolelo Godotamo ka:nikameoma:.^c ¹⁰Ebene ebe inamabuate elalo eba wamoteutalo epo bilibilinomate Godoko Amamateno Moto niyakabolo ibino towetowe tabo Godotamo ebo negelitya.

¹¹Ebe tetelo Godokono nopodawate wade nibo tuwae inamabu wamoteno patapata tumudi apudo eba pemaigalo Sekalayako kapiyatamo ebo pawokaliya, ¹²ebene ebete ebe umite woki bilibilinomoma: eda:lo kawonomamo toletoliya. ¹³Wiyasiya nopodawate ebetamo negiya, “Sekalaya, a:ma: akotoletola:la:. Godote a:imano towetowe tabo olowi, ebema: a:imano kamiyale Elisabetite dubu gudu kalaimene. A:ma: ebenu mailo Yonema: neka:miye. ¹⁴Nanitabola, ebete dawokalamene a:ma: kawonomamo ebo kekalakalama:ta, ega:walo epo bilibilinomate ebe mabuma: atumu kawonomamo ka:kekalakalaoma:na:. ¹⁵Ebete ebenu menokono tepolo eba okolilo Godokono Uliyanate ebe iyalo ketabokaimene, ebema: Godokono dopo apulo ebete kawodawama: keda:mene, ega:walo ebete elawo da:imi obo a:ka:ninakomene.”^d

¹⁶Nanitabola, ebete Isalaela epo bilibilinomo ibino Kawodawa Godotamo walo ka:kemagaelemene, ¹⁷iyo, ebete aimano Kawodawa dopomete ka:tomene ega:walo Wade-talena Uliyanate ebe unamo eba okolilo ebete elawonomoma: keda:mene, Godokono woki awokalimidawa Elayako keba kunula:ka: eba kunu. Ebema: ebete nabi ega:walo gudi kapiyama: walo ka:ka:midilimene, iyo, ebete Godokono tabo olowioa:pino woki iyakobi midililamete ka:tuputupuilamelelaemene, ega:walo ebete Kawodawano epo wadekobi ka:midilimene ebenu pe tanaloma:.”^e

¹⁸Sekalayate Godokono nopodawatamo negiya, “Na me tanalo nanitabonomolo keba kunu na:kiyatawamo, mabu na kadelenomola ega:walo naimano kamiyale abelenomola?”

¹⁹Ebene Godokono nopodawate nowamiya, “Na Ga:ibilyolotela, Godokono ololo apulo utitanakomo, iyo, na ebete palibone me wade tabo a:ma: kapanatama:.”^f ²⁰Naimano tabote nanitabonomoma: keda:mene,

^c 1:9 Maimi 30:7 ^d 1:15 Nabas 6:3 ^e 1:17 Ma:l 3:1; 4:5-6; Ma:t 17:11-13

^f 1:19 Da:n 8:16; 9:21

wiyasiya a:ma:le ebe tabo nanitabokobi ka:mida:wea, ebema: me tetene wagilimite ebe nanitabo tanalote pemaiga teta:mo a:ma: tabo kiyawaoa:noma: keda:ma:ta.”

²¹Ebe tetelo epo bilibilinomate Sekalayakono pemaiga tanalo eba makopelitalo iba:te negelitiya, “Tete geyageyanomolo ebete Godoko Amamateno Motolo beda:ma: ka:lutale?” ²²Ebene ebete Godoko Amamateno Iya Motone da:pemaigiya epatamo tabo kiyawaoma: ka:pa:modobiya. Wiyasiya ebete iba:tamo kotamo da:pa:kiyawaiya, ebe tanalodo iba:te ma kunu iyatawiya, ebete Godokono Motolo eba lutalo, Godokono nopodawate ebetamo da:pemaiga ebena balidite iyama: ebo eda:ome.

²³Ebene Sekalayakono woko tetete Godoko Amamateno Motolo dolopoligiya, ebete ebena duliyaomolamo ebo tiya. ²⁴Ebene egela epetapiate da:petoiya ebena kamiya Elisabetite lamituma: dediya, ebete ebe tetene wagilimite paibu sagana magumulo ebena motonomolo okoliya. ²⁵Ebe tetelo ebete ebena tepo magumulo tabo ma kunu giya, “Ka:lo uwomu egela tetenomolo Godote na a:nilakapoinami, iyo, ebete gudu natamo eba ikanamelo naimano ilipo tanalo iyabaiamo iyatinami.”

Godokono Nopodawate Ya:sukono Awokala Tanalo Ma:litamo Da:kiyawaiya

²⁶Ebene Elisabetite lamituma: eda:te, sikisi sagana da:petoiya Godote ebena nopodawa Ga:ibilyoloko Ga:lili opono Nasaleta duliyaomolamo ebo palibiya. ²⁷Ebete buwele Ma:litamo Godokono nopo adaiya, ebe buwele dopamo Yausepetamo atamiya, me dubu Yausepeko ebe Kawo Elawodubu Da:ibidikono walone gudu idila.^g ²⁸Ebene nopodawate Ma:lisko napaniya, “A:ma: niyata, Kawodawa Godote a:ma: nilakapolo elawiata! Ebete a:ma:godolo bokolina!”

²⁹Ebema: Ma:lite ebe tabo dolowiya woki bilibilinomoma: eda:lo ebena tepo magumulo negiya, “Me beda: tanalola:ka:?”

³⁰Nopodawate ebetamo negiya, “Ma:li, a:ma: akotoletola:la, mabu Godote a:ma: ma kunu a:nilakapoimita, ³¹a:ma:le lamituma: eda:wete dubu gudu kalaima:ta, ebena a:ma: ebena mailo Ya:suma: neka:miye.^h

³²Ebete kawonomoma: keda:mene, epate ebe Ununomo Godokono Guduma: beka:minakoma:na, iyo, Godote ebe Kawo Elawodubuma: ka:midimene, ebena ewono Da:ibidiko keba kunu kokolinamile eba kunu.ⁱ ³³Ebema: nanitabola, Ya:ikobokono walone gudi magumulo ebete uwomua: tetelo Kawo Elawodubuma: beda:namene, iyo, ebena Kawo Elawodawama: eda: tanalote a:kolopoligonamene.”

³⁴Ma:lite wiyasiya nopodawatamo negiya, “Na buwelenomola ega:walo na awia:nola. Me tanalote natamo keba kunu na:kemaigamene?”

^g 1:27 Ma:t 1:16,18 ^h 1:31 Ais 7:14; Ma:t 1:21-23 ⁱ 1:32-33 2Sa:m 7:12,13,16; Ais 9:7

³⁵Nopodawate ebetamo nowamiya, “Wade-talena Uliyanate a:ma:tamo ka:pemene, ega:walo Godokono elawote a:ma: unamo kokolimene, ebema: a:ma:le dalaima:emene ebe talena gudu epate Godokono Guduma: beka:minakoma:na. ³⁶A:ma: a:imano menokono naniko Elisabetikono tanalo nemalagidila. Dopamo epate negelanakiya ebe tali kamiyalela, wiyasiya ebete abele tetelo lamituma: eda:te sikisi saganate olopoligi. ³⁷Nanitabola, tanalo bilibilinomo osiyodilolema: Godogodolo elawo bitana, osiyodiloa: tanalo idite ebegodolo kitana.”^j

³⁸Ebema: Ma:lite negiya, “Na Kawodawa Godokono wiya: woko buwelela. Modobola a:ma:le degeawa:, ebe tanalote nemaigamene,” ebene Godokono nopodawate ebegodone gito tiya.

Ma:lite Elisabetiko Uima: Da:tiya

³⁹Ebe tetelo Ma:lite samonomamo maigate Yudiya opono ununu damelamo tote mulu duliyomolo ida:mo gito nemaigiya. ⁴⁰Ebene ebete Sekalayakono motamo nodolote Elisabetiko eba na:wiyamidalo ebetamo nilakapo tabo ebo na:kiyawaiya.

⁴¹Ebema: Elisabetite Ma:likono nilakapo tabo dolowiya, ebe tetenomolo ebene tepo magumulo gudute kawo kalakala lawete ebo igiligaiya. Ebene Godokono Uliyanate Elisabetikono tepo magumu detabokaimiya, ⁴²ebete tabo unamo adipatelo Ma:litamo negiya, “Kamiyale bilibilinomo magumulo Godote a:ma: unamo adipatelo wadenomamo bowalubinama:ta, ega:walo a:ma:le dalaima:emene Godote ebe Kawodawa atumu uwomua: tetelo bowalubinamene.

⁴³Naimano Kawodawano menoko, a:ma:le na unaema: da:pa:wa: kalakala kawonomola, wiyasiya me wade tanalonomote na kuba lumagitamo beda:ma: ka:pemaigale? ⁴⁴Nanitabola, nale a:imano tabo dolowimo, ebe tetelo naimano tepo magumulo gudute kawo kalakala lawete ebo igiligao, ⁴⁵ebema: a:ma:tamo kalakala beda: kawonomola:ka:, mabu a:ma:le Godoko nanitaboma: a:miyata ebene tabote a:ma:do nanitabonomoma: keda:mene!”

Ma:lite Godoko Damamatiya

⁴⁶Ebene Ma:lite negiya,

“Naimano kimalagidilote Godoko nowaloguta,^k

⁴⁷ iyo, naimano tepo magumute naimano Igilo Mula:dawa Godotamo nekalakalita,

⁴⁸ mabu ebete na malagidilonelo kalakala tanalo osiyodili na ebene da:peso wiya: woko buweletamo!

Ebema: me tetene wagilimite uwomua: tetelo

^j 1:37 W Mabu 18:14 ^k 1:46 1Sa:m 2:1-10

- epo bilibilinomate na kalakala lumagima:
 beka:na:minakoma:na,
 49 mabu Elawonomo Godote natamo wadewade tanalo kawokawo
 osiyodiloli,
 iyo, ebe Kawodawano mailo talenala!
 50 Nanitabola, piyate ebe da:tolemena
 ebete iba:tamo nilakapo biyatinakomene,
 iyo, epate me opolo tete geyageyanomolo eba ilukulinalo,
 ebete iba:tamo ma kunu bowagelenakomene.^l
 51 Ebema: a tetelo ebete ebene kotamo kawokawo tanalo osiyodiloli,
 ega:walo piyate ibi a:ka:tuwa: amamaolo kawokawoma: degeliya,
 ebete ibino nopo kubailamete
 ebene elawamo ibi a:na:ma:lateli.^m
 52 Ega:walo ebete kawokawo elawodubu ibino gobebobone iyabaiamo
 alami,
 wiyasiya ebete ebe atu tetelo dologala epo owadipalateli.ⁿ
 53 Iyo, piyate nigologololo dilukulinamiya,
 ebete ibi wadewade inamabuamo eba tabokailamelo,
 wiyasiya inamabu bilibilinomagopi inamabua:no gito aliboli.^o
 54-55 Ebema: nanitabola,
 ebete aimano ewoniatamo nanitabonomolo degiya,
 ebe tabote a tetelo nawokala,
 iyo, tete tatalila ebene walubi tanalote ka:pemaigamene
 ebene wiya: wokodawa Isalaelatamo.
 Me ebe mabuma: Godote A:ibalayamatamo kebe nilakapo
 kawokalimiyale,
 ebe nilakapamo ebene walone gudi uwomua: tetelo
 bemalagidilolenamene!^p
 56 Ma:lite me iyaiya tabono tanalo kiyawao dolopoligiya, ebete
 netewa-kapiya sagana Elisabetiako okolite, ebene ebete ebene
 duliomolonomamo walo gito ka:tiya.

Yoneko Epo Obamo Waduba:midaoledawate Dawokaliya

57Ebene Elisabetikono gudu alaimi tete da:piya ebete dubu gudu
 alaimite, 58ebe niyakabolo dilukulinamiya ega:walo ebene mabu epo,
 iba:te Godokono wade walubi tanalo Elisabetigodolo umite eba:go
 nekalakalaiya. 59Ebene sebeni egela da:petoiya, a:iti egela tetelo iba:te
 dubu guduno tama itamida pukala osiyodiloma: ebo pelamiya. Ebe
 tetelo epetapiate ubi iyatiya ebe gudu ebene nabiwi Sekalayakono

^l 1:50 Oale 103:13,17 ^m 1:51 2Sa:m 22:28 ⁿ 1:52 Yauba 12:19; 5:11; Oale 147:6

^o 1:53 Oale 34:10 ^p 1:54-55 W Mabu 17:7; Oale 98:3; Mai 7:20

mailamo keka:ima;^q 60 wiyasiya ebenu menokote negiya, “Ao, la: ebenu mailo Yonema: neka:miala:.”

61 Ebenu iba:te la:wa:ote ebetamo negeliya, “Numa:, a:imano epagodolo me mailo kitana:!” 62 Ebenu iba:te ebenu nabiwitamo kotamo eba gelalo ebe nalatediya, ebenu ubi keba kunu kitanale gudutamo mailo kikaema:.

63 Ebenu Sekalayate kotamo kiyawaolo epetapiate tabo akuloleno inamabu adaema: danaliya, ebete ebe inamabu lawete ma kunu akuloliya, “Ebenu mailo Yonetela.” Ebe mabuma: iba:te kawonomamo anoanoiya, 64 ebenu ebe tetenomolo Sekalayakono tabo kiyawao tanalote wadekobi da:kolowimiya, ebete Godoko moio ebo wagilimiya. 65 Ebenu ebenu duliyo molo epate ebe anoano tanalo dulamiya iba:te kawonomamo toletoleiya, ebenu iba:te ebe iyaiya tanalo epo epetapi da:nikiyawaolamiya, ebe tabote Yudiya opono unuunu damelano duliyo molo bilibilinomamo ebo tiya. 66 Ega:walo piyate ebe tabo dolowiya iba:te eba malagidilole negeliya, “Me gudu ebete kebako dawama: na:keda:mene?” Iba:te me tabo negeliya mabu ibino umi magumulo Godokono elawote ebe gudugodolo nanitabonomolo itani.

Sekalayate Godokono Woki Ebenu Uliyanano Elawamo Dawokalilamiya

67 Ebenu Godokono Uliyanate Yonekono nabiji Sekalayakono tepo magumu detabokiya, ebete Godokono woki ma kunu awokalilamiya,

68 “Godote Isalaela epo wadenomamo dowalubilinako,
ale ebe ebenu: kemoiomalema;

mabu ebete ebenu epo walubilima: na:pe,
tete tatalila ebete ibino kuba osiyodilole magumune
ibi ka:powagailimene!”

69 Iyo, Godote a mabuma: dadipati,
ebe Kawo Igilo Mula:leamedawate na:pe,
ebe Godokono wokodawa Da:ibidikono walone gudu idila.^s

70 Nanitabola, piyate dopamo tetelo Godokono talena magumulo
dilukulionamiya,
ebete ebe wokopido ebenu woki eba awokalimilo negiya,

71 piyate dowaoate atamo gowela tanalo dosiyodilonaka,
ebete a ibino elawo kotone kowagaimene.^t

72 Iyo, ebete tabo idi ma kunu kegiya,
ebete aimano ewoniatamo ebenu nilakapo biyatinamene,
ega:walo ebete iba:tamo kebe nopo nanitabonomolo kiyatiyale,
ebe wade-talena tabo eba malagidilonalo
uwomua: tetelo ebete bosiyodilonakomene.^u

^q 1:59 W Mabu 17:12; Kalima 12:3; Luk 2:21 ^r 1:68 Oale 72:18 ^s 1:69 Oale 18:2

^t 1:71 Oale 106:10 ^u 1:72 W Mabu 17:7; Oale 105:8-9

- 73 Ega:walo ebete aimano ewono A:ibalayamatamo nanitabonomolo
na:kegiya,^y
- 74 piyate ago da:gowelaonaka,
ebete a ibino koto magumune kuwatemene,
ebene ale ibi tolelamea:no
ebe kapiyatamo woko bosiyodilonakoma:.
- 75 Iyo, ale ebenu ololo apulo talena epoma: eba eda:onalo,
ale uwomua: tetelo ebenu tuputupu gabodo
bowapata:lamenama:.”^w
- 76 Ebenu Sekalayate ebenu tabo moga:melo walo na:kegiya,
“O naimano gudu Yone,
epate a:ma: Ununomo Godokono woki awokalimidawama:
beka:minakoma:ta,
iyo, ebete dapalibomene,
a:ma:le ebe Kawodawano gabo dopoma:wete eba tonatolo,
ebenu gabo kosiyodiloema:ta.”^x
- 77 Ega:walo a:ma:le Godokono epo ma kunu kiyatulaema:ta,
ebete ibino kuba eba egebolelamelo ka:dodolomatililaemene,
iyo, ebete ebe gabodo ibino igilo ka:mula:lalaemene.”^y
- 78 Ebema: nanitabola, aimano Godote a kawonomamo eba
nilakapoiamenalo,
ebenu igilo mula:leno alote atamo ebo ka:pemaigamene,
egelate epatamo da:pemaiganako eba kunu.”^z
- 79 Ebe alote ebenu Unu Duliyomolone ka:pa:pukuilaemene,
a:e magumulo ega:walo idoko magumulo dilukuliona ebe
epatamo,
ebema: kalakala kawonomola,
Godote ebenu milolo wapata:lame tanalono gabo a ebo
kiyatuaemene.”
- ⁸⁰Ebema: Sekalayakono gudute eba apelo Godokono Uliyanate ebe
magumulo elawonomoma: ediya, ebenu ebete bulu opamo tote ebo
nokolinami, wiyasiya walone Godokono ubi tetelo ebete Isalaela epatamo
pemaigiya.

Ya:sute Dawokalani

Ma:t 1:18-25

2 ¹Ebe tetelo Kawo Elawodubunomo Sisa Ogastasete opo
kawonomamo tabo napalibiya epo bilibilinomate ibino mailo
gabamanino bukamo kanalomolema; ²ebe atu tetelo Kiliniyasete

^y 1:73 W Mabu 22:16-17 ^w 1:75 Tai 2:12-14 ^x 1:76 Ais 40:3 ^y 1:77 Yel 31:34

^z 1:78 Ais 60:1-2

Siliya opono Kapela Elawodubuma: eda:nami. Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa, me dopo tetela epo bilibilinomate ibino mailo gabamanino bukamo danalomoliya, ³ebema: epo bilibilinomate ebe tanalo ka:nosiyodiloma: ibino ewonino iyaiya duliyoumolamo na:tolamoliya.

⁴Ebene Yausepete Ga:lili opono Nasalete duliyoumolone Yudiya opono Beteliyama duliyoumolamo tiya, mabu ebe Kawo Elawodubu Da:ibidikono walone gudu idila ega:walo Da:ibidiko Beteliyama duliyoumololo awokaliya. ⁵Ebe tetelo Ma:liko ebetamo atamiya ega:walo ebe lamitula, ebema: ibi netewapiate kapimiya tiya iba:te ibino mailo ebolo kanalomoma: ⁶Ebene iba:te Beteliyamalo eba nilukulilo idoko idilo Ma:likono gudu alaimi tete da:peni, ⁷ebete ebene dopo koi gudu alaiminate ebe kalikamo auputinate kau-goeogoeono uwago nao bokose guamo gito adilatini, mabu kapela epate delaonakiya ebe motolo tetea:nola iba:te ebolo ilukulima:

Godokono Nopopiate Sipi-goeogoeo Ulamepiatamo Dapawokalaoniya

⁸Ebe tetelo sipi-goeogoeo ulamepiate Beteliyama duliyoumolo niyakabolo uwago opolo ibino sipi-goeogoeo eba ulamenalo, ⁹Kawodawa Godokono nopodawate iba:tamo pawokalanate Godokono alo kawonomote ibi ebo pipukuilameni. Ebema: iba:te kawonomamo toletoleoniya, ¹⁰wiyasiya nopodawate iba:tamo negeni, “La: ka:toletoleonala! Na la:tamo wade tabo adaemo, ebe tabote epo bilibilinomatamo kalakala kawonomo kikalaemene, ¹¹mabu ka:lo idokolo Da:ibidikono duliyoumololo la:imano Igilo Mula:lelamedawa awokala, ebe Kawodawa Kelisotela, Godokono Alibodawala. ¹²La: tolama:wete ebe gudu kalikamo auputi ka:nuimamota, ega:walo ebe kau-goeogoeono uwago nao bokose guamo adilatila, iyo, la:le ebe anoano tanalo numa:wete ebo kiyatawaomamota naimano tabo nanitabonomola.”

¹³Ebe tetenomolo ebe nopodawago Godokono nopopi epetapi bilibilinomate gito pawokalaoniya, ebene iba:te Godoko eba adipatenalo negelaniya,

¹⁴“Godote ebene Ununomo Duliyoumololo dokolina,
la: ebe moiolo nadipata:la:

Me opolo ebete piyatamo dekalakalana,
ebene igilo mula: tanalote iba:godolo nitanamene!”^a

¹⁵Ebene Godokono nopopiate Unu Duliyoumolamo walo da:ka:nodoloniya, ebe tetelo sipi-goeogoeo ulamepiate negelaniya, “Kawodawa Godote a danae Beteliyama duliyoumololo ka:lo idokolo da:pemaiga, a ebe tanalo uima: ka:tolamiye.”

^a 2:14 Luk 19:38

¹⁶ Ebene iba:te samonomamo tolamenate, Ma:liko, Yausepeko, ega:walo gudu kau-goeogoeono uwago nao bokose guamo adilati, iba:te ibi ebo nulameniya. ¹⁷ Ebene sipi-goeogoeo ulamepiate gudu numinate, nopodawate ebenu tanaloma: degeni, iba:te ebe tabo Ma:liko Yausepeko ibi ebo nanaleniya. ¹⁸ Nanitabola, ebe tetene wagilimite piyate sipi-goeogoeo ulamepino tabo dolowiya ibi bilibilinomate kawonomamo anoanoiya, ¹⁹ ega:walo Ma:lite me iyaiya tanalo ebenu tepo magumamo alomonate tete bilibilinomolo kawonomamo nemalagidilolenami.^b ²⁰ Ebene ebe idokolo sipi-goeogoeo ulamepiate eba olowamionalo, Godoko amamata:go ebo tolameniya, mabu iba:te Godokono nopodawagodone kebe tabo kolowioniye, iba:te ebe tanalo bilibilinomo nanitabonomolo a:nulamoleniya.

Yausepeko Ma:liko Iba:te Ya:sukono Mailo Dekamiya

²¹ Ebene wuiki kapiya olopoligote dubu guduno tama itamida pukala osiyodilo tete da:piya, Yausepeko Ma:liko iba:te me gudu Ya:suma: ka:miya, mabu ebenu menokote lamituma: eda:no Godokono nopodawate me mailo iyalo ikamiya.^c

Iba:te Ya:suko Yelusalemamo Demagatiya Godotamo Ikaema:

²²⁻²⁴ Ebene tete da:piya iba:te Ya:suko lawete Yelusalema kawo duliyoumolamo gito tolamiya menokola gudula ibino agima talena ka:nopoliyalema:, Godote Mosesedo totomu tabo diyatiya eba kunu. Iyo, ebe totomu tabote Yu epo ma kunu iyatulamena, agima talena olopoligo tetelo menokote bigo ola netewa o badu ola netewa Godotamo nikameomene, ebema: Yausepeko Ma:liko iba:te me totomuamo tudila:ote kalimagono inamabu ebetamo eba kunu ikameiya. Ega:walo ebe atu tetelo ibi ubila gudu Ya:suko Godotamo ikaema:, mabu Godokono totomu tabo idite ma kunu kegena, dopo dubu gudi talenama: midilite Godotamo kikameoma:^d

Simiyonote Gudu Ya:suko Dematopiya

²⁵ Ebe tetelo dubu idi ebenu mailo Simiyonotela, ebete Yelusalema kawo duliyoumololo okolinami. Ebe tuputupudawanomola, iyo, ebete Godotamo na:tuduwatanami ega:walo ebete Isalaela epono igilo mula:le tanalono maiga tete nemakopelenami. Ebema: Godokono Uliyanate eba:go eba okolinalo ²⁶ ebe iyalo aniya ma kunu, ebete Godokono Alibodawa Kelisoko dopamo umite ebe walone ebo ka:emene. ²⁷ Ebene Ma:liko Yausepeko iba:te Godokono totomuamo tudila:olo ibino gudu Godoko Amamateno Iya Motamo demagatiya, ebe tanalo Godokono

^b 2:19 Luk 2:51 ^c 2:21 Luk 1:31 ^d 2:22-24 Maimi 13:2,12; Kalima 12:1-8

Uliyanate Simiyonoko ebo iyatumiya. Ebe tetelo ebete Godokono Motamo pete, ²⁸gudu Ya:suko pumite ebeno kotamo ebe pematopa:te Godotamo kalakala tabo ma kunu pa:kiyawaiya,

²⁹“Kawodawa, a:ma:le dopamo nanitabonomolo degeawiyala ebe tabote awokala, ebema: na a:imano wiya: wokodawate gelebadiago a:eamo ka:tomamo.

³⁰Nanitabola, ka:lo naimano balida:mo a:imano igilo mula: tanalo uimo,^e

³¹ebe igilo mula: tanalo a:ma:le a:modoboimiyata iyaiya epo bilibilinomono ololo apulo.

³²Iyo, a:imano igilo mula: tanalo ebe wade alola, ebe alote Yua:piatamo a:imano ubi gabo eba awokaliminalo, a:imano Isalaela epatamo kawonomamo ba:pukuilamenamene.”^f

³³Ebene Simiyonote gudu Ya:sukono tanaloma: kebe tabo ka:kiyawaiyale, Ma:liko Yausepeko iba:te ebe tabo olowite kawonomamo anoanoutiya. ³⁴Ebe tetelo Simiyonote Godoko naniya ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:, ega:walo ebete guduno menoko Ma:litamo negiya, “Me gudu Ya:suko Godote ebe iyalo ka:mite elawiya, ebema: ebete Isalaela epono magumulo ibino kubakuba tanalo ega:walo wadewade tanalo bilibilinomo kanagilamelelaemene. Iyo, ebeno okoli tanalote anoano tanaloma: eda:te Godokono elawo kawokalimene, ebema: epo epetapiate ebe tanalo umite ubia: tabo gelate^g ³⁵ibino kubakuba woki kawokalilamolema:na:. Ebe tetelo kawo temetemete a:ma:tamo pemaigate, gowelaono kiyoiyo gili keba kunula:ka: ebe temetemete a:imano tepo magumu eba kunu kawamidamene.”

A:nako Ega:walo Ya:suko Ibino Tanalo

³⁶Ebe atu tetelo Godokono woki awokalimidawa kamiyale idite nokolinami, ebeno mailo A:natela, ebeno nabiwi ebe Pa:nuwelate, ebe A:sa gu lumagila. Me kamiyale ebe abelenomola. Dopamo ebete dubu lawete sebeni ulama okolite ³⁷ebeno awite ebo a:iya, ebene ebete amolema: eda:te ebe tetene wagilimite ebeno ⁸⁴ulama teta:mo pemaiga, ebete egela ega:walo idoko bilibilinomolo Godoko Amamateno Iya Motolo eba okolinalo ebe moto katepanakia:. Ebe tete geyageyanomolo ebete Godoko eba amamatenalo, tete epetapi bilibilinomolo bae naoa:no Godotamo towetowe tabo ebo genaki. ³⁸Ebene Yausepeko Ma:liko iba:te Simiyonago tabo eba gelitalo, ebe atu tetenomolo A:nate pete gudu Ya:suko pumite kalakala tabo Godotamo ebo padipatiya. Ebema: ebe

^e 2:30 Ais 52:10; Luk 3:6; Tai 2:11 ^f 2:32 Ais 42:6; 49:6; 52:10 ^g 2:34 Ais 8:14; Ma:t 21:42; 1Pit 2:8

tetene wagilimite, Yelusalema duliyoumolo epo magumulo piyate ibino igilo mula:le tanalo maiga tete demakopelenamiya, iba:te Godokono Motamo da:pelamenakiya A:nate ibi bilibilinomatamo Ya:sukono tanaloma: ebo kiyawaonaki.

Ma:liko Yausepeko Iba:te Nasalete Duliyoumolamo Walo Da:ka:tiya

³⁹Ebene Ma:liko ega:walo Yausepeko iba:te Godokono totomu bilibilinomono iyaiya tanalo wadenomamo osiyodilote, iba:te Ga:lili opono Nasalete duliyoumolamo walo na:ka:tiya mabu ebe ibino duliyoumolonomola.^h ⁴⁰Ebolo gudu Ya:sute eba apelo elawoma: ebo ediya, ega:walo ebete woki mulodawama: eda:lo Godote ebene nilakapo tanaloma ebe nowalubinami.

Ya:sute Ebene Koi Tetelo Godoko Amamateno Iya Motamo Da:tiya

⁴¹Ya:sukono menokola nabiwila ibino tanalo ma kunula, ulama bilibilinomolo iba:te epo epetapiago Yelusalema kawo duliyoumolamo tolamenakiya Yu epono Aduga:la Soliyomu ka:nosiyodiloma;ⁱ ⁴²ebene Ya:sute 12 ulama tetema: eba eda:lo iba:te ebe lawete walo na:ka:tolamiya ebe soliyomu baiamo.

⁴³Ebene Soliyomuno egela dolopoligoiya iba:te Nasalete duliyoumolamo walo na:ka:pelamiya, wiyasiya Ya:sute Yelusalemalo dolowagiliya ebene menokola nabiwila, iba:te kiyatawaiya. ⁴⁴Iba:te Ya:suko epago duliyoumolamo toma: gelate, ebe egela kapiyalo tonomo tote, ebene adimolo iba:te ebe ibino epagodolo ega:walo namutupiagodolo nowadinate ⁴⁵ebe ka:numiniya:. Ebema: egela idilo iba:te ebe wadiago Yelusalema kawo duliyoumolamo walo ka:tote, ⁴⁶ebene netewa-kapiya egelalo iba:te ebe Godoko Amamateno Iya Motolo iyatulamepi dubago eba lutalo ebo numiya, ebete ibino tabo eba olowiolo ibino iyaiya iyatulame tanaloma: ebo alateda:lenaki. ⁴⁷Ebe tetelo Ya:sute iba:go tabo eba kiyawaolo ibi tuputupu tabamo dowamilamenaki, ebema: piyate ebene tabo dolowiutiya ibi bilibilinomate kawonomamo anoanoutiya. ⁴⁸Ebema: Ma:liko Yausepeko ibi netewapiate ebe da:numiya, kawiya nela:wa:ote menokote ebe naniya, “Gudu, a:ma: me tanalo atamo beda:ma: kosiyodilawia? A:imano nabiwila nala, ale a:ma: tepo temetema:go wadinata.”

⁴⁹Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Mabu keleka: la:le na me duliyoumolono iyaiya motolo dowadina:witakama? Modobola la: niyatawala: na naimano Nabiwino Motolo ba:lutamo, na moto idilo lutama: a:ka:modobomo!” ⁵⁰Iba:te wiyasiya ebe tabono magumu wadenomamo kelawiya:.

^h 2:39 Ma:t 2:23 ⁱ 2:41 Maimi 12:24-27; 23:14-17; Totomu 16:1-8

⁵¹Ebe tetelo Ya:sute ebene menokola nabiwila iba:go Nasalete duliwomolamo tote, ebolo eba nokolinalo ibino tabamo tuduwatanaki, ebene Ma:lite me iyaiya tanalo ebene tepo magumamo alomote tete bilibilinomolo kawonomamo nemalagidilolenami.^j ⁵²Ebema: me tanalo nanitabola, Ya:sute mulo kimalagidilago eba apelo, Godoko ega:walo epo ebetamo nekalakalaonamiya.^k

Yoneko Epo Obama Waduba:midaoledawate

Godokono Tabo Da:kiyawaiya

Ma:t 3:1-12; Mak 1:1-8; Yon 1:19-28

3 ¹Ebe tetelo Sisa Taibiliasite 15 ulamalo opo kawonomono Kawo Elawodubunomoma: eba eda:nalo, dubu epetapiate ebene opopima: ma kunu eda:onamiya,
 Poniase Paeleteko Yudiya opono Kapela Elawodubula,
 Elodiko Ga:lili opono Kawo Elawodubula,^l
 ebene naniwi Pilipiko Ituliya opo ega:walo Ta:konaitasi opono Kawo Elawodubula,
 ega:walo Laisaniasiko A:bilini opono Kawo Elawodubula.
²Ebe atu tetelo A:nasiko ega:walo Kayapasiko ibi netewapiate Godotamo kalimagono ikameopino Ununomo Watowatopima: eda:onamiya, ebene Sekalayakono gudu Yoneko ebete bulu opolo eba okolinalo Godokono tabote ebetamo ebo piya. ³Iyo, ebete Yodane Kolomono opo kawonomamo tote Godokono tabo ma kunu na:kiyawaiya, “La:imano kubane olobila:wete obama aduba:mida tanalo laema: na:pelama:la:, ebene Godote la:imano kuba egebolelametate ka:dodolomatililaema:ta.”^m ⁴Nanitabola, Godote dopamo ebene woki awokalimidawa Aisayagodone Yonekono pe tanaloma: ebene Bukamo tabo ma kunu akuloliya,
 “Lumagite bulu opolo tabo ma kunu kawonomamo ka:pegemene,
 ‘Kawodawano gabo nosiyodiloma:la:,
 ebene gabo na:tupugaima:la:!
⁵Godote me opono damela bolaliyao bilibilinomo ilatolete,
 damela unuunu kapatalulatolemene,
 iyo, ebete kalawikalawi gabo nanitabolo tuputupuilamolete,
 gabono damela gugu ilatolete ka:dilidililaemene.
⁶Nanitabola, ebete epono igilo da:mula:lelaemene,
 ibi bilibilinomate ebe tanalo ebo kuima:na:!”ⁿ

^j 2:51 Luk 2:19 ^k 2:52 1Sa:m 2:26; Mulo Tabo 3:4 ^l Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:sute dawokaliya ebe tetelo Yudiya opolo Kawo Elawodubuma: deda:nami, ebe dopo Elodi ebe me Elodi idino nabiwila, iyo, nabiwite gudutamo atu Elodi mailo kikamiya. ^m 3:3 Ali 13:24 ⁿ 3:6 Ais 40:3-5

⁷Ebene epo bilibilinomate Yonetamo na:pelamiya ebete ibi obamo kowaduba:midaolema:, wiyasiya ebete iba:tamo negiya, “La: bu kalulata! La: potele kanaletia obamo waduba:midaolema: da:pelama:ema, ba:, Godokono kawo dowo tanalonomote la:tamo a:ka:pemene? Ao, ka:pemene!^o ⁸La:imano tepo magumu iyakobi da:midila:ema, modobola la: la:imano nanitabo tanalo awokalima: wadewade tanalo nosiyodilola:la:. La: a:ka:tuwa: la:tamo mako tabo gela akowagilima:la:, ‘A modobola mabu A:ibalayamako ebe aimano ewono nabiwila.’ Ao, la: a:ka:modobomata! Na la:tamo nani tabo gemo, Godogodolo elawo bitana ebete me nokolamo A:ibalayamakono gudi kosiyodilolema:!^p ⁹Ebema: ka:lo Godote ebena kabi a:li, noloa: da:imi kewa bilibilinomo ebete lute elamo kiyalekemene.”^q

¹⁰Ebate ebe tanalo olowite Yoneko nalatediya, “A Godokono dowo odiyoboma: beda: tanalo na:kosiyodiloma:?”

¹¹Ebate eba wiyalo negiya, “Modobola kaliku netewagodawate kalikua:dawa idi kowalubimene, ega:walo baeagodawate bae:dawa kowalubimene.”

¹²Ebene ta:kese mani elemasigilo uwatepi dubu epetapi iba:te obamo waduba:midaolema: da:pelamiya, iba:te ebe napalatediya, “Iyatulamedawa, a beda: tanalo na:kosiyodiloma:?”^r

¹³Ebate ibi nanaliya, “La:le ta:kese mani uwate tetelo a:da: gabodo kawonomamo akouwatenakala: la: a:ka:tuwa: la: walubilima:, wiyasiya gabamani dubate degelanaka ebe modobolo nuwatenakiyala:.”

¹⁴Ebene gowelaopi epetapiate Yoneko nalatediya, “A keba kunula:ka:? A beda: tanalo na:kosiyodiloma:?”

Ebene ebete iba:tamo negiya, “La:le epo epetapino mani elawo gabodo o a:da: gabodo akouwata:la:, ega:walo la:imano tabo gela magumulo epo epetapi akokubailama:la:, ega:walo la:imano woko wiya delawa:wenakoma ubia: tabo gela:no kalakalago nuwatenakiyala:.”

¹⁵Ebate Yonekono tanalo eba malagidilolo, iba:te kalakalaolo nemalagidiliya Yoneko da: Godokono Alibodawa Kelisotela:. ¹⁶Ebene Yonete iba:tamo negiya, “Nale la: obamo waduba:midaolemata, wiyasiya lumagi idite naimano walogabo apune ba:pena. Ebena elawo kawonomola, naimano elawo nodoliona, ebema: na wadenoa: nale ebena agowa ukulaolema:. Nanitabola, ebete la: Godokono Uliyanamo ega:walo ebena elamo ka:powaduba:midaolema:ta,^s ¹⁷iyoy, ebete witi-laisono nonoka balamo alomono inamabu elawi, ebena ebete witi-laiso naona ebena moto guamo eba alomolo nonoka elamo ebo kiyalekemene, ebe elate uwomua: tetelo nowaena, ka:egana:.”

^o 3:7 Ma:t 12:34; 23:33 ^p 3:8 Yon 8:33,39 ^q 3:9 Ma:t 7:19 ^r 3:12 Luk 7:29

^s 3:16 Ali 13:25

¹⁸Nanitabola, Yonete Godokono Wade Tabo da:kiyawaonaki, ebete iyaiya tanalo bilibilinomo iyatulamolenaiki epate ibino woki iyakobi ka:midilima. ¹⁹Ebene egela idilo Yonete Kawo Elawodubu Elodiko kawiya aniya, mabu ebete ebene ekawino kamiyale Elodiyasiko pilolo lawiya ega:walo ebete kuba tanalo epetapi bilibilinomo osiyodilolenaiki.^t ²⁰Ebe tetelo Elodite kuba tanalo kawonomo idi ma kunu kosiyodiliya, ebete Yoneko idoko motamo gito iyatiya.

Yonete Ya:suko Obama Daduba:midia

Ma:t 3:13-17; Mak 1:9-11

²¹Elodite ebe idoko motamo iyatia:no, dopamo Yonete epo bilibilinomo obama owarduba:midaoliya, Ya:suko ebalata. Ebema: Ya:sute obama aduba:mida tanalo lawete, Godotamo kalakala tabo eba kiyawautalo Godote ebene Unu Duliyomolo ebo a:iyamidiya. ²²Ebene Godokono Uliyanate bigo olamu ebe unamo eba piwisigalo, tabote Unu Duliyomolone ma kunu piwisigiya, “A:ma: naimano kapiya Gudunomolata. Na a:ma:tamo nekalakalitamo.”^u

Ya:sukono Mabu Epono Mailono Tanalo

Ma:t 1:1-17

²³Ya:sute 30 ulamama: eba eda:lo ebete ebene kawo woko ebo wagilimiya, ebene ebene mabu epono mailono tanalo ma kunula.

Epate ibino wokilo ebe Yausepekono guduma: gelanamiya, me Yausepeko Ilaikono gudula.^v

²⁴Ilaiko Mata:takono gudula.

Mata:tako Libaikono gudula.

Libaiko Melekaikono gudula.

Melekaiko Yanaikono gudula.

Yanaiko Yausepekono gudula.

²⁵Yausepeko Mata:tayasikono gudula.

Mata:tayasiko A:imosokono gudula.

A:imosoko Na:iumakono gudula.

Na:iumako Esalaikono gudula.

Esalaiko Nagaikono gudula.

²⁶Nagaiko Maa:takono gudula.

Maa:tako Mata:tayasikono gudula.

Mata:tayasiko Sema:inikono gudula.

Sema:iniko Yausekekono gudula.

Yausekeko Yaudakono gudula.

²⁷Yaudako Yowanakono gudula.

^t 3:19 Ma:t 14:3-4; Mak 6:17-18 ^u 3:22 Yon 1:32 ^v 3:23 Luk 4:22; Yon 6:42

Yowananako Lisakono gudula.
 Lisako Selababelakono gudula.
 Selababelako Siyatiyelakono gudula.
 Siyatiyelako Nelaikono gudula.
²⁸Nelaiko Melekikono gudula.
 Melekiko Adaikono gudula.
 Adaiko Kosamakono gudula.
 Kosamako Elamadamakono gudula.
 Elamadamako Eyakono gudula.
²⁹Eyako Yosuwakono gudula.
 Yosuwako Eliyesakono gudula.
 Eliyesako Yolimikono gudula.
 Yolimiko Mata:takono gudula.
 Mata:tako Libaikono gudula.
³⁰Libaiko Simiyonokono gudula.
 Simiyonoko Yudakono gudula.
 Yudako Yausepekono gudula.
 Yausepeko Yaonamakono gudula.
 Yaonamako Elayakimikono gudula.
³¹Elayakimiko Meleyakono gudula.
 Meleyako Menakono gudula.
 Menako Mata:taikono gudula.
 Mata:taiko Na:itanakono gudula.
 Na:itanako Da:ibidikono gudula.
³²Da:ibidiko Yesikono gudula.
 Yesiko Obedakono gudula.
 Obedako Bowasekono gudula.
 Bowaseko Samonokono gudula.
 Samonoko Nasonakono gudula.^w
³³Nasonako Aminadabakono gudula.
 Aminadabako Adaminakono gudula.
 Adaminako Anikono gudula.
 Aniko Esalonakono gudula.
 Esalonako Pelesekono gudula.
 Peleseko Yudakono gudula.
³⁴Yudako Ya:ikobokono gudula.
 Ya:ikoboko Aisa:kekono gudula.
 Aisa:keko A:ibalayamakono gudula.
 A:ibalayamako Telakono gudula.
 Telako Neyokono gudula.

^w 3:32 Lut 4:17-22

³⁵Neyoko Selugukono gudula.
 Seluguko Liyukono gudula.
 Liyuko Pelegekono gudula.
 Pelegeko Ibakono gudula.
 Ibako Silakono gudula.
³⁶Silako Ka:inane-kono gudula.
 Ka:inane-ko Apasa:dakono gudula.
 Apasa:dako Semakono gudula.
 Semako Nowakono gudula.
 Nowako La:imekakono gudula.^x
³⁷La:imekako Metusalakono gudula.
 Metusalako Inokokono gudula.
 Inokoko Yeledikono gudula.
 Yelediko Mayalalelakono gudula.
 Mayalalelako Ka:inane-kono gudula.
³⁸Ka:inane-ko Inosokono gudula.
 Inosoko Setakono gudula.
 Setako A:da:mekono gudula.
 A:da:meko Godokono gudula.

Ebema: me Ya:sukono mabu epono tanalono uwomula.^y

Saitanate Ya:suko Kuba Gabamo Kowabuga:tama:

Ebetamo Da:pemaigiya

Ma:t 4:1-11; Mak 1:12-13

4 ¹Ebene Godokono Uliyanate Ya:sukono tepo magumu tabokaimite, Yodane Kolomone eba magatalo ebete bulu opamo gito tiya. ²Ebene Ya:sute bulu opolo 40 egelamo eba nokolilo Saitanate ebe kuba gabamo kowabuga:tama: ebetamo ebo pemaigiya. Ebe tete geyageyanomolo Ya:sute bae kenanakia:, ebema: ebe tete dolopoligiya ebete bae kape tanalo ebo iyatawiya.

³Ebene Saitanate ebe naniya, “A:ma: Godokono nani Guduma: deda:wena, me nokola baema: na:mida:.”

⁴Ya:sute ebene tabo eba wiyalo negiya, “Godokono Bukalo tabo ma kunu itana, ‘Lumagite me opono bae kapiyalo a:kigilonamene.’”^z

⁵Ebene Saitanate Ya:suko unamo magatate me opo kawonomono iyaiya opo kawokawo eba niyatumiolo, iba:te ebe tetenomolo ebe inamabu bilibilinomo ebo ulamoliya. ⁶Saitanate ebetamo negiya, “Me inamabu bilibilinomo ega:walo elawo kawonomo nale a:ma:tamo kikaemamota. Nanitabola, me opono inamabu bilibilinomo Godote natamo ikanamoniya, ebe mabuma: nale kebe lumagitamo ikaema: ubi

^x 3:36 W Mabu 11:10-26 ^y 3:38 W Mabu 4:25-26 ^z 4:4 Totomu 8:3

diyatimo nagodolo elawo bitana ebetamo kikameoma. ⁷Iyo, a:ma:le na namamanatena; ebene me inamabu bilibilinomo a:ma:le kuwatema:ta.”

⁸Wiyasiya Ya:sute ebene tabo eba wiyalo negiya, “Godokono Bukalo tabo ma kunu itana, ‘A:ma: a:imano Kawodawa Godoko amamatelo ebe kapiyatamo na:tuduwatanakiye.’”^a

⁹Ebene Saitanate ebe Yelusalema kawo duliynomolamo magatate Godoko Amamateno Iya Motono auba unamo nadipite ebe ebo naniya, “A:ma: Godokono nani Guduma: deda:wena, me motone opamo na:nepatega, ¹⁰mabu Godokono Bukalo tabo ma kunu itana,

‘Godote ebene nopopi kapalibolemene
iba:te a:ma: wadenomamo ka:powlubitama;’^b

¹¹ iyo, iba:te ibino kotamo a:ma: ka:pelaema:ta,
ebema: a:ma:le nokolalo agowa a:ka:nukamidaemene.’”^c

¹²Wiyasiya Ya:sute ebetamo nowamiya, “Ao, nale ebe kuba tanalo a:kosiyodilomo, mabu Godokono Bukalo tabo idi ma kunu itana, ‘Opo lumagite Kawodawa Godoko wabudima: akowagela:la.’ Iyo, ebe mabuma: me opo lumagite ebene daedale wokiamo tanalo idi dosiyodilomene, ebete akomalagidilala: Godote ebene igilo gito ka:pa:mula:ema:.”^d

¹³Ebene Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalo bilibilinomo dolopoligoiya, ebete Ya:suko tete da:pesamo ebo atepiya.”^e

Ya:sute Ebene Woko Dowagilimiya

Ma:t 4:12-17; Mak 1:14-15

¹⁴Ebe tetelo Ya:sute Godokono Uliyanano elawago Ga:lili opamo walo na:ka:tiya, ebene ebe opo kawonomolo dilukulionamiya ebe epo bilibilinomate Ya:sukono tanaloma: tabo ebo na:kiyawaiya. ¹⁵Ebete ebe Yu epono balidi ibilamole motolo ibi diyatulamenaki, ebe mabuma: ibi bilibilinomate ebe kawonomamo moionakiya.

Nasalete Duliynomolo Epate Ya:suko Ubia:noma: Deda:iya

Ma:t 13:53-58; Mak 6:1-6

¹⁶Egela idilo Ya:sute ebene okoli duliynomolo Nasaleta:mo tiya, ebene ebete Yu epono wokoa: talena egelalo dopamo keba kunu kosiyodilonakile, ebete ebe egelalo atu tanalo ka:nosiyodiliya, iyo, ebete epono balidi ibilamole motamo nodolote Godokono Bukano tabo

^a 4:8 Totomu 6:13-14 ^b 4:10 Oale 91:11-12 ^c Saitanate degiya ebe tabo Godokono Bukalo nanitabonomolo bitana, iyo, modobola a:ma: Sam Oale Buka 91:11-12 numiye. Saitanako ebe kawo a:da: tabo kiyawaodawanomola, ebema: tete epetapilo ebete Godokono tabono iyaiya tanalo epono woki mabuamo wadaenako, wiyasiya ebe tabono magumu ebete nanitabolo kawokalilamena; iyo, me gabodo ebete ibi kuba gabamo wabuga:talenako, ebete Ya:sutamo osiyodiloma: dowageliya eba kunu. ^d 4:12 Totomu 6:16; 1Kol 10:9
^e 4:13 Yu Epo 2:18; 4:15

ka:la:miolema: ebo maigiya. ¹⁷Ebene iba:te Aisaya buka mokopi ebetamo ikamete, ebete paeamidate buka ka:la:miole ma kunu ebo wagilimiya,^f

¹⁸ “Godokono Uliyanate na unulo okolina,
mabu ebete na elaweniya,
nale nigologololo dilukuliona ebe epatamo Godokono Wade Tabo
katama:.

Ebete na apaliboniya idoko motolo dilukuliona ebe epatamo,
ebema: nale ibi ka:kiyawaolaemamo,
tete ebe na:pe ibi idoko motone kowagailima,
ega:walo na balidi tamiolame epo kanalemamo,
ibino balidi ka:meleoma:.

Iyo, nale mibomibago dowapata:lamena
ebe epo tutunomoma: ka:midilimamo,

¹⁹ ega:walo Kawodawa Godote ibino igilo da:mula:lelaemene,
nale ibi me tabo kanalemamo,
ebe tanalo na:pe.”

²⁰ Ebene buka ka:la:miole dolopoligiya Ya:sute buka walo ka:mokopite wokodawatamo ikamete epo iyatulaema: ibino ololo apulo gito okoliya. Ebe tetelo balidi ibilamole moto gulo da:pola:niya ebe epate Ya:suko wadenomamo umiutiya, ²¹ ebema: ebete iba:tamo negiya, “Ka:lo nale me buka apuno tabo deka:la:miolema, ebe tetenomolo ebenu nanitabo tanalote la:tamo apawokala.”

²² Ebene ebete Godokono tabo iba:tamo eba kiyawautalo ibi bilibilinomate nemalagidilutiya, “Ya:suko ebe wade lumaginomola,” ega:walo iba:te ebenu tabone kebe tabo kolowiye ebe wadewade taboma: anoanolo negelitiya, “Me Yausepekono gudula, ebenu mulo keba kunula:ka:?”^g

²³ Ebene ebete iba:tamo negiya, “Na la:tamo nani tabo gemo. Epate muloma: degelanaka, walone la:le ebako tabo natamo ma kunu kegelamamota, ‘A:ma: nani doketama: deda:wena, modobola a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: wadekobi na:mida:.’ Ega:walo la:le na kananemamota, ‘A:ma:le Kapeniyama duliyoumololo da:nosiyodilola:wia ale ebe anoano tanalo olowima:, ebema: ka:lo wiyasiya a:imano duliyoumolonomolo ebako tanalo na:kosiyodilola:.’ ”

²⁴ Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, Godokono woki awokalimidawa ebenu duliyoumololo epate ebe ubia:noma: eda:ote a:kelaema:na.^h ²⁵ Ebema: la: naimano nani tabo nolowiala: Elayate dokolinami ebe tetelo netewa-kapiya ulamalo ulamate kowonakia:, opo kawonomolo nao inamabute ebema: olopoligiya. Ebe tetelo amoleamole bilibilinomate Isalaela opolo

^f 4:17 Ais 61:1-2 ^g 4:22 Luk 3:23; Yon 6:42 ^h 4:24 Yon 4:44

nigologololo ilukulionamiya,ⁱ 26 wiyasiya Godote Elayako ebe Yu epono amoleamola:tamo kanalibiya. Ao, ebete ebe Saidono opono Sa:lepata duliyomolamo nalibiya, ebolo dokolinami ebe amole kapiyanomo ka:nowalubima. Ebe kamiyale Yu lumagia:!^j 27 Ega:walo me tanalo idila. Godokono woki awokalimidawa idi Elaisakono tetelo Isalaela opolo kukulakukulago dubu bilibilinomate nilukulionamiya, wiyasiya ibi magumulo Godote dubu idi wadekobi ka:midiya, Siliya opodawa idi Na:imanako kapiya wadekobi midiya. Ebe dubu Yu lumagia!”^k

28 Ebene Yu epono balidi ibilamole motolo da:pola:niya, ibi bilibilinomate ebe tabo dolowiya kawonomamo dowaiya. 29 Ebema: iba:te maimiote Ya:suko lawete duliyomolo magumune elawamo ebo powolukiya, mabu ibi ubila ebe damela unu ida:mo magatate maboele damelane ka:pa:na:mupiamidama, iyo, mako damela Nasalete duliyomolo niyakabolo itanami. 30 Ebe tetelo Ya:sute wiyasiya ebe epo bilibilinomono tetedo tote ebenu to gabodo gito tiya.

Ya:sute Kuba Uliyanagono Dubu Wadekobi Da:midiya
Mak 1:21-28

31 Ebene Ya:sute Ga:lili opono Kapeniyama duliyomolamo tote, Yu epono wokoa: talena egelalo epo da:niyatulamiti, 32 iba:te ebenu tabamo nanoanoutiya mabu ebete tabo Godokono elawamo kiyawauti.^l

33 Ebe tetelo ibino balidi ibilamole moto gulo kuba uliyanagono dubute ebolo na:luti, ebene ebete geatepaolo kawonomamo negiya, 34 “Oe! Ya:su Nasalete duliyomolodawa, a:ma: atamo beda: tanalo na:kosiyodilaemene? A:ma: a kubaiaema: ka:pa:wa:? Eiye, na iyatawala a:imano tanalo, a:ma: Godokono Wade-talena Dawalata!”

35 Ya:sute wiyasiya ebe kawiya naniya, “A:ma: kodakodawete, ebegodone na:nemaiga!” Ebene kuba uliyanate epono ololo apulo ebe dubu opamo ba:idilote ebegodone ebo penemaigiya, wiyasiya ebetamo kuba tanalo idi kosiyodiliya.

36 Ebema: ebe epo bilibilinomate anoanolo idite iditamogenaki, idite iditamogenaki, ma kunu wagelitiya, “Me tabono elawo keba kunula:ka:? Me dubuno elawo ega:walo a:di kawonomola! Numa:la:, kubakuba uliyanate ebenu tabo olowite iyabaiamo alautiya!” 37 Ebene Ya:sukono woko osiyodilo tabote ebe opo kawonomamo gito tiya, iyo, piyate ebolo dilukulionamiya ibi bilibilinomate ebenu tanaloma: tabo ebo na:kiyawaiya.

Ya:sute Saimonokono Moto Lapino Wadekobi Da:midiya
Ma:t 8:14-15; Mak 1:29-31

38 Ebene Ya:sute Yu epono balidi ibilamole motone pemaigate Saimonokono motamo gito tiya. Ebolo Saimonokono moto lapino ape

ⁱ 4:25 1Ela 17:1,7 ^j 4:26 1Ela 17:8-16 ^k 4:27 2Ela 5:1-14 ^l 4:32 Ma:t 7:28-29

elanomo gabugabute umiti, ebene ebenu tanaloma: epate Ya:suko ebo aniya. ³⁹Ebema: Ya:sute tote ebenu wata baiamo nutite ebe gabugabute ebe katepama: daniya, ebe tetenomolo gabugabute ebegodone eba olopoligolo ebete maigate ibi mabuma: bae okalimi woko ebo wagilimiya.

Ya:sute Temetema:gopi Bilibilinomo Wadekobi Da:midioleni

Ma:t 8:16-17; Mak 1:32-34

⁴⁰Ebe tetelo egelate da:niwisigani, piyate ebe duliyaomololo iyaiya temetema:go da:pola:niya ibino namutupiate ibi bilibilinomo Ya:sutamo ebo magaeleniya, ebene ebete ebenu koto iba:tamo watiolelamenalo ibi bilibilinomo wadekobi ebo midioleni. ⁴¹Ega:walo ebete kubakuba uliyana kawiya danaleni, iba:te epo epetapi bilibilinomagodone eba nemaimionalo gelatepaolo tabo ma kunu gelaniya, “Ya:su, a:ma: Godokono Gudulata!” Nanitabola, ebe kubakuba uliyana iyatawala Ya:suko ebe Godokono Alibodawa Kelisotela, wiyasiya ebete ibi kawiya eba analenalo, iba:te ebenu tanalo kawokalima: ebete tabo gela talena ebo iyatilameni.^m

Ya:sute Iyaiya Duliyaomolo Epetapilo Godokono

Tabo Da:na:kiyawaonaki

Mak 1:35-39

⁴²Ebene egelate eba waloutalo Ya:sute ebe duliyaomolone nemaigate diyamo: opamo na:tiya, ebema: epate ebe wadiago tolamete ebo numiya, mabu ibi ubia:nola Ya:sute ibi miyapama:. ⁴³Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “Modobola na duliyaomolo epetapiamo tote, Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalono Wade Tabo ka:na:kiyawaomamo, mabu Godote na ebema: paliboniya.”

⁴⁴Ebene Ya:sute ebe opono duliyaomolo bilibilinomamo tonaki Yu epono balidi ibilamole moto gulo Godokono tabo ebo na:kiyawaonaki.ⁿ

Ya:sute Ebenu Dopo Waloma:tapi Duwatiya

Ma:t 4:18-22; Mak 1:16-20

5 ¹Tete idilo Ya:sute Genasalete Paka: balalo eba utitalo epo bilibilinomate ebetamo mupuma:tiua:go tolamitiya Godokono tabo olowioma:.^o ²Ebene ebete pe netewa paka: balalo pola:nalo ulamiya, namo uwatolepi dubate ebe pe iyalo miyapate iba:te ibino kamau ukulaolitiya. ³Ebema: ibi magumulo Ya:sute dubu idino peamo oliya, ebe dubuno mailo Saimonotela. Ebene Ya:sute ebe daniya ebenu pe potone kela:mo kalima:tepama:, ebete ebe tanalo osiyodilote Ya:sute peamo okolite Godokono tabo epo ebo iyatulamiya.

^m 4:41 Ma:t 8:29; Mak 3:11-12 ⁿ 4:44 Ma:t 4:23 ^o 5:1 Ma:t 13:1-2; Mak 3:9-10

⁴Ebene ebete Godokono tabo kiyawao dolopoligiya Saimonoko ebo aniya, “Pe kela:mo kulukulu teta:mo walo kalima:tepawete, a:ma: ega:walo a:imano namutupi la:imano kamau obamo nowaduba:la: namo kuwatola:ema:.”

⁵Wiyasiya Saimonote ebetamo eba wiyalo negiya, “Kawo Iyatulamedawa, a idoko geyageyanomolo nipo odobinakama:, namo idi kelawenaka:. Wiyasiya kuba:, mabu a:ma:le na danana:wa:, ebema: nale a:imano tabamo tuduwatalo na kamau obamo kowadubitemamo.”^p

⁶Ebema: ebete wokopi epetapiago ebe tanalo dosiyodiliya, namo bilibilinomate taote kamau tatalila teteoma:, ⁷ebene iba:te ibino namutupi epetapi pe idilo da:pola:niya kotamo na:midaolamiya iba:te ibi ka:powalubilima:. Ebema: iba:te pelamete ebe pe netewamo namo da:powiyaoliya, pete tatalila obamo ololuoma:. ⁸Ebene Saimonote ebe tanalo umite kawonomamo danoaniya, ebete Ya:sukono agowa mabuamo pete pupamo pokolite ebo pegiya, “Kawodawa, a:ma: na atepana:wete na:toa, mabu na kuba lumagila!”

⁹⁻¹⁰Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, “Akotoletola:la:, a:ma: dopamo namo uwatedawama: eda:namiata, wiyasiya me tetene wagilimite a:ma: epo uwatedawalata.”

Ebe tetelo Saimonago namo uwatole mani woko dosiyodilonamiya, ebe dubu Ya:imesiko ega:walo Yoneko, ibi netewapi Sebedikono gudila. Ebene ibi ega:walo wokopi epetapi ebolo da:pola:niya, iba:te ebe namo bilibilinomo ulamete atumu nakanoanoutiya. ¹¹Ebe mabuma: Saimonoko ega:walo me dubu netewa epetapi iba:te ibino pe netewa pa:iliolete ibino woko inamabu bilibilinomo miyapate Ya:suko ebo waloma:tiya.^q

Ya:sute Kukulakukulago Dubu Wadekobi Da:midiya

Ma:t 8:1-4; Mak 1:40-45

¹²Tete idilo Ya:sute duliyoumolo idilo okoliti, ebe duliyoumololo kuba kukulakukulago dubunomote nokolinami. Ebene ebete Ya:suko umite ebetamo pete ebenu ololo opamo piyatite towetowe tabo na:pegiya, “Kawodawa, a:imano ubi ditametana, a:ma:le na wadekobi ka:midinima:ta.”

¹³Ya:sute ebenu koto uwamidate ebe eba ologilo ebetamo negiya, “Na ubila, a:ma: wadekobi nolowia!” ebema: ebe tetenomolo kukulakukula temetemete ebegodone nolopoligiya. ¹⁴Ebene Ya:sute ebe kawiya eba analo negiya, “A:ma: naimano tanaloma: epo akoanala:la:. Modobola a:ma: wiyasiya me tetenomolo toawete a:imano ape Godotamo kalimagono ikameodawatamo nanawokalimiye, ebenu kalimagono

^p 5:5 Yon 21:3-8 ^q 5:11 Ma:t 19:27

nilakapo inamabu Godotamo akona:nikamiye, Mosesete da:kiyawaiya eba kunu. Ebe tanalote epo kiyatulaemene a:imano temetemetete olopoligi.”^r

¹⁵Wiyasiya Ya:sute kebe wadewade tanalo kosiyodilolenakile ebe tabote ebe opo kawonomamo tiya, ebema: epo bilibilinomate ebetamo napaladabutiya ebena tabo kolowioma: ega:walo ebete ibino temetema:gopi wadekobi ka:midiolema. ¹⁶Ebete wiyasiya ibi miyapate bulu opamo a:ka:tuwa: ebo tiya, ebe diyamo: opolo Godago tabo ka:negelama:.

Ya:sute Ape Kodakoda Temetema:go Dubu Wadekobi Da:midiya

Ma:t 9:1-8; Mak 2:1-12

¹⁷Egela idilo Ya:sute epo eba iyatulamitalo, Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi ibi epetapiate Ga:lili opono iyaiya duliomolone pelamoliya, ebene epetapiate atumu Yudiya opone ega:walo Yelusalema kawo duliomolone pelamoete ebo pepola:niya. Ebe tetelo Kawodawa Godokono elawote Ya:sugodolo nitani ebete temetema:gopi wadekobi ka:midiolema:, ¹⁸ebene dubu epetapiate ape kodakoda temetema:go dubu patapatago aguwaiya. Iba:te moto guamo odoloma: gabo waditiya ibino namutudawa Ya:sukono agowa mabuamo kanadilatima:, ¹⁹wiyasiya epo bilibilinomola ebema: iba:te gabo idi kumiya: Ebe mabuma: iba:te moto unamo nodolote, Ya:sute kebo kutitiyale iba:te ebe moto unu anabulimite ebe dubu patapatago ebana nuwamidiya Ya:sutamo. ²⁰Ya:sute ibino nanitabokobi midi tanalo umilamete dubutamo negiya, “Namutudawa, Godote a:imano kuba egebolema:ta.”^s

²¹Wiyasiya Godokono Totomu tabo iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi dubu iba:te ibino tepo magumulo ma kunu malagidilutiya, “Me dubu amama kawodawanomola, Godokono ololo apulo kuba tabo beda:ma: kegele? Kuba egeboledawa potelela:ka:? Ebe Godoko kapiyatela!”

²²Iba:te ibino tepo magumulo degeliya Ya:sute iyatawate iba:tamo negiya, “Mabu keleka: la:imano tepo magumulo me tanalo demalagidilola:witama? ²³Me tabo kodakodala:ka: nale gema:, ‘Godote a:imano kuba egebolemetate a:dodolomatilima:ta?’ O me tabo idi gema: kodakodala:ka:, ‘A:ma: maigawete, na:toa?’ ²⁴Ebema: nale la: kiyatulaemamota, na Epono Naniwigodolo^t elawo bitana me opo kawonomolo epono kuba egebolelamete ka:dodolomatililaema:.” Ebene ebete temetema:go dubutamo negiya, “Nale a:ma: anamata, a:ma: maigawete, a:imano bogu mokopiamidawete motamo na:toa!”^u

^r 5:14 Kalima 14:1-32 ^s 5:20 Luk 7:48; Ais 43:25 ^t Epono Naniwi ebe Ya:sukono mailo idila. Ebe a epo bilibilinomono Naniwila, atumu Godoko ebe aimano Nabiwila.

^u 5:24 Yon 5:8

²⁵Ebe tetenomolo ebe dubute ibino ololo apulo maigate ebenu bogolawete Godokono mailo unamo eba adipatelo ebenu motamo gito tiya, ²⁶ebema: ebe epo bilibilinomate kawonomamo anoanoutiya. Iba:te Godokono mailo unamo eba adipatelo toletoleolo negeliya, “A ka:lo egelalo anoano tanalo nanitabonomolo ulaema!”

Ya:sute Libaiko^v Deka:miya

Ma:t 9:9-13; Mak 2:13-17

²⁷Me tanalo dolopoligiya Ya:sute moto gune nemaigate dubu idi Libaiko ebo numiya, ebe ta:kese uwatedawala, ebete ebenu woko bailo okoliti. Ebe tetelo Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: na nowaloma:ena:,” ²⁸ebene ebete maigate ebenu woko inamabu bilibilinomo miyapate Ya:suko ebo waloma:tiya.

²⁹Ebene tete da:peso da:petiya Libaite ebenu motolo Ya:suko mabuma: kawo soliyomunomo osiyodiliya. Ebe tetelo ta:kese uwatepi dubu epetapi ega:walo epo bilibilinomo epetapi iba:te Ya:suago soliyomu bae nautiya.

³⁰Ebene Pa:lisi tanebapi^w ega:walo ibino totomu tabo iyatulamepi ibi epetapiate Ya:suko waloma:tapi kawiya nanaliya, “Mabu keleka: la:le ta:kese mani elemasigilo uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo uwatea: epago da:imi obo niawete iba:go bae denawenakoma?”^x

³¹Wiyasiya Ya:sute ebe tabo olowite iba:tamo negiya, “Wadewade epate doketatamo a:ka:tolaema:na:, gabugabuagopiate ka:tolaema:na:.”

³²Iyo, piyate a:ka:tuwa: degelana, ‘A wadewade epola,’ na ebakobako epo uwatema: ka:piya:. Na wiyasiya kubakuba epo kapiya uwatema: piyamo, iba:te ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalone kolobila:ma:.”

Godokono Woko Osiyodiloma: Bae Naoa:no Pola:na Tanalo

Ma:t 9:14-15; Mak 2:18-20

³³Ebene epo epetapiate Ya:sutamo negeliya, “Yoneko waloma:tapi ega:walo Pa:lisi tanebapino waloma:talepi iba:te iyaiya tetelo bae naoa:no Godotamo towetowe tabo ebo gelanaka, wiyasiya a:ma: waloma:tapiate ma kunu ka:pola:nanakoa:. Iba:te tete bilibilinomolo elawo da:imi obo niote bae ebo naonaka.”

³⁴Ya:sute iba:tamo negiya, “Dubute kamiyale daidimene, ebe tetelo ebenu namutupiate soliyomu bailo baea:no gito ba:ka:pola:nama:na:? Ao,

^v Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Libaikono mailo idi Ma:tiyutela. ^w Ya:suko tetelo Pa:lisi epo ebe Yu epono taneba idila. Godote ibino ewoniatamo Mosesedo dikalamiya ebe Totomu Tabo, ega:walo ibino ewoniate a:ka:tuwa: kebe iyaiya tanaloma: kawokawo pukalama: degelanamiya, Pa:lisi epate ebe tanalo bilibilinomamo wadenomamo tudila:onamiya, ebene iba:te epo ma kunu eba iyatulamenalo, piyate ibino tabamo tudila:oa:no iba:te ibi kubama: gelate iba:go kaladabutinakia:. ^x 5:30 Luk 15:1-2

modoboa! Iba:te eba:go soliyomu bae kapimiya kenaoma:na:.^y ³⁵Wiyasiya kamiyale oli aidi dubute ebene kamiyale duliomolo ida:mo magata tete na:pe, nanitabola, ebe egelalo ebene namutupiate ibino tepo temeteme tanaloma: bae naoa:no ka:pola:nama:na:. Ebema: numa:la:, me tete ebe la:imano kalakalago bae nao tetela mabu nale la:go bokolinamo.”

Tagala Okoli Tanalo Ega:walo Oli Okoli Tanalo

Ma:t 9:16-17; Mak 2:21-22

³⁶Ebene Ya:sute iba:tamo me iyatulame oi kiyawaolamiya, “Lumagite oli kaliku itamidate tagala kalikuno bolegala:mo a:kowaluomene. Ebete ma kunu dosiyodilomene oli kalikute tagala kalikago a:ka:modobomene, walo ka:ka:bolegalemene. ³⁷Atu gabodo lumagite tagala gautu-goeo tama kalila:mo oli da:imi obo akalatemene, mabu oli da:imi obote tagala gautu-goeo tama kalili ka:na:ta:pulaemene, ebene da:imi obote opamo ka:ka:liyaote da:imi obo ega:walo kalili ibi netewate kapiya tetelo ka:kubakubaoma:na:. ³⁸Me mabuma: modobola iyatawadawate oli da:imi obo olioli tama kalili kapiyamo nalateonakomene. ³⁹Ega:walo me tanalo idila. Lumagite tagala da:imi obo da:ninako ebete walone tetelo oli da:imi obo nima: ubia:noma: keda:mene mabu ebete begenakomene, ‘Tagala da:imi obo golanomola,’ wiyasiya ebako lumagi iyatawa: oli da:imi obono wade gola.”

Wokoa: Talena Egelano Tanalo

Ma:t 12:1-8; Mak 2:23-28

6 ¹Yu epono wokoa: talena egela idilo Ya:sute ebe waloma:tapiago kono pali magumudo eba petolamenatolo, ebe waloma:tapiate kono kapiyakapiya kubakubadopo netapiote iba:te kenaoma: tama ebo welamiya.^z ²Ebema: Pa:lisi tanebapi epetapiate Ya:sutamo negeliya, “Numa:, a:ma: waloma:tapiate aimano totomu tabamo ka:tudila:oa:. Iba:te wokoa: talena egela beda:ma: kadikanalite?”^a

³Ebene Ya:sute iba:tamo eba wiyalo negiya, “Modobola Godote ebene Bukamo dakuloliya, la: ebe tanalo nemalagidilala:. Da:ibiditamo kuba tete da:piya, ebete ebene wapata:lamepiago bae kapete dulamiti, ebene ebete beda: tanalo kosiyodiliyale?”^b ⁴Ebete Godokono Motamo nodolote, ebe Motono wokopiate Godotamo dalomonakiya ebe talena bae ebete a:nenaiya. Numa:la:, aimano totomu tabote a niyatuamena Godotamo kalimagono ikameopiate ebe bae a:ka:tuwa: naonaka, epo epetapiate nao talenala. Wiyasiya Da:ibidite ebe bae naote eba:go wapata:lamepiatamo dikalamoliya, Godote ebe tanalo kubama: kegiya.”^c

^y 5:34 Yon 3:29 ^z 6:1 Totomu 23:25 ^a 6:2 Yon 5:10 ^b 6:3 1Sa:m 21:1-6

^c 6:4 Kalima 24:5-9

⁵Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, “Nanitabola, na Epono Naniwite wokoa: talena egela namutudawama: eda:namo.”

Ya:sute Koto Apu A:eme Dubu Wadekobi Da:midiya

Ma:t 12:9-14; Mak 3:1-6

⁶Wokoa: talena egela idilo Ya:sute Yu epono balidi ibilamole moto guamo nodolote epo eba niyatulamitalo, tumudi apu koto a:eme dubute ebolo nokoliti. ⁷Ebene Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi ibi epetapiate Ya:suko balidi kodakodamo umitiya, ebete wokoa: talena egelalo ebe dubu wadekobi da:ba:midimene, iyo, ibi ubila Ya:sute ebe tanalo eba osiyodilolo kubama: ebo kegelama: ⁸Wiyasiya Ya:sute iyatawiya iba:te ibino tepo magumulo beda: tanalo kemalagidilolitiye, ebema: ebete ebe dubutamo negiya, “A:ma: maigawete dopo apuamo na:pa;” ebene ebe dubute maigate dopo apuamo pete gito putiya. ⁹Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Nale la: alateda:lemata, aimano totomu tabote kebe talena kiyatuamenale? Ale wokoa: talena egelalo wade tanalo o kuba tanalo ba:kosiyodiloma:? Epo wadekobi ba:ka:midilima: o ba:ka:kubailaema:?” ¹⁰Ebe tetelo Ya:sute ibi bilibilinomo eba pulamolenatolo ebe dubutamo negiya, “A:imano koto nuwamida,” ebene ebete koto duwamidiya ebene kotote wadekobi ebo olowiya.

¹¹Ebe mabuma: Pa:lisi tanebapiate kawonomamo dowaoilo ibi magumulo tabo ebo geliya, “A me dubu Ya:suko keba kunu nakamitima:?”

Ya:sute Ebene 12 Alibolepi Dubu Deka:la:miya

Ma:t 10:1-4; Mak 3:13-19

¹²Ebe idokolo Ya:sute Godago tabo gelanama: damela unu ida:mo nodoloni, ebema: ebete idoko geyageyanomolo Godago tabo eba gelanalo egelate ebo powaloiya. ¹³Ebene egelate da:pemaigiya ebete ebene waloma:tapi ebetamo ka:la:mite, ibi magumulo 12 dubu eba uwatelo ibi nanaliya, “La: naimano alibolepilata.”

¹⁴Ebema: Ya:sute 12 dubu duwatiya, me ibino mailola.

Saimonoko Ya:sute ebetamo Pita mailo idi ikamiya, ega:walo ebene ekawi A:nduluko,

Ya:imesiko ega:walo Yoneko,

Pilipiko ega:walo Batolomuko,

¹⁵Ma:tiyuko ega:walo Tomasiko,

A:lapiyasikono gudu Ya:imesiko ega:walo Saimonoko. Me Saimono idila epate dopamo negelanakiya, ebete kapela Loma gabamani epago gowelaodawama: eda:nami.

¹⁶Ega:walo Ya:sute dubu epetapi netewa kuwatiya, Ya:imesikono gudu Yudasiko ega:walo Keliyota duliynomolodawa Yudasiko, walone tetelo me walogabo dubute Ya:suko anakapumipi walubiliya ebe kelaema:.

Ya:sute Temetema:gopi Wadekobi Da:midlioliya

Ma:t 4:23-25

¹⁷Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiago unu damelane apotame opo ida:mo da:niwitiya, ebe tetelo waloma:tapi epetapi ega:walo iyaiya epo bilibilinomate iba:go ebo palugiya. Ibi epetapiate Yelusalema kawo duliynomolone ega:walo Yudiya opono duliynomolo epetapine pelamiya, ega:walo ibi epetapiate kewa: kolomo bala apune ka:pelamiya, ibi Taya kawo duliynomololo ega:walo Saidono kawo duliynomololo dilukulionamiya ebe epola. ¹⁸Nanitabola, ebe epo bilibilinomate pelamoliya Ya:sukono tabo olowioma: ega:walo ebete ibino temetema:gopi wadekobi ka:midiolema:, ega:walo kuba uliyanagopiate ebetamo atumu aka:pelamiya, ebene ebete ibi bilibilinomo wadekobi ebo midlioliya. ¹⁹Ebema: ebe epo bilibilinomo ubila Ya:suko kologioma:, mabu iba:te iyatawaiya Godokono elawote ebe magumune da:pemaiganaki ebe tetelo ebete temetema:gopi wadekobi ebo midliolenaki.

Kalakala Tanalo Ega:walo Tepo Temeteme Tanalo

Ma:t 5:1-12

²⁰Ebene Ya:sute ebene waloma:tapi bilibilinomo eba ulamitalo nanaliya,

“La: piyate nigologololo dilukula:wenama,
modobola la: nekalakalala,
mabu Godote Kawo Elawodawama: deda:na,
ebe wade duliynomolono tanalo la:imanola!

²¹Ega:walo me tetelo la: bae kapete dulametana,
modobola la: nekalakalala,
mabu Godote la:imano bae kape tanalo ka:modoboilaemene!
Ega:walo me tetelo la: piyate temetema:go dima:wenama,
modobola la: nekalakalala,
mabu walone la: kawo kalakalate kuwatelema:ta!^d

²²“Ega:walo Epono Naniwino tanaloma: epetapiate la:tamo dowaoalo ubia: tabo eba gelalo la: demalogoletana, ega:walo iba:te la:imano mailo da:kubailamena, modobola la: atumu na:kekalakalala!^e ²³Iyo, la: kalakalaolo unamo nilapatela:iyala:, mabu walone tetelo la:le Godokono Unu Duliynomololo la:imano wiya kawokawonomo ka:nuwatemamota. Numa:la:, dopamo ibino ewoniate atu ubia: tabo kegelanakiya Godokono woki awokalimpiatamo.

²⁴“Wiyasiya me tetelo la: piyate inamabu bilibilinomagopima:
deda:wenama,

^d 6:21 Awo 7:16-17; Oale 126:5-6; Ais 61:3 ^e 6:22 Yon 15:19; 16:2; 1Pit 4:14

la: kawo tepo temeteme kiyatawaomamota,
 mabu la:imano kalakala nelawenamata, walone kolopoligomene!
 25 Ega:walo me tetelo la: kebe epo bae kapete kulametana:,
 la: kawo tepo temeteme kiyatawaomamota,
 mabu walone la: bae kapete kuwatelema:ta!
 Ega:walo me tetelo la: piyate dekalakalawenama,
 la: kawo tepo temeteme kiyatawaomamota,
 mabu walone la: gowelago kimimamota!
 26 “Ega:walo epo bilibilinomate la: demoiioletamene, la: nanisiwale,
 mabu walone tetelo la: kawo tepo temeteme kiyatawaomamota! Numa:la:,
 dopamo ibino ewoniate Godokono mailamo a:da: tabo kiyawaopi atumu
 emoiolenakiya.”

La:go Gowelaopi Nilakapolo Malagidilole Tanalo

Ma:t 5:38-48; 7:12a

27 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Ebe mabuma: na la:tamo negemo, piyate la:go da:gowelaona, modobola la: ibi nilakapolo nemalagidilolenala: ega:walo iba:tamo wadewade tanalo nosiyodilolenakiyala:. 28 Ega:walo la:tamo malato tabo da:kiyawaonaka, ebe epono tanaloma: Godotamo na:towetoweonakiyala: ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:, iyo, piyate la:tamo kuba tanalo dosiyodilolena la: ibi Godotamo nowadipalatelenakiyala:. 29 Ega:walo potele a:ma: tatakolo danagalimitamene, modobola apu bala ebetamo na:kikamiye. Ega:walo kebe lumagite a:imano sete inamabu a:ma:godone elawamo delaemene, ebe atu tetelo a:imano lubudino inamabu akoamoeda:la:, a:ma:le ebetamo nilakapolo gito na:kikamiye. 30 Iyo, lumagite a:imano inamabu idima: a:ma: da:toweometamene, modobola ebetamo nilakapolo nikamiye, ega:walo kebe lumagite a:imano inamabu pilolo duwatemene, a:ma: toawete ebe inamabu elawamo akonuwata:la:. 31 Ebema: epate la:tamo beda: tanalo osiyodiloma: la:le ubi diyata:wenakoma, la: epetapiatamo eba kunu nosiyodilonakiyala:.^f
 32 “Piyate la: nilakapolo demalagidiloletana, la: ebe epo kapiya demalagidilola:wenama la:imano woki keba kunula:ka:? Ebe mabuma: Godote la:tamo wade wiya ba:kikalametamene? Ao, mabu kuba osiyodilolepiate atumu ibino namutupi kapiya nilakapolo malagidilolenaka! 33 Ega:walo piyate la:tamo wadewade tanalo dosiyodilolena, la: ebakobako epo kapiyatamo wadewade tanalo dosiyodilola:wenama la:imano woki keba kunula:ka:? Ebe mabuma: Godote la:tamo wade wiya ba:kikalametamene? Ao, mabu kuba osiyodilolepiate ibino namutupi kapiyatamo atu wadewade tanalo

^f 6:31 Mat 7:12

kosiyodilolenaka! ³⁴Ebema: piyate la:tamo walo da:kikalamoletanaka, la: ibi kapiyatamo mani dikalamola:ema la:imano woki keba kunula:ka? Ebe mabuma: Godote la:tamo wade wiya ba:kikalametamene? Ao, kuba osiyodilolepiate atumu ibino namutupi kapiyatamo mani ikalamolenaka mabu atu tanalo iba:godone walo ka:kuwatema:na! ³⁵Wiyasiya modobola la:tamo gowelaopima: deda:ona, la: ibi nilakapolo nemalagidilolenala: ega:walo iba:tamo wadewade tanalo nosiyodilolenakiyala:. Iba:te manima: la: danaletamene, modobola la: iba:tamo gito nikalamiyala:, wiya tanalo akomalagidilala:. Mako osiyodilo tanalodo la: Ununomo Godokono gudima: eda:wete walone tetelo wiya kawonomo kuwatemamota. Numa:la:, ebete kuba osiyodilolepi ega:walo ebetamo kalakala tabo gela:pi ebakobako epatamo nilakapo tanalo osiyodilolenako. ³⁶Ebema: la: epo bilibilinomo nilakapolo nemalagidilolenala:, la:imano Nabiwite ibi keba kunu kemalagidilolenale eba kunu.”

Epono Tanalo Anagilamelelame Tanalo

Ma:t 7:1-5

³⁷Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La:le epo epetapino iyaiya tanalo anagilamelelamelelo ibi kubakubapima: samamo akoka:la:miala:, ebene Godote la:imano tanalo anagilamelelamelelo la: kubakubapima: a:keka:la:mitamene. Ega:walo modobola la: epono kuba egebolelama:wete na:dodolomatililamiyala:, ebene Godote atumu la:imano kuba egebolelametate ka:dodolomatililaema:ta.^g ³⁸Ega:walo modobola la: epetapiatamo inamabu nilakapolo nikalamenakiyala:, ebene Godote atumu la:tamo eba ikalamelelo tete bilibilinomolo ebete la: inamabuamo betabokailamenakoma:ta, iyo, la: epetapiatamo kebako uwomulo kikalama:wenakoma, Godote atumu la:tamo ebako uwomulo ba:kikalamenakoma:ta.”^h

³⁹Ebene Ya:sute iyatulame oi eba kiyawaolo negiya, “Balidi tamio dubute balidi tamio dubu idi gabodo wadenomamo a:kemagatamene. Ebete eba kunu dowagelemene ibi netewapi damela gugamo kapimiya ka:na:gudima:na:, a, nanitabola:ka:?ⁱ ⁴⁰Ebema: ka:lo sukululo diyatawana ebe guduno iyatawa tanalote iyatulamedawano iyatawa kodolina:, wiyasiya walone ebene sukulu dolopoligomene ebene iyatawa tanalo ega:walo iyatulamedawano tanalo atu tetelo ka:pola:nama:na:.^j

⁴¹“Keleka: mabu a:imano ekawino balidilo nonoka da:peso umilo wiyasiya a:imano balidilo ditana ebe kawo kewa tete kuma:wena:?^k ⁴²Ega:walo beda: mabuma: a:imano ekawitamo ma kunu degeawita, ‘Ekawi, modobola a:imano balidilo ditana ebe nonoka da:peso nale kelaemamota,’ wiyasiya a:imano balidilo ditana ebe kawo kewa tete a:ma:

^g 6:37 Ma:t 6:14 ^h 6:38 Mak 4:24 ⁱ 6:39 Ma:t 15:14 ^j 6:40 Ma:t 10:24-25

kelawa:wena:? Eiyee! A:ma: mena netewa lumagilata! Modobola a:ma: dopamo a:imano balidilo ditana ebe kewa lawa:wete, a:ma:le walone wadenomamo mela:wete a:imano ekawino balidilo ditana ebe nonoka da:peso ebo kelaema:ta.”

Kewa Ega:walo Ebena Da:imi

Ma:t 7:16-20; 12:33-35

⁴³Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Wadewade kewalo kubakuba da:ima:te a:ka:noloma:na; ega:walo kuba kewalo wadewade da:ima:te a:ka:noloma:na. ⁴⁴Iyo, nanitabola, la: iyaiya kewano da:imi ibino ololamo dulama:ema la: ebo kiyatawaomamota, ibi magumulo kebe da:ima:te naoma: wadewadenoma: keda:onale. Ebema: lumagite moeagono kewamo tote umei kewano da:imi a:ka:netapiomene, ega:walo ebete moeagono kewalo wadewade gala:ipi da:imi a:ka:nulaemene. ⁴⁵Ebema: wade lumagite ebena tepo magumune wadewade tanalo ba:powaulatelenakomene, wiyasiya kuba lumagino tepo magumulo kuba tanalate pola:na ebema: ebegodone kubakuba tanalate ba:pemaimionakoma:na; mabu lumagino tepo magumulo kebe tanalate ka:pola:nale, ebe tanalate ebena tabo kiyawao tanalodo ka:pemaimioma:na.”

Moto Netewa Etemotepino Tanalo

Ma:t 7:24-27

⁴⁶Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Keleka: mabu la:le na Kawodawama: gito deka:na:miawenama, wiyasiya nale da:kiyawaonakomo ebe tanalo la:le kosiyodilola:wena:?^k ⁴⁷Ebema: kebe lumagite natamo pete naimano tabo polowiote ebe iyaiya tanalo dosiyodilolemene, ebe lumagino tanalo keba kunu kitanale nale la: wadenomamo kiyatulaemamota. ⁴⁸Ebe lumagi wade moto detiya ebe dubu keba kunula:ka: eba kunula. Ebete damela magumunomamo obobote kodakoda damela unamo ebena moto ebo etiya, ebena ulama obote eba odololo ebe moto dapadimagotiya, wiyasiya motote kalegiya: mabu etedawate ebena moto wadenomamo etiya. ⁴⁹Wiyasiya kebe lumagite naimano tabo olowite osiyodilolea:no, ebe kobokobo damelamo moto detiya ebe dubu keba kunula:ka: eba kunula. Ebe motono mabu puliyala, kitaniya; ebema: ulama obote eba odololo ebe moto dapadimagotiya opamo gito kagiya. O olalati beda: kawonomola:ka!”

Ya:sute Gowelaodawa Elawodubuno Woko Dubu Wadekobi Da:midia

Ma:t 8:5-13

7 ¹Ya:sute epatamo me tanalo bilibilinomo kiyawao dolopoligiya ebete Kapeniya duliyaomolamo gito tiya. ²Loma epono gowelaodawa

^k 6:46 Ma:t 7:21

elawodubu idite ebolo okolinami, ebene ebenu wiya: wokopi magumulo ebete kebe dubu kawonomamo demalagidilonami, ebe dubu kawo gabugabute umiti, ebe a:e tatalila. ³Ebema: ebe elawodubute Ya:sukono tanalo olowite Yu watowatopi dubu epetapi ebetamo ebo ka:la:miya, iba:te Ya:suko ma kunu kananama; ebete pete elawodubuno wokodawa wadekobi ka:pa:midima:. ⁴Ebene ibi epetapiate Ya:sutamo pelamete ebe toweomelo napaniya, “Me Loma opodawa elawodubu wade lumagila. Modobola a:ma: ebe na:nowaluba;,” ⁵mabu ebete a Yu epo kawonomamo nemalagidiloena, ega:walo ebete ebenu maniamo aimano balidi ibilamole moto eteami.”

⁶Ebema: Ya:sute iba:go na:tiya. Ebete eba tonatolo moto niyakabamo da:nemaigiya, ebe elawodubute ebenu namutupi ebo aliboliya iba:te Ya:suko kananama; “Kawodawa, kodakoda tanalo idi naimano tanaloma: ako-osiyodilala: Na wade lumagia: a:ma:le naimano motamo podoloma:.” ⁷Ega:walo na wadenoa: a:imano ololo apuamo pema:. Wiyasiya na niyatawitamo, a:ma:le motamo pea:no tabo gito degeaemene, naimano wokodawate nanitabonomolo wadekobi kolowimene. ⁸Mabu na atumu gowelaopino kawokawo elawodubuno opodawama: eba eda:nalo ibino tabamo a:tuduwatanakomo, ega:walo atu tetelo naimano gowelaopiate naimano umi magumulo pola:na. Ibi magumulo nale idi danamo, ‘A:ma: na:toa!’ ebete ebo ka:tomene. Ega:walo idi dakanamo, ‘A:ma: na:pa:!’ ebete ebo ka:pemene. Atumu nale naimano wiya: wokodawa danamo, ‘A:ma: me tanalo nosiyodila!’ ebete ebe tanalo kosiyodilomene. Ebema: Kawodawa, modobola a:ma: tabote negea naimano woko dubute wadekobi kolowima:.”

⁹Ya:sute ebe tabo dolowiya ebete nela:wiya, ebema: ebe dowaloma:titiya ebete ebe epo bilibilinomatamo olobigate negiya, “Na la:tamo nanitabonomolo gemo, na Isalaela epo bilibilinomo magumulo mako nanitabokobi midi lumagi kuminakoa:!”

¹⁰Ebene gowelaodawa elawodubute daliboliya ebe dubate ebenu motamo walo da:ka:pelamiya, iba:te ebe wiya: wokodawa wadekobi olowilo pumiya.

Ya:sute Amole Kamiyaleno Gudu A:ene Dadipatiya

¹¹Egela idilo Ya:sute duliyoimolo ida:mo gito tiya, ebe duliyoimolono mailo ebe Na:inila, ebe tetelo ebe waloma:tapi ega:walo epo bilibilinomo eba:go kapimiya tolamitiya. ¹²Ebene ebete duliyoimolono kala ga:dimi gigiyamo da:nemaigiya, ebe tetelo epo bilibilinomate a:e dubu agute duliyoimolone pemaimiutiya ebe bobamo ka:piniyatima; ebe a:e dubuno menoko amolela, ebenu gudu kapiyanomote a:iya. ¹³Ebema: Kawodawate ebe kamiyale umite nilakapoimilo ebetamo negiya, “A:ma: akoitala:.” ¹⁴Ebene Ya:sute tote a:e dubute dekapitani ebe patapata da:nologiya,

ebe daguwatitiya ebe dubate ebamo eba putitalo, ebete a:e dubutamo negiya, “Ekawi, nale a:ma: anamata, nemaiga!”¹⁵ Ebene ebe dubute maigate tabo kiyawao dowagilimiya, Ya:sute ebenu menokotamo gito ikamiya.¹

¹⁶ Ebema: ibi bilibilinomate kawonomamo toletoleolo Godokono mailo unamo eba adipatelo negeliya, “Godokono woki awokalimidawa atamo a:pemaiga! Iyo, Godote ebenu epono igilo mula:lelaema: pe!”^m

¹⁷ Ebema: ebe Na:ini duliomolono opo ega:walo opo epetapi tametamelo dilukulionamiya, ebe epo bilibilinomate Ya:sukono tanaloma: tabo ebo na:kiyawaiya.

Yonete Ebe Waloma:tapi Ya:sutamo Daliboliya

Ma:t 11:2-19

¹⁸ Ebe tetelo Yoneko epo obamo waduba:midaledawa, ebenu waloma:tapiate me tanalo bilibilinomo ebe ebo pikiyawaomiya. Ebene ibi magumulo Yonete netewa dubu ka:la:mite ¹⁹ Ya:sutamo ebo naliboliya, iba:te ebe ma kunu kananama:, “Yonete pema: degi, a:ma: ebe lumagila:ka: o ale lumagi idi kemakopelena:?”

²⁰ Ebene iba:te Ya:sutamo pelamete na:pegeliya, “A Yonete paliboe a:ma: ma kumu kapalateda:tama:, ‘Yonete pema: degi, a:ma: ebe lumagila:ka: o ale lumagi idi kemakopelena:?’ ”ⁿ

²¹ Ebe tetenomolo Ya:sute ibino ololo apulo iyaiya temetema:gopi, ega:walo gabugabuagopi, ega:walo kuba uliyanagopi bilibilinomo wadekobi midioliya, ega:walo ebete balidi tamiopi atumu wadekobi a:ka:midioliya. ²² Ebema: ebete wiya tabo Yoneko waloma:tapiatamo negiya, “La: toawete la:le kebe tanalo kulamola:ema ega:walo la:le kebe tabo kolowiaema, ebe iyaiya tanalo Yoneko nananala:. Balidi tamiopiate a:melea ega:walo agowa tataipiate nowapata:lama! Kukulakukulagopiate wadekobi olowiya ega:walo galo tamiolamepiate nolowia! A:elaopiate a:ene walo a:kemaimiya ega:walo nigologolo epatamo Godokono Wade Tabote a:pe!” ²³ Ebema: kebe lumagite na nanitabokobi midinilo woki netewama: eda:no, ebegodolo Godokono kalakalate bitanamene!”

²⁴ Ebene Yonete dupaliboliya ebe dubu netewate da:tiya, Ya:sute Yonekono tanaloma: epatamo ebo kiyawaiya. Ebete negiya, “La: Yonekono tanalo olowiawete bulu opamo danemaimiama, beda: tanalo uima: ka:tolama:ima? Pudo kapiya awate gito dadegetiti, ebe uima: ka:tolama:ima? ²⁵ O la: wadewade kaliku pupulio dubu uima: ka:tolama:ima? Ao, la: iyatawalata wadewade kaliku pupuliopiate bulu opolo kilukuliona:, wiyasiya iba:te kawokawo elawodubuno motolo

¹ 7:15 1Ela 17:23; 2Ela 4:36 ^m 7:16 Luk 1:68 ⁿ 7:19-20 Oale 40:7; Ma:l 3:1; Awo 1:8
^o 7:22 Ais 35:5-6; 61:1; Luk 4:18

ilukuliona! ²⁶Ebema: na niyatunama:la:, la: beda:ma: ka:tolama:ima? Godokono woki awokalimidawa uima:la:ka:? Iyo, na la:tamo nani tabo gemo, Yonete Godokono woki awokalimipi epetapi bilibilinomo odoili.^p
²⁷Nanitabola, Yonekono tanaloma: Godote ebeno Bukalo tabo ma kunu giya,

‘Nale Kelisokono dopo apuamo naimano tabo atadawa kapalibomamo, ebete ebe dopomete ebeno gabo kosiyodiloma:.’^q

²⁸Ya:sute walo na:kegiya, “Nale la: analemata, wagilimi mabune me teta:mo pemaiga me opo kawonomolo dawokalaiya, ebe epo bilibilinomo magumulo Yoneko kawodawanomoma: eda:na. Wiyasiya me tetene wagilimite Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe duliynomololo kebe lumagite da:pesonomoma: deda:mene ebete Yoneko nanitabolo kodolimene.”

²⁹Ebe tetelo dopamo Yonete kebe epo obamo dowaduba:midaoliya, ebe ta:kese uwatepi ega:walo epo epetapi bilibilinomo iba:te Ya:sukono tabo olowite Godokono gabo tuputupunomoma: gelate ebo kalakalautiya.^r

³⁰Wiyasiya Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi iba:te dopamo Yonetamo ka:nemaimiya: ebete ibi obamo waduba:midaolema: Ebe tanalo magumulo iba:te Godokono wade tanalo odiyobiya, ebema: iba:te Ya:sukono taboma: kekalakalautiya.^s

³¹Ebema: Ya:sute negiya, “Na me tete epono tanalo kebe uli tabamo nakawokalimo? La: kebako epola:ka:? ³²La: olowame bailo dekalakalauta ebe gudi egege keba kunula:ka: eba kunula. Gudi epetapiate epetapiatamo kegela, epetapiate epetapiatamo kegela, iba:te apaminuteuilo ma kunu wagenela, ‘Ale soliyomu eba osiyodilolo bibolo da:moleoma: wiyasiya la: ago kemaewea:, ega:walo a a:e lumagi bobamo iyatima: dowagelitama: la: wiyasiya ago kima:wita:!’ Iyo, me tete epala:, la: eba kunu wagenenamata, la: Godokono wokopiatamo ubia: tabo gelanakomata.
³³Numa:la:, Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate da:pemaigi, ebe tetelo ebete elawo da:imi obo ka:ninakia: ega:walo tete epetapilo ebete bae naoa:no lutanaki Godokono woko kosiyodiloma:, ebema: la: negelimata, ‘Ebe kuba uliyanagonola!’ ³⁴Wiyasiya Epono Naniwite da:pemaigi, ebeno tanalo iyala. Ebete bae enanako ega:walo elawo da:imi obo a:ninako ebema: la: ma kunu gelanakomata, ‘Ebeno kuba numa:la: Ebe tumu goeoma: eda:te bae kawonomamo nanako, ebe elawo da:imi obo ni kawodawala! Ebe ta:kese mani elemasigilo uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo uwatea:pi epetapi ibino namutudawala!’^{”t}

³⁵Ebene uwomunomolo Ya:sute iba:tamo negiya, “Godokono wade mulo tanalo dowaloma:tana, ebe epate ibino ilukuli magumulo ebe mulo nanitabonomolo bawokaliminakoma:na:.”

^p 7:26 Luk 1:76 ^q 7:27 Ma:l 3:1 ^r 7:29 Luk 3:12 ^s 7:30 Ma:t 21:32 ^t 7:34 Luk 15:2

Ya:sute Saimonokono Motolo Bae Deniya

³⁶ Ebene Pa:lisi tanebadawa dubu idite Ya:suko naniya ebete ebegodolo bae ka:nenama:, ebema: Ya:sute ebe dubuno motamo nodolote bae nama: gito nokoliya. ³⁷ Ebe duliyoumololo kuba kamiyaletidi okolinami, ebene Ya:sute Pa:lisi tanebadawano motolo bae deniti ebe kamiyaletete ebe tanalo olowite wade nibo ii nokola kalila:mo tabokaimi ebo adaiya.^u ³⁸ Ebe tetelo ebete Ya:sukono walogabo apune pete ebene agowa mabuamo putite ebene ipupamo Ya:sukono agowa pukulalemete agowa a:la:li ebene eka:mo ebo iya:da:olemiya, ebene ebete ebene agowa aboelatelemete ebete dadaiya ebe wade nibo ii ebene agowamo gito adipanamiya. ³⁹ Ebene Ya:suko daniya ebene motamo pema:, ebe Pa:lisi tanebadawate kamiyaleno osiyodilo tanalo umite ebene tepo magumulo ma kunu malagidiliya, “Me dubu ebe Godokono woki awokalimidawama: neda:taleka:, ebete ebe kamiyaleno tanalo biyatawana:, ebe dologi ebe kamiyaletete dubu bilibili kamiyaletete!”

⁴⁰ Ebene Ya:sute Pa:lisi tanebadawatamo negiya, “Saimono, nagodolo tabo da:peso bitana a:ma: kanatama:.”

Ebene Saimonote negiya, “Modobola, Iyatulamedawa, negea.”

⁴¹ Ya:sute negiya, “Inamabu bilibilinomago dubu idi okolinami, ebene dubu netewate ebegodone mani uwatete tete geyageyanomolo ebetamo walo kikameiya:, idawate 500 mani, idawate 50 mani.

⁴² Ibi netewapiate eba kunu wiyaolea:no eba ilukulinalo, egela idilo ebe kawo dubute ibi ebetamo ka:la:mite, ibi nilakapoilamelo ibino wiyaolea:no tanalo gito egebolelamiya. Ebema: a:imano woki keba kunula:ka:, ibi netewapi magumulo kawo kalakalago ebe potele kemalagidilonamile?”

⁴³ Saimonote tabo eba wiyalo negiya, “Naimano woki bitana, mani kawonomo duwatiya ebe wiya:nodawate.”

Ebene Ya:sute negiya, “A:ma: nani tabo geata.” ⁴⁴ Ebe tetelo Ya:sute kamiyaletamo oobligate Saimonoko ebo alatediya, “A:ma: me kamiyaletete na:kuma:wita? Na a:imano motamo da:podolomo, ebe tetelo a:ma: natamo agowa ukulaleno obo kikanama:wea:. Ebete wiyasiya ebene ipupamo naimano agowa ukulalename, agowa a:la:li ebene eka:mo iya:da:olename. ⁴⁵ Ega:walo a:ma:le na kaboenatena:wea:, wiyasiya nale motamo da:podolomo ebe tetene wagilimite ebete naimano agowa aboelatole katepita:. ⁴⁶ Ega:walo a:ma: wade olibi kikopuno iamo naimano wato kabutima:wea:, ebete wiyasiya naimano agowamo wiya kawonomo

^u 7:37 Ma:t 26:7; Mak 14:3; Yon 12:3

wade nibo ii ebe adipana.^v 47Ebema: na a:ma:tamo negemo, ebete natamo nilakapo kawonomamo dawokalimi, ebe osiyodilo tanalote tanalo idi ma kunu kawokalimi, Godote ebenu kawokawo kuba bilibilinomo egebolemete a:dodolomatilimi. Wiyasiya numa:, Godote lumagi idino kuba depeso da:dodolomatilimene, diyala, ebe lumagite nilakapo tanalo Godotamo akawokalimene.”

48Ebene Ya:sute ebe kamiyaleno tepo magumu eba iyatawalo ebetamo negiya, “Godote a:imano kuba egebolemetate a:dodolomatilima:ta.”

49Ebema: eba:go ilukulite bae denautiya iba:te ibi magumulo negeliya, “Lumagino kuba egebolema: dege, me kebe amama dubula:ka:?”

50Ebene Ya:sute kamiyaletamo walo na:kegiya, “A:imano nanitabokobi midi tanalote a:imano igilo a:mula:ma:ta. Kalakalago na:toa.”^w

Ya:suko Dowalubinakiya Ebe Iyaiya Kamiyaleno Tanalo

8 1Ebene egele epetapi dolopoligiya Ya:sute kawokawo ega:walo egege duliynomololo Godokono Wade Tabo kiyawaoago eba pata:lo, Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebete ebe tanalo na:kiyawaonaki. Ebe tetelo ebenu 12 waloma:tapi dubate eba:go tolamenakiya, 2 ega:walo kamiyale epetapiate eba:go atumu kowapata:lamenamiya, dopamo tetelo ibino taneba magumulo epetapiate kuba uliyanagopima: eda:onamiya ega:walo epetapiate iyaiya temetema:gopima: eda:onamiya, wiyasiya Ya:sute ibi wadekobi a:midoliya. Ebe kamiyale magumulo Magadala duliynomolodawa Ma:liki ebe idila, dopamo Ya:sute ebegodone sebeni kubakuba uliyana aliboliya.^x 3Ega:walo kamiyale idi Kusakono kamiyale Yowanatela, Kusako ebe Kawo Elawodubu Elodikono opodawa idila. Ega:walo kamiyale idi ebe Susa:natela. Ebe netewa-kapiya kamiyale iba:te kamiyale bilibilinomo epetapiago ibino maniamo Ya:suko ega:walo ebenu 12 waloma:tapi dubu walubilinakiya.

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oi

Ma:t 13:1-9; Mak 4:1-9

4Ebene epo bilibilinomate iyaiya duliynomolone pelamolete Ya:suago dupaladabutiya, Ya:sute iyatulame oi iba:tamo ma kunu kiyawaiya, 5“Lumagi idite pali amio bai dosiyodili, ebe tetelo ebete kono kikopu

^v Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tetelo Yu epono osiyodilo magumulo wade lumagi idite dubu idino motamo da:nodolonaki, moto namutudawate ebenu kalakala ebetamo awokalima: netewa-kapiya tanalo ma kunu osiyodilolenaki. Dopamo ebete ebenu tatako apune apune kaboeteomene, ebene ebete ebenu agowa kukulalemene, walone ebete olibi kikopuno iamo ebenu wato ebo kabutimene. Saimonote ebe netewa-kapiya tanalo magumulo tanalo idi kosiyodiliya: Ya:sutamo, wiyasiya kuba kamiyaletete pete wadenomamo posiyodiloliya. ^w 7:50 Luk 8:48; 18:42 ^x 8:2 Ma:t 27:55-56; Mak 15:40-41; Luk 23:49

aminaola:go eba tonatolo kikopu epetapi iba:te gabamo ebo gudiya, ebema: epate agowamo da:mikitaoliya olaolate gito penaiya. ⁶Kikopu epetapi iba:te nokola damelamo gudiya, ebema: iba:te tete da:pesamo apepeote ebo alawoiya mabu ebe damela a:la:li puliyala. ⁷Kikopu epetapi iba:te moemoe uwago damelamo gudiya, ebema: iba:te kapimiya apepeote moeagopi uwagate kono gito anakapulamiya. ⁸Wiyasiya kikopu epetapi iba:te wade damelamo gudiya, ebema: iba:te apepeote gito nolojiya, kono idite 100 teta:mo, kono idite 100 teta:mo, iba:te eba kunu bilibilinomoma: eda:iya.”

Ebema: Ya:sute kawonomamo negiya, “Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”

Ya:sukono Iyaiya Iyatulame Oino Mabu

Ma:t 13:10-17; Mak 4:1-9

⁹Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe nalatediya, “Me iyatulame oino magumu keba kunula:ka:?”

¹⁰Ya:sute iba:tamo eba wiyalo negiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalono magumu kelawa:ema: nale la:tamo elawo ikalaimata, iyo, ebe tanalono waminaole tanalo la: iyatawaimata. Wiyasiya epo epetapi eba kunua:, iba:te ebe tanalono iyatulame oi olowiote, iba:te ebena magumu bowadinakoma:na: wiyasiya a:kuminakoma:na:, iyo, iba:te bolowinakoma:na: wiyasiya a:kiyatawaonakoma:na:.”^y

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oino Magumu

Ma:t 13:18-23; Mak 4:13-20

¹¹Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Me iyatulame oino magumu ma kunula, kono kikopu ebe Godokono tabola. ¹²Ebene epo epetapiate gabamo da:gudiya, ibi ebe kono kikopu keba kunula:ka: eba kunula. Iba:te Godokono tabo dolowima:na:, Saitanate pete ebe tabo ibino tepo magumune ka:puwataelamene iba:te nanitabokobi midite igilo mula: tanalo lawekapoma:. ¹³Epo epetapiate nokola damelamo da:gudiya, ibi ebe kikopula. Iba:te tabo dolowima:na: kalakalago kelaema:na:, wiyasiya ibino tepo magumulo dolodolo puliyala, ebema: iba:te nanitabokobi midi magumulo tete da:pesamo ilukula:tepate temeteme tanalate iba:tamo da:pemaimioma:na: iba:te samonomamo ka:gudima:na:. ¹⁴Epo epetapiate moemoe uwago damelamo da:gudiya, ibi ebe kikopula. Iba:te tabo kolowima:na:, wiyasiya iba:te inamabu uwatema: eba malagidilolenalo woki bilibilima: eda:ona, ebema: ibino ilukuli tanalono ubi tanalate ibino nanitabokobi midi tanalo eba anakapumilo iba:te wade nao konoma:

^y 8:10 Ais 6:9-10

a:keda:oma:na:. ¹⁵Ebene epo epetapiate wade damelamo da:gudiya, ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono tabo dolowima:na: nanitabonomolo kelaema:na:, ebene iba:te ibino tepo magumulo ebe tabamo tudila:ote kodakodanomolo eba utitalo wade nao kono ebo ka:noloma:na:.”

Wuiki Alo Awokala Baiamo Iyati Tanalo

Mak 4:21-25

¹⁶Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Lumagite ebene wuiki alo pite bagowo magumamo a:kiyatimene ega:walo ebene wata bai magumamo a:kiyatimene. Wiyasiya ebete alo awokala baiamo kiyatimene, ebene epate ebene moto guamo da:podoloma:na: iba:te ebe alo ka:puima:na:.”^z ¹⁷Numa:la:, kebe waminaole tanalate da:pola:na walone tetelo Godote kawokalilaemene, ega:walo kebe ulamolea: tanalate da:pola:na walone epate alo tetelo kulamolema:na:.”^a ¹⁸Ebema: a:ma: wadenomamo nolowia. Godokono tabo olowioma: lumagigodolo wadewade woki da:pola:na, Godote ebetamo wadewade tanalo bilibilinomo walo ka:kikameomene. Ega:walo lumagigodolo wadewade woki pola:na:no wiyasiya ebete nemalagidilona, ‘Na wadedawala,’ ebegodolo kebe kapiyakapiya tanalate da:pola:na Godote ebegodone walo ka:kuwatemene.”^b

Ya:sukono Menoko Ega:walo Ebene Ekaki

Ma:t 12:46-50; Mak 3:31-35

¹⁹Ebene Ya:sukono menoko ega:walo ebene ekaki ebetamo da:pelamiya, iba:te ebe uima: ka:modobiya: mabu epo bilibilinomate ebe niyakabolo na:pola:niya. ²⁰Ebema: lumagi idite Ya:suko naniya, “A:imano menoko ega:walo ekaki iba:te moto niyakabolo ba:pelamota:ona. Ibi ubila a:ma: kumitama:.”

²¹Ebene Ya:sute ibi bilibilinomatamo negiya, “Potele Godokono tabo olowite ebetamo da:tuduwatamene, ebe lumagi naimano menokola ega:walo ebako epo naimano ekakila.”

Ya:sute Awa Matalukobi Da:midini

Ma:t 8:23-27; Mak 4:35-41

²²Adimo idilo Ya:sute ebe waloma:tapiago peamo olonate ibi nanaleni, “A paka: apuamo ka:na:iwaliye,” ebema: iba:te paka: a:iwale ebo wagiliminiya. ²³Iba:te eba na:iwalenalo Ya:sute ebe palai pe gulo gito nowatani, ebene kawo awanomote eba maiganalo kawokawo ulono obote pe guamo da:poloniya pete tatalila ololuna. ²⁴Ebema: iba:te Ya:sutamo pelamenate ebe eba pamutiyano ebo pananiya, “Iyatulamedawa, a ka:elaomalema:!”

^z 8:16 Ma:t 5:15; Luk 11:33 ^a 8:17 Ma:t 10:26; Luk 12:2 ^b 8:18 Ma:t 25:29; Luk 19:26

Ebe tetelo Ya:sute maiganate awa ega:walo kawokawo ulo kawiya nanaleni, “La: nolodiyobala!” ebene awate olopoligonate paka:te matalukobi ebo olowini. ²⁵Ebema: Ya:sute iba:tamo negeni, “La:imano nanitabokobi midi tanalo keleka:?”

Wiyasiya iba:te tola:go anoanonalo ibino taneba magumulo negelaniya, “Me lumagi potelela:ka? Ebete awa ega:walo ulo danale, iba:te ebene tabamo a:tudila:!”

Ya:sute Kuba Uliyanagono Dubu Wadekobi Da:midia

Ma:t 8:28-34; Mak 5:1-20

²⁶Ebene Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi iba:te Gelasa duliynomolono opamo nemaimiya, ebe opote Ga:lili Paka: apulo itanami. ²⁷Ya:sute damelamo eba nodololo Gelasa duliynomolodawa kuba uliyanagono dubute eba:go palugiya, ebete tete geyageyanomolo kalikua:no okolinami ega:walo ebe motonomolo kokolinamia:. Nanitabola, ebe opo epono tanalo ma kunula, iba:te maboele nokola damela eba obobolelo iyaiya bobo ebo osiyodilolenakiya iba:te ibino a:elao epo alomoma:, ebene ebe dubute ebe nokola bobo magumulo okolinami. ²⁸Ebete Ya:suko umite kawonomamo gepatete ebene agowa mabuamo gate tabo madodo eba adipatelo negiya, “Ya:su! A:ma: Ununomo Godokono Gudulata! A:ma:le natamo beda: tanalo na:kosiyodilaemene? Nale a:ma: na:toweomata, natamo kuba wiya akoikanama:la:!” ²⁹Ebete tabo ma kunu giya mabu Ya:sute kuba uliyana kawiya aniya ebegodone ka:nemaigama:. Nanitabola, dopamo tete bilibilinomo epetapilo ebe kuba uliyanate ebe dubu magumulo elawonomoma: eda:nami, ebema: epate ebene agowala kotola auli ala:mo dematuolamolemenakiya, ebete ebe ale iyailinaki kuba uliyanano elawamo bulu opamo ebo alaula:naki.

³⁰Ebene Ya:sute ebe nalatediya, “A:imano mailo potelela:ka:?”

Ebete nowamiya, “Naimano mailo Bilibilinomotela,” mabu ebe magumulo kubakuba uliyana bilibilinomate ilukulinamiya. ³¹Ebene ebe kubakuba uliyanate Ya:suko na:toweomiya, “A:ma: a Ela Opamo akonaliboala:!”

³²Ebe tetelo dabiolo goeogoeo bilibilinomate damela unulo nala:go ebolo nowapata:lamitiya. Kubakuba uliyanate Ya:suko na:toweomiya iba:te goeogoeo magumamo ka:nopila:oma:, ebene Ya:sute modobo tabo gete ibi ebo analiya, “Na:tolama:la:!” ³³Ebema: kubakuba uliyanate dubugodone nemaimite goeogoeoatamo da:nopila:iya, goeogoeo bilibilinomate damela unune puila:ote maboele damelane da:na:gudiya obamo nololuote gito na:elaiya.

³⁴Ebe tetelo goeogoeo ulamepi dubate ebe tanalo umite ibino duliynomolamo puila:ote, duliynomolo epo ega:walo tumu motolo dilukulionamiya da:nikiyawaolamiya, ³⁵epo bilibilinomate ebo pelamiya

Ya:sute dosiyodiliya ebe tanalo uima: Iba:te ebetamo pemaimite kubakuba uliyanate datepiya ebe dubu ebo pumiya, ebete kaliku pulite Ya:sukono agowa mabulo okoliti mabu ebenu woki a:tuputupuomiya. Me mabuma: iba:te na:toletoleutiya. ³⁶Ebene piyate ebe tanalo dumiya ebe epate kubakuba uliyanagono dubute wadekobi keba kunu kolowiyale, ebe tanaloma: epo epetapi ebo kiyawaolamiya. ³⁷Ebe tetelo ebe Gelasa opo epo bilibilinomate Ya:suko naniya ebete ibino opo atepate ka:toma: mabu iba:te kawonomamo toletoleutiya. Ebema: Ya:sute peamo olote eba tolo, ³⁸kubakuba uliyanate datepiya ebe dubute ebe na:toweomiya, “Na niyala, a:ma:go ka:pa:mo!”

Wiyasiya Ya:sute ebe eba alibolo naniya, ³⁹“A:ma: motamo na:toa. Godote a:ma:tamo kebe tanalo kosiyodilola:kale, a:imano duliynomolo epo ebe iyaiya tanalo na:nikiyawaolama:”

Ebene me dubute ebenu duliynomolamo tote, Ya:sute ebetamo dosiyodiloliya ebete ebe tanalo bilibilinomo epatamo ebo na:kiyawaiya.

Ya:ilasite Ya:suko Da:toweomiya Ebenu Buwele Wadekobi Ka:midima:
Ma:t 9:18; Mak 5:21-23

⁴⁰Ya:sute paka: apune walo da:ka:pa:iwiya, ebe tetelo epo bilibilinomate nekalakalaiya mabu iba:te ebenu pe tanalo makopelitiya. ⁴¹Ebene Yu epono balidi ibilamole moto umidawa dubute Ya:sutamoma piya, ebenu mailo Ya:ilasitela. Ebete Ya:sukono agowa mabuamo pa:tuduwatate ebe ebo petoweomiya ebete ebenu motamo ka:toma:. ⁴²mabu ebenu 12 ulama tete buwele kapiyanomo ebete a:e tatalila.

Kalima Ka:ka:liya Temetema:go Kamiyalete Ya:sukono Kaliku Dologiya
Ma:t 9:19-22; Mak 5:24-34

Ebene Ya:sute Ya:ilasikonoma motamo to dowagilimiya, epo bilibilinomate ebe eba a:wa:midalo mupuma:tiua:go tolamitiya. ⁴³Ibi magumulo kamiyale idi 12 ulama tetelo kalima ka:ka:liya temetemete uminami, ebete ebenu mani bilibilinomo doketa dubatamo eba ikalamelo ebo opoliyaliya, wiyasiya iba:te ebe wadekobi ka:midiya:. ⁴⁴Ebene me kamiyalete Ya:sukono walogabo apune pete ebenu kaliku da:pologiya, ebe tetenomolo ebenu kalima ka:ka:liya temetemete ebegodone gito olopoligiya. ⁴⁵Ebene Ya:sute negiya, “Na potele kologinile?”

Epo bilibilinomate iyatawa:noma: eba gelalo Pitate ebe naniya, “Wade Iyatulamedawa, epo bilibilinomate a:ma: eba a:wa:midalo mupuma:tiua:go pelamita.”

⁴⁶Ya:sute negiya, “Lumagi idite na ologini mabu elawote nagodone da:nemaiga, na ebo iyatawamo.”

⁴⁷Ebene ebe kamiyalete beda: tanalo kosiyodiliyale wamina gabo kumiya:, ebema: ebete anakamiago Ya:sukono agowa mabuamo

pa:tuduwatate epo bilibilinomono ololo apulo ebena tanalo ebo awokalimiya. Ebete Ya:suko beda: mabuma: ka:pologiyale ega:walo temetemete ebe tetenomolo ebegodone dolopoligiya, ebete ebe tanalo bilibilinomo Ya:sutamo ebo kiyawaiya. ⁴⁸Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Kamiyale, a:imano nanitabokobi midi tanalote a:ma: wadekobi a:mida:ta. A:ma: kalakalago na:toa.”^c

Ya:sute Ya:ilasikono Buwele A:ene Dadipatiya

Ma:t 9:23-26; Mak 5:35-43

⁴⁹Ya:sute me tabo eba kiyawautalo Yu watodawa Ya:ilasikono motone tabo adaedawa idite pete Ya:ilasiko napaniya, “A:imano gudu buwele a:e. Iyatulamedawa walo akoanala: ebe wadekobi ka:pa:midima:.”

⁵⁰Wiyasiya Ya:sute ebe tabo olowite Ya:ilasitamo negiya, “A:ma: akotoletola:la. A:ma: Godoko nanitabokobi na:mida:, ebene a:imano buwelete wadekobi kolowimene.”

⁵¹Ebene Ya:sute Ya:ilasikono motamo pemaigate epo epetapiate moto guamo odoloma: ibi nodiyoboliya, wiyasiya Pitako, Yoneko, Ya:imesiko, ega:walo buweleno nabiwila menokola, mibinomate nopila:iya eba:go.

⁵²Ebe tetelo moto gulo da:pola:niya ebe epo bilibilinomate buwele liyamitiya, ebema: Ya:sute ibi nanaliya, “La: kimitala: Gudu buwele ka:eaka:, ebe u watita!” ⁵³Wiyasiya iba:te iyatawaiya gudute a:enomo a:iya, ebema: iba:te Ya:suko nekalakalatiya.

⁵⁴Ebene Ya:sute tote buwele kotamo nelawete ebe eba ka:milo negiya, “Gudu, a:ma: nemaiga!” ⁵⁵Ebema: ebena igilote ebetamo walo da:ka:piya ebe tetenomolo ebete na:kemaigiya, ebene Ya:sute ebena menokola nabiwila nanaliya iba:te ebetamo bae kikameoma:. ⁵⁶Ebe mabuma: iba:te nanoanoutiya wiyasiya Ya:sute ibi eba analelo negiya, “La: me tanaloma: epo epetapi akoanala:la:.”

Ya:sute 12 Waloma:tapi Dubu Daliboliya

Ma:t 10:5-15; Mak 6:7-13

9 ¹Ebe tetelo Ya:sute ebena 12 waloma:tapi dubu ebetamo ka:la:mite iba:tamo elawo ebo ikalamiya epagodone kubakuba uliyana kanalibolema: ega:walo iyaiya temetema:gopi wadekobi ka:nimidiolema:. ²Ebene ebete ibi naliboliya Godote Kawo Elawodawama: deda:na iba:te ebe tanalo epatamo ka:na:kiyawaoma: ega:walo iba:te temetema:gopi wadekobi ka:na:midiolema:. ³Ebete iba:tamo negiya, “La:imano tolame tetelo la:le gaubu, ega:walo mani alomono gatele, ega:walo bae, ega:walo mani, me inamabu akouwata:la:. Ega:walo la: kapiya-kapiya inamabu pupuliawete, epetapi akouwata:la:.”^d ⁴Ebene la: duliwomolo ida:mo

^c 8:48 Luk 7:50 ^d 9:3-5 Luk 10:4-11

nemaimiawete kebe motamo da:nodoloaema, la: ebolo nilukula:tepawete walone ebe motone opo ida:mo ka:ka:tolaemamota, iyo, la: moto idine moto ida:mo eba kunu akonowagela:la: ⁵Ega:walo kebe duliyo molo epate la: uwateta:no, ebe duliyo molo eba atepalo la:le agowano tuwae na:moda:midatepaliyala:. Me tanalote ebe epo kiyatulaemene, Godokono tete ebe na:pe ebete ibino tanalo kapanagiyamidalaemene.”

⁶Ebema: Ya:suko waloma:tapiate duliyo molo bilibilinomamo tolamete Godokono Wade Tabo epatamo eba na:kiyawaolo iyaiya temetema:gopi wadekobi ebo na:midoliya.

Epo Bilibilinomate Ya:sukono Tanaloma: Degelanakiya

Ma:t 14:1-2; Mak 6:14-16

⁷Ebe tetelo Ga:lili opolo Elodite Kawo Elawodubuma: eda:nami. Ebene Ya:sute kebe tanalo bilibilinomo kosiyodilolenakile Elodite ebe tanalo olowiote woki bilibilima: ebo ediya, mabu epetapiate negeliya, “Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate a:e magumune emaigi!”^e ⁸Ebene epetapiate negeliya, “Ya:suko ebe Elayate, Godokono woki awokalimidawala, ebete atamo walo a:ka:pemaigi,” wiyasiya epetapiate na:kegeliya, “Ao, ebe Godokono woki awokalimidawa idila. Aimanu ewoniatamo dopamo da:pemaimiya, ibino taneba magumulo idawate a:e magumune emaigi.”

⁹Ebene Elodite negiya, “Na Yonekono wato otowamidaimo, wiyasiya me dubu potelela:ka: nale ebenu osiyodilole tanalo dolowionamo?” ebema: tete geyageyalo ebe ubila Ya:suko kuima:.^f

Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Dikalamoleni

Ma:t 14:13-21; Mak 6:30-44; Yon 6:1-14

¹⁰Ya:sute daliboliya ebe waloma:tapi dubate ebetamo walo ka:pelamete iba:te kebe tanalo bilibilinomo ka:nosiyodiloliye ebe ebo pa:kiyawaomiya, ebenu ebete epo epetapi miyapate ebe waloma:tapi nomo uwatete iba:te Betasaida duliyo molamo gito tolamiya. ¹¹Ebema: epo bilibilinomate Ya:sukono to tanalo olowite ebenu walogabone na:ka:tolamoliya, ebenu ebete ibi kalakalago uwatete Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalo ibi ebo iyatulamiya, ega:walo atu tetelo ebete ibino temetema:gopi wadekobi ebo ka:midoliya.

¹²Egelate eba niwisiganalo Ya:sukono ¹²waloma:tapiate pelamenate ebe ebo pananiya, “A:ma: epo nalibola:, iba:te iyaiya duliyo molamo ega:walo tumu motamo tolamo lete bae ega:walo lao bai ka:nulaema:, mabu me epoa: baila.”

¹³Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negeni, “Ao, la:le iba:tamo nao inamabu nikalamola:la:.”

^e 9:7 Ma:t 16:14; Mak 8:28; Luk 9:19 ^f 9:9 Luk 23:8

Iba:te nowaiminiya, “Agodolo paibu bae ega:walo namo netewanomate pola:na. Ebema: a:ma: ubila:ka: ale tolamete aimano maniamo ibino bae ka:nuwateolaema:?” ¹⁴Iba:te ma kunu gelaniya mabu 5,000 dubate ebolo pola:niya.

Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi nanaleni, “La:le epo iyaiya taneba osiyodilotele opamo kilukulioma: nanaliyala:, iba:te taneba idilo 50, taneba idilo 50, ma kunu nilukulioma:na:.”

¹⁵Ya:suko waloma:tapiate ebe tabo olowinate eba kunu osiyodiloniya, ebene epo bilibinomate ibino tanebalo opamo gito ilukulioniya. ¹⁶Ebene Ya:sute paibu bae ega:walo namo netewa uwatenate, Unu Duliyomolamo melelo Godotamo kalakala tabo genate ebe bae namago wakalamiolenate ebe waloma:tapiatamo gito ikalameni iba:te epatamo kikalamolenama:. ¹⁷Ebe tetelo epo bilibinomate bae denaoniya ibino bae kape tanalo ebo olopoligolameni, ebene Ya:suko waloma:tapiate da:luliniya ebe bae apuapuamo 12 bagowo ebe owiyaoleniya.

Pitate Ya:sukono Nanitabo Tanalo Dawokalimiya

Ma:t 16:13-19; Mak 8:27-29

¹⁸Egela idilo Ya:suko a:ka:tuwa: diyamoa: opolo Godago tabo eba gelitalo ebene waloma:tapiate ebetamo ebo pemaimiya. Ebene ebete ibi nalateda:liya, “Ebate na poma: kegelanake?”

¹⁹Iba:te negeliya, “Epetapiate a:ma: Yoneko obamo waduba:midaoledawama: gelanaka, epetapiate Elayako Godokono woki awokalimidawama: gelanaka, ega:walo epetapiate a:ma: Godokono woki awokalimpiate dopamo aimano ewoniatamo da:pemaimiya, ibi magumulo idawate a:ene nemaigamu gelanaka.”^g

²⁰Ebene Ya:sute ibi nalateda:liya, “Wiyasiya la:le na poma: ka:midina:wenama?”

Pitate ebetamo nowamiya, “A:ma: Kelisotela, Godokono Alibodawalata!”^h

²¹Ebene Ya:sute ibi kawiya eba analelo negiya, “La: naimano tanaloma: epetapi akokiyawaolama:la:!”

Ya:sute Ebene A:e Tanaloma: Dopamo Degiya

Ma:t 16:21-28; Mak 8:31-9:1

²²Ebene ebete tabo moga:melo negiya, “Epono Naniwi epagodone kawokawo temeteme walone kuwatemene, Godokono ubila. Iyo, Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi iba:te ebe

^g 9:19 Luk 9:7-8 ^h 9:20 Yon 6:68-69

ubia:noma: keda:oma:na:, ebene epate ebe kanakapuima:na:, wiyasiya netewa-kapiya egelalo ebete a:ene walo ka:kemaigamene.”ⁱ

²³ Ebene ebete ibi bilibilinomatamo negiya, “Kebe lumagite na waloma:enema: ubi diyatimene, dopamo ebete ebena tanalo dodolomatilite, ebene egela bilibilinomolo ebete ebena kewa olotolowa agute na ebo nowaloma:enemene.^j ²⁴ Nanitabola, kebe lumagite ebena igilo nagodone damoeda:mene ebena igilote kalatidimene, wiyasiya kebe lumagite ebena igilo na mabuma: datutimene ebete nanitabo igilo kelaemene.^k ²⁵ Ebema: lumagite me opono inamabu bilibilinomo uwatenomo eba uwatelo ebena igilo datutimene ebena wiya keleka?: Godote lumagigodone ebena igilo delaemene ebegodolo beda: wade tanalote na:kitanamene? ²⁶ Ebema: numa:la:, kebe lumagite natamo ega:walo naimano taboma: dilipomene, na Epono Naniwite atumu ebetamo kilipomamo, iyo, nale naimano alago da:pemo, ebe tetelo Nabiwi Godoko ega:walo ebena wade-talena nopopi ibino elawo alonomago pete ebe ka:pilipoimamo.^l ²⁷ Na la:tamo nani tabo gemo, me tetelo dilukuliona ibi epetapiate Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe kawo tanalo dopamo umite walone ebo ka:elaoma:na:.”

Godokono Elawo Alonomote Ya:sukono Ape Da:pukuimiya

Ma:t 17:1-8; Mak 9:2-8

²⁸ Kapiya wuiki idi dolopoligiya ebe tetelo Ya:sute Pitako, Ya:imesiko, ega:walo Yoneko uwatete unu damela ida:mo magataliya, ebete ebolo Godago tabo ka:negelama:. ²⁹ Ebene ebe a:ka:tuwa: Godago tabo eba gelitalo, ebena ololo iyama: ebo ediya ega:walo ebena pupuliono inamabute keyakeyaibinomoma: eba eda:omelo ebo pukuilamiya. ³⁰ Ebe tetenomolo dubu netewa Elayako ega:walo Moseseko, iba:te pemaimite Ya:suago tabo gelitiya. ³¹ Iyo, ibi netewapiate Godokono Unu Duliyomolono alago pemaimite eba:go tabo ma kunu gelitiya, Ya:sute Godokono nopo epatamo kawokalima: ebete Yelusalema kawo duliyomololo ka:emene.^m ³² Pitako ega:walo ebena namutupi netewa iba:te u eba lautalo me anoano tanalo ebo pemaigiya, ebena iba:te ibino balidi paeamidaote Ya:sukono alo ega:walo dubu netewa eba:go delamota:niya ebo ulamiya.ⁿ ³³ Ebene dubu netewate Ya:sugodone eba tutalo, Pitate ebe naniya, “Wade Iyatulamedawa, a malo da:pola:nama:, kalakala kawonomola. Modobola, a nupunupu netewa-kapiya ketemotemalema:, idi a:imanola, idi Mosesekonola, idi Elayakonola.” Pitate kimalagidiloa:no me tabo ebema: giya.

³⁴ Pitate tabo eba kiyawautalo temate pete ibi gito panalopamidaliya, ebema: iba:te na:toletoleutiya. ³⁵ Ebene tema magumune tabote ma kunu

ⁱ 9:22 Luk 9:44; 18:32-33 ^j 9:23 Ma:t 10:38; Luk 14:27 ^k 9:24 Ma:t 10:39; Luk 17:33; Yon 12:25 ^l 9:26 Ma:t 10:33; Luk 12:9 ^m 9:31 Luk 9:22 ⁿ 9:32 2Pit 1:16-18

pemaigiya, “Me naimano Gudula, nale ebe dopamo eka:miyamo! La: ebene tabo nolowiala!”^o ³⁶Ebe tabote dolopoligiya iba:te Ya:suko kapiya umiya, ebene tete geyageyadopolo ebe waloma:tapiate kebe tanalo kumiye iba:te epo epetapi kanaliya.

Ya:sute Kuba Uliyanagono Koi Wadekobi Da:miyiya

Ma:t 17:14-21; Mak 9:14-27

³⁷Ebe egela idilo iba:te unu damelane da:piwitiya epo bilibilinomate pelamete Ya:suago gito palugiya. ³⁸Ebene ibi magumulo kapiya dubute kawonomamo ebo gepatiya, “Iyatulamedawa, naimano guduno tanaloma: a:ma: toweoemata mabu ebe naimano kapiya gudunomola! ³⁹Kuba uliyanate geatepago ebe danagalamionako, gudute opamo deganako ebene apete kodakodanomoma: eda:menako ebene ebene tabone pakote pemaiminako, ega:walo ebe anagalimio tetelo kuba uliyanate naimano gudu samamo katepanakoa! ⁴⁰Ebema: nale a:ma: waloma:tapi a:toweolama:kamo iba:te kuba uliyana kaliboma:, wiyasiya iba:godolo elawo puliyala.”

⁴¹Ya:sute wiyasiya ibi bilibilinomatamo negiya, “Eiye, la: nanitabokobi midia: kubakuba epolata! La: natamo mibo ikanamenamata, ebema: na ubia:nola la:go tete geyageyalo okolinama!” Ebene ebete dubutamo negiya, “A:imano gudu mamomemaga:.”

⁴²Ebe tetelo koite eba penapelo kuba uliyanate ebe anagalimite opamo gito ba:idiliya, ebene koite kubanomamo ebo wageleiya. Ebene Ya:sute kuba uliyana kawiyani daniya, ebe tetelo koite wadekobi olowite Ya:sute ebe ebene nabiwitamo gito ikamiya, ⁴³ebema: ebe tanalo dumiya ebe epo bilibilinomate Godokono kawo elawo tanaloma: nanoanoutiya.

Ya:sute Ebene A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya

Ma:t 17:22-23; Mak 9:30-32

Ebema: epate Ya:sukono osiyodilole tanalo bilibilinomoma: eba anoanoutalo, ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, ⁴⁴“Nale me tetelo la:tamo da:kiyawaomo, ebe tabo wadenomamo olowiawete akododomatiyala: Godote Epono Naniwi kubakuba epono kotamo kiyatimene.”^p ⁴⁵Ebe tetelo iba:te ebe tabono magumu wadenomamo kemalagidiliya: mabu wamina magumulo itanami, wiyasiya iba:te iyatawa:noma: eba eda:olo me tabono magumu tanaloma: Ya:suko anama: na:toletoleutiya.^q

^o 9:35 Luk 3:22 ^p 9:44 Luk 9:22 ^q 9:45 Luk 18:34

Kawodawama: Potele Na:keda:mene*Ma:t 18:1-5; Mak 9:33-37*

⁴⁶Ebene waloma:tapiate ibino taneba magumulo potele kawoma: eda:ma: apamiteuitiya.^r ⁴⁷Iba:te ibino tepo magumulo demalagidilutiya Ya:sute ebe tanalo iyatawiya, ebema: ebete gudu lawete ebe balamo eba adipilo ⁴⁸iba:tamo negiya, “Kebe lumagite naimano mailamo mako gudu da:peso kalakalago dowalubina ebete na walubinina, ega:walo kebe lumagite na dowalubinina, ebete na kapiya kowalubinina; ebete na Alibonedawa Godoko atumu na:kowalubina. Ebema: la:imano taneba magumulo potele da:pesodawanomoma: deda:mene ebe dawate kawonomoma: keda:mene.”^s

La:go Gowelaoa:dawa Ebe La: Walubilidawama: Eda:na*Mak 9:38-40*

⁴⁹Ebene Yonete negiya, “Wade Iyatulamedawa, ale dubu idi uima: ebete a:imano mailamo kubakuba uliyana daliboliti, wiyasiya ale ebe kawiya anima: ebe tanalo katepama: mabu ebe aimano taneba lumagia:.”

⁵⁰Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “La:le ebe ako-odiyobala; mabu kebe lumagite la:go gowelaoa:dawama: deda:na, ebete la: walubilinata.”^t

Samaliya Opo Epate Ya:suko Ubia:noma: Deda:iya

⁵¹Ebene Ya:sute Godokono Unu Duliyomolamo nodolo tete detataliya, ebete ebe tanalo iyatawate ebenu woki kawonomamo ebo iyatiya Yelusalema kawo duliyomolamo ka:toma:. ⁵²Ebene gabo tetelo ebete Samaliya opono duliyomolo ida:mo nopo atapi dopamo aliboliya, iba:te ebolo ebenu wata bai ega:walo bae ka:nosiyodilolema:. ⁵³Wiyasiya ebe duliyomolo epate iyatawaiya Ya:sute Yelusalemamo tolame gabodo da:tuti, ebema: iba:te ebetamo ubia: tabo geliya.^u ⁵⁴Ebene Ya:imesiko ega:walo Yoneko, iba:te me tanalo umite negeliya, “Kawodawa, modobola:ka: a Godoko kanama: ebete Unu Duliyomolone ela palibote ibi ka:kubailaema:?”^v

^r 9:46 Luk 22:24 ^s 9:48 Ma:t 10:40 ^t 9:50 Ma:t 12:30; Luk 11:23 ^u Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa. Yu epo ega:walo Samaliya opo epono tanalo ma kunula, iba:te gelebadilo kilukulinamia: Me taneba netewano ewonino mabu kapiyala, ebe A:ibalayamatela, ebema: dopamo tetelo iba:te kapiya epoma: eda:onamiya. Walone tetelo kapela epate iba:go eba ilukulilo, Samaliya opo epate ibino buwelemele ebe kapela epatamo ebo ikalamoliya, wiyasiya Yu epate eba kunu kowageliya. Ebe mabuma: Yu epate Samaliya opo epo kubakubapima: ka:la:minakiya, Samaliya opo epate atumu Yu epatamo ubia: tanalo kawokaliminakiya. Ma kunu Ya:suko tetelo me taneba netewagodolo kalakala tanalote kitanamia:, iba:te gito dowateuinamiya. ^v 9:54 2Ela 1:9-16

⁵⁵Wiyasiya Ya:sute ibi netewapiatamo olobigate ibi kawonomamo eba analelo negiya, “Mabu keleka: la:le na kuba wokiamo danana:ema? Mabu la:imano tepo magumuno woki ega:walo naimano tepo magumuno woki iyaiya ba:pola:na! ⁵⁶Na Epono Naniwite epo kubailaema: ka:piya, wiyasiya nale ibino igilo mula:lalaema: piyamo.”^w Ebete ebe tabo gete, iba:te duliynomolo ida:mo laoma: gito tolamiya.

Woki Netewago Ya:suko Waloma:ta Modoboa:

Ma:t 8:19-22

⁵⁷Iba:te eba tolamitalo dubu idite Ya:sutamamo negiya, “A:ma: keba apuamo da:toaemene, nale a:ma: ebamo kowaloma:tamota.”

⁵⁸Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, “Iyaiya, a:ma: dopamo me tanalo idi wadenomamo nemalagidila. Tumu gaagaano lao bai damela gugu ba:pola:larena ega:walo olaolate ibino moto etemoteonaka, wiyasiya na Epono Naniwi, naimano wata bai puliyala.”

⁵⁹Ebene Ya:sute dubu iditamamo negiya, “A:ma: na nowaloma:ena:.”

Ebete wiyasiya Ya:sutamamo negiya, “Kawodawa, modobola na dopamo tote, naimano kadele nabiwite da:emene, nale ebena ape bobamo niyatite na walone a:ma: kowaloma:emamota.”

⁶⁰Ya:sute ebetamo nowamiya, “Modobola a:elao epate ibi a:ka:tuwa: ibino a:elaopi bobamo nalomoma:na, wiyasiya a:ma: toawete Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalono tabo epatamo na:nikiyawaonakiye.”

⁶¹Ebene dubu idite negiya, “Kawodawa, na ubila a:ma: kowaloma:etama:, wiyasiya modobola na dopamo tote naimano moto epatamo yawo tabo ka:negemamo.”^x

⁶²Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, “Kebe lumagite damela maboelena inamabuamo pali woko eba wagilimilo, duliynomolono iyaiya tanalo malagidilolete wokone walo da:kolobigamene, ebako lumagite Kawo Elawodawa Godokono woko osiyodiloma: a:ka:modobomene.”

Ya:sute 72 Waloma:tapi Godokono Tabo Kiyawaoma: Daliboliya

10 ¹Me tabo dolopoligiya ebe tetelo Kawodawa Ya:sute 72 waloma:tapi epetapi uwatete epetapi netewa, epetapi netewa, ma kunu dopamo aliboliya, ebete da:tomene ebe duliynomolo bilibilinomamo.^y ²Ebete iba:tamo negiya, “Godokono pali magumulo kono bilibilinomo a:kodakodaiya, wiyasiya tapio wokopi bilibilia:, ebema: la: pali namutudawatamo towetowe tabo negelala:, ebete wokopi epetapi pali magumamo kapalibolemene

^w Luk 9:55b-56a buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebena buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya. ^x 9:61 1Ela 19:20
^y 10:1 Mak 6:7

wadewade kono ka:petapioma:^z ³Ebema: la: na:tolama:la:! La: sipi-goeogoe egege keba kunula:ka: eba kunula, nale la: elawoelawo gaagaano taneba magumamo alibolemata.^a ⁴La: mani alomono gatele akouwata:la:, ega:walo la: bae alomono ikuwa ega:walo agowa pata akouwata:la:. Ega:walo la: gabo tetelo lumagi ida:go danalugaema eba:go tabo eba negelalo la:imano woko tete akonikubaima:la:.^b

⁵“Ebene la: kebe motamo da:nodoloaema, modobola la: ebe moto epatamo nilakapo tabo na:negeliyala: ma kunu, ‘Godokono kalakalate la:imano motolo nitanamene.’ ⁶Ebema: Godokono gelebadi lumagite ebolo dokolina, Godokono kalakalate ebegodolo nanitabolo kitanamene, wiyasiya ebako lumagite ebe motolo okolita:no, la: nilakapo tabo degelaema ebe tabono nanitabo tanalote ebolo a:kitanamene. ⁷La: ebe moto kapiyalo na:nilukuliniyala:, ebene iba:te la:tamo dikalamoletamene ebe bae nawete ibino obo atumu na:ka:niyala:, mabu la: wokopiate ebako wiya laema: modobola, ega:walo duliymolo ida:mo tolame tete pemaiga:no la: moto idine moto ida:mo eba kunu akonowagela:la:.^c ⁸Iyo, la:le duliymolo ida:mo tolama:wete iba:te la: kalakalago duwatetamene, ebe tetelo iba:te kebe nao inamabu la:tamo dikalametamene kalakalago nenaiyala:.^d ⁹Ega:walo ebe duliymololo dilukulina la: ebe temetema:gopi wadekobi midiola:wete duliymolo epo bilibilinomatamo negeliyala: ma kunu, ‘Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalote la:tamo etatali.’ ¹⁰Wiyasiya la: duliymolo ida:mo nemaima:wete iba:te la: kalakalago uwateta:no, la: ebe duliymolo tulitulinomolo eba lamota:onalo ibi bilibilinomatamo ma kunu negeliyala:, ¹¹‘La:imano duliymolono damela tuwae aimano agowane na:moda:midatepaolema:, mabu me tanalote la: iyatulamitata Godokono tete ebe na:pe ebete la:imano tanalo kapanagilamelelametama:. Ebema: me kawo tanalo akododomatiala:, Godokono Kawo Elawodawano tete la:tamo etatali!’^e”

¹²Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo ebete me duliymolo epatamo kuba wiya kawonomamo kikalaemene. Ebe tetelo ebete Sodomu duliymolo epatamo kuba wiya eba ikalamelo nilakapo kela:mo kawokalimene, wiyasiya nanitabola, ebete nilakapo a:kiyatimene me kuba epatamo!”^f

Nanitabokobi Midia: Duliymolo Epono Tanalo

Ma:t 11:20-24

¹³Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Kolasini duliymolo, a:ma: kuba wiya kawonomo kelaema:ta! Betasaida duliymolo, a:ma: atumu! Mabu nale la:godolo

^z 10:2 Ma:t 9:37-38; Yon 4:35 ^a 10:3 Ma:t 10:16 ^b 10:4 Ma:t 10:7-14; Mak 6:8-11; Luk 9:3-5 ^c 10:7 1Kol 9:6-14; 1Tim 5:18 ^d 10:8 1Kol 10:27 ^e 10:11 Ali 13:51; 18:6
^f 10:12 W Mabu 18:16-19:29; Ma:t 10:15; 11:24

anoano tanalo dosiyodilolimo, la: ebe tetelo la:imano kubane kolobila:wea. Wiyasiya nale ebakobako woko Taya duliymololo ega:walo Saidono duliymololo dopamo nosiyodiloliyataleka:, ebe Yua: epate ibino kubakuba woki iyakobi ba:midiliyana:. Iyo, iba:te ibino kuba osiyodilole mabuma: tepo temetemema: eda:ote ebe temeteme kawokalima: kubakuba kaliku pupuliote ono tuwaeamo gito bilukuliyana: ¹⁴Ebema: Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo ebete Taya duliymololo epatamo ega:walo Saidono duliymololo epatamo kuba wiya eba ikalamelolo nilakapo kela:mo kawokalimene, wiyasiya nanitabola, Kolasini duliymololo ega:walo Betasaida duliymololo, ebete la:tamo nilakapo a:kiyatimene! ¹⁵Ega:walo Kapeniyama duliymololo, a:imano tanalo ma kunula. A:ma: ubila a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: Godokono Unu Duliymolamo kadipata:ema:, wiyasiya Godote a:ma: Ela Opamo keba:didiloma:ta!”

¹⁶Ebene Ya:sute tabo moga:melo ebe waloma:tapiatamo negiya, “Kebe lumagite la:imano tabo dolowimene ebete ebe tanalo magumulo naimano tabo kolowimene, wiyasiya kebe lumagite la: ubia:noma: deda:mene ebete ebe tanalo magumulo na ubia:noma: keda:mene, ega:walo kebe lumagite na ubia:noma: deda:mene ebete na kapiya ubia:noma: a:keda:mene, ebete na Alibonedawa Godoko atumu ubia:noma: ka:keda:mene.”^g

Ya:sukono 72 Dubate Ebetamo Da:kolowamiya

¹⁷Ebene Ya:sute daliboliya ebe 72 dubate tolamete iyaiya duliymololo woko nosiyodilote, iba:te da:kolowamiya kawo kalakalanomago ebetamo na:pegeliya, “Kawodawa, ale kubakuba uliyana a:imano mailamo kawiya dananalima: iba:te aimano tabamo tudila:ote epagodone a:nemaimiya!”

¹⁸Ya:sute iba:tamo eba wiyalo negiya, “Nanitabola, Godote Saitanako elawoa:kobi midite Unu Duliymolone da:peba:idili nale uimo, iyo, molete keba kunu ka:la:uwa:midanakole ebete opamo samonomamo eba kunu pegi.^h ¹⁹La: wadenomamo nolowiala:! Na elawo la:tamo ikalaimata la:le kalu ega:walo gopowaidubu la:imano agowamo ka:mikitaola:wenakoma:, ebe elawote la:imano gowelaodawa Saitanakono elawo nodoliona, ebema: inamabu idite la: a:ka:kubailametamene.ⁱ ²⁰Ega:walo me tanalo idila. Kuba uliyanate la:imano tabamo da:tudila:onaka ebe mabuma: akokalakalala:, wiyasiya Godote la:imano mailo ebena Unu Duliymolono Bukamo dalomolelametiyala la: ebe mabuma: nekalakalala:.”^j

Ya:sute Godotamo Kalakala Tabo Dadipatiya

Ma:t 11:25-27; 13:16-17

²¹Ebe tetelo Godokono Uliyanate Ya:sukono tepo magumulo detabokiya ebete Godotamo kalakalago negiya, “Aba, a:ma: me opo kawonomo

^g 10:16 Ma:t 10:40; Luk 9:48; Yon 5:23 ^h 10:18 Yon 12:31; Awo 12:8-9

ⁱ 10:19 Oale 91:13; Mak 16:18 ^j 10:20 Pil 4:3; Awo 3:5

ega:walo Unu Duliyomolo Namutudawama: eda:nata! Na a:ma:tamo kalakala tabo gemo, mabu a:ma: me opono kawokawo iyatawaopi dubatamo a:imano mulo woki eba waminaolelo iyatawa: epatamo awokalilamiata. Aba, nanitabola, me tanalote a:imano ubilo pemaigi.”

²² Ebene Ya:sute epatamo negiya, “Naimano Nabiwi Godote tanalo bilibilinomo naimano kotamo alomiya nale kulamenama:, ebema: ebete a:ka:tuwa: iyatawala na ebenu Guduno tanalo, lumagi idite iyatawa: Ega:walo Nabiwino tanalo atumu, lumagi idite iyatawa: wiyasiya na ebenu Gudute a:ka:tuwa: iyatawala, ega:walo nale piyatamo awokalima: ubi diyatimo, ibinomate atumu Nabiwino tanalo ka:kiyatawaoma:na:.”^k

²³ Ebene Ya:sute ebenu waloma:tapiatamo polobigate tabo diya ebo analiya, “Godokono kalakala kawonomo la:godolo bitana, mabu la: la:imano balida:mo ebenu iyaiya tanalo wadenomamo nulamenamata! ²⁴ Ebema: nale la: analemata, dopamo tetelo Godokono woki awokalimipi ega:walo kawokawo elawodubu iba:te ubi kawonomo iyatinamiya la:le dulama:wenama ebe kawokawo tanalo ulaema:, wiyasiya iba:te ka:modobiya:, ega:walo ibi ubila la:le dolowiawenama ebe tanalo kolowioma:, wiyasiya iba:te ka:modobiya:.”

Samaliya Opo Dubuno Nilakapo Tanalono Oi

²⁵ Ebene Godokono Totomu iyatulamedawa idi ubila Ya:sukono mulo tanalo ka:puima:, da: nanitabola: o da: nanitaboa:, ebema: ebete pete ebetamo na:pegiya, “Iyatulamedawa, na beda: tanalo osiyodilote uwomua: igilo ebo na:kelaemo?”^l

²⁶ Ya:sute tabo eba wiyalo negiya, “Godote Bukamo ebenu Totomu Tabo dakuloliya, ebe tanalate a keba kunu kiyatuamenale? Ebe iyaiya tanalono magumu keba kunula:ka:?”

²⁷ Ebe dubute nowamiya, “Godokono Bukate ma kunu gena, ‘A:ma: a:imano Kawodawa Godoko nilakapolo nemalagidilona, a:imano tepo magumunomamo ega:walo a:imano uliyanano elawamo, a:imano elawo kawonomamo ega:walo a:imano woki kawonomamo,’ ega:walo totomu tabo idi ma kumu bitana, ‘A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena, modobola a:ma:le eba kunu a:ma: niyakabolo dokolina ebe lumagi nilakapolo nemalagidilona.’”^m

²⁸ Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: nani tabo geata. A:ma: me tanalo osiyodilawete ebo bigilonama:ta.”

²⁹ Ebe dubute Ya:sukono taboma: ilipote wiyasiya ebenu ilipo waminalo ma kunu giya, “Na niyakabolo dokolina, ebe lumagi potelela:ka:? Na poka na:kowalubinamo?”

^k 10:22 Yon 3:35; 10:15 ^l 10:25 Ma:t 22:35-40; Luk 18:18 ^m 10:27 Totomu 6:5; Kalima 19:18

³⁰Ya:sute ebenu tabo eba wiyalo negiya, “Dubu idite Yelusalema kawo duliyoumolone Yeliko duliyoumolamo eba niwisigitalo pilo dubate ebe lawete ebenu pupuliono inamabu pupukulamelemete ebe ebo anagalimiya. Ebenu ebenu elawote dolopoligi iba:te ebe ebamo atepapate gito tolamiya. ³¹Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameodawate ebe gabodo eba pitalo ebe pumite niyakabodo gito nodoliatepi. ³²Ebenu Libai gudawateⁿ ka:pete atumu ka:powageli. Dubute dekapitani ebete ebamo pemaigate ebe ebo pumi, wiyasiya ebete walubi ebetamo ka:piyatia:, gito ka:nodoliatepi.

³³“Ebenu ebe gabodo da:piti, dubu idi ebe Yu lumagia:, ebe Samaliya opo dubula,^o ebete ebamo pemaigate ebe dubu da:pumi ebenu tepo magumulo nilakapo kawonomo piyati. ³⁴Ebete ebetamo pete olibi kikapuno ii ega:walo wade mulamula ebenu bugomamo abutilamelemete kaliku apuamo gito matuolamolemi. Ebenu ebete ebe dubu ebenu donokigoeo unamo adipite duliyoumolo ida:mo ebo magati, ebe duliyoumololo kapela epate delaonaka ebete ebe motolo ebe dubu wadenomamo nowalubi. ³⁵Egela idilo Samaliya opo dubute netewa mani moto namutudawatamo eba ikamelo negi, ‘A:ma: me dubu wadenomamo nowalubinatiye. Me manite modoboa:no, nale walo da:ka:pemo a:ma:tamo walo ka:ka:pa:wiya:mo.’ ”

³⁶Ebenu Ya:sute tabo moga:melo Godokono Totomu iyatulamedawatamo negiya, “A:imano woki keba kunula:ka:? Pilo dubate danagalimiya ebe dubutamo netewa-kapiyate da:pelamiya, ibi magumulo potele ebe walubidawama: ka:pedile? Ega:walo ebe niyakabolo dokolina ebako lumagimu potele ka:pedile ebetamo nilakapo kawokalima:?”

³⁷Ebenu Godokono Totomu iyatulamedawate tabo eba wiyalo negiya, “Yua: lumagi kapiyate ebe kawonomamo pa:nilakapoi:mi.”

Ebenu Ya:sute negiya, “A:imano tabo nanitabola. Modobola, a:ma: toawete epatamo nilakapo ma kunu nanawokaliminakiye.”

Ya:sute Matakona Ega:walo Ma:liko Ibino Motamo Bae Nama: Da:nodoliya

³⁸Ya:sute ebenu waloma:tapiago Yelusalema gabodo eba tolamitalo iba:te duliyoumolo ida:mo da:nemaimiya, ebe tetelo kamiyale idi ebenu

ⁿ Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Yu epo magumulo 12 gu na:pola:namiya, me Libai gu ebe idila. Ebe gu kapiyate Godokono woko osiyodilonamiya Yu epo epetapiatamo. Ma kunu Yelusalemalo da:enami ebe Godoko Amamateno Iya Motolo Libai gu dubate woko a:ka:tuwa: osiyodilonamiya, ebenu iyaiya duliyoumololo atumu ibi epetapiate Yu epono balidi ibilamole motolo oale alapiopima: eda:onamiya, ega:walo epetapiate Godokono Totomu iyatulamepima: eda:onamiya, ega:walo epetapiate tabo anagiyamidapima: eda:onamiya. ^o Buka ka:la:mioledawa, a:ma: Samaliya opo epo ega:walo Yu epono dowateui tanalo iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Luk 9:51-56 buka apuno walubi tabo numiye.

mailo Matatela ebete Ya:suko kalakalago naniya ebete ebena motolo bae ka:penama:.³⁹ Matakono ekawino mailo Ma:litela, ebene Ya:sute motamo da:nodoliya Ma:lite ebena agowa mabuamo pokolite Kawodawa Ya:sukono iyatumi tanalo wadenomamo olowiuti.^p ⁴⁰Wiyasiya Matate a:ka:tuwa: bae okalimi tanalo eba osiyodilutalo ebe ubia:noma: edate Ya:suko ebo paniya, “Kawodawa, a:ma: na:kuma:wita naimano ekawite na kowalubinita? Tanalo bilibilinomo na a:ka:tuwa: osiyodilolitamo, ebema: modobola a:ma: ebe nana, ebete pete na na:powalubinina!”

⁴¹Kawodawa Ya:sute ebena tabo eba wiyalo negiya, “Mata, Mata! A:ma: egege tanalo bilibilinomo osiyodilolema: woki bilibilinomoma: editata.

⁴²Wiyasiya kapiya tanalote kawonomoma: deda:na, Ma:lite ebe wade tanalo umite elawe, epate walone ebegodone a:kelaema:na:.”^q

Ya:sute Godotamo Towetowe Tabo Gela Tanalo

Ebe Waloma:tapi Diyatulamiya

Ma:t 6:9-13; 7:7-11

11 ¹Egela idilo Ya:sute diyamo: opolo Godago tabo gelitiya. Ebe tanalo dolopoligiya ebe waloma:tapi magumulo idawate ebe naniya, “Kawodawa, Yonete ebe waloma:tapi iyatulami iba:te Godotamo keba kunu da:towetoweonakoma:na:, ebema: modobola a:ma: a ebe atu tanalo na:kiyatuama:.”

²Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: Godotamo towetowe tabo ma kunu negelanakiyala;

‘Aimano Nabiwi, modobola a:imano talena mailo epate nadipatema:na;

ega:walo modobola a:ma:le Kawo Elawodawama: deda:wena ebe tanalote napawokalamene.

³Ega:walo modobola a:ma: me egelano bae atamo modobolo nikaema:.

⁴Ega:walo epetapiate atamo kuba dosiyodilolena, ale ebe kuba egebolelamete ka:dodolomatililaemalema; ebema: modobola a:ma: atumu

aimano kuba egeboleama:wete na:dodolomatiliama:.

Ega:walo Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta magumulo a:ma:le wiyasiya a eba walubilo

a:imano wade gabodo nemagataenakiye.’ ”

⁵Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Diyala, la: magumulo lumagi idite sele tetenomolo ebena namutudawatamo tote ma kunu da:negemene, ‘Naimano namutudawa, modobola:ka: a:ma:le na nowalubina:? Natamo netewa-kapiya bae apuapu nikanama; ⁶mabu naimano lumagite mulu

^p 10:39 Yon 11:1; 12:2-3 ^q 10:42 Ma:t 6:33

opone walo a:kolowami, wiyasiya nagodolo bae puliyanomola nale ebetamo ikaema!'

⁷“Wiyasiya moto gulo da:luta, ebete tabo ma kunu kegemene, ‘Ao, a:ma: temeteme natamo akoikanama:la:. Na gigiyu a:kodakodaiminakamo, ega:walo na atumu guda:go nowatanamo, ebema: modoboa: nale maigate bae a:ma:tamo ikaema:.’

⁸“Wiyasiya a:ma:le a:imano namutudawa toweome tanalo atepa:no, a:ma:tamo beda: tanalote na:ka:pemaigamene? Iyo, ebete maigate a:imano iyaiya modoboa: tanalo ka:modoboilaemene, wiyasiya ebete a:ma:tamo bae eba ikamelo a:ma: ebenu namutudawama: a:kegemene, mabu ebegodolo kalakala puliyala. Ebema: mabu keleka: ebete a:ma:tamo walubi diyatimene? Mabu a:ma: towetowedawagodolo ilipo tanalo kitana:, ebete a:ma: ebe mabunomoma: kowalubima:ta.”

⁹Ebene ebe tabono magumu eba awokalimilo Ya:sute negiya, “Nale la:tamo gemo, la: Godoko na:toweoma:la:, ebete la:tamo kikalaemata. Iyo, la: ebenu wade tanalo nowadiala:, la:le kuimamota, ega:walo la: gigiyu nanakamiala:, ebete la:tamo ka:iyamidamene. ¹⁰Numa:la:, piyate Godoko da:toweomenaka iba:te ebegodone kelaema:na:, ega:walo piyate ebenu wade tanalo dowadinaka iba:te kuima:na:, ega:walo piyate gigiyu danakaminaka ebete iba:tamo ka:iyamidamene. ¹¹La: magumulo kebe dubu ebenu gudute ebe namoma: da:toweomene, wiyasiya ebetamo bu kalu ba:kikaemene? ¹²Ega:walo ebe gudute a:ma: kakaba kikapuma: da:toweometamene, a:ma: wiyasiya ebetamo gopowaidubu ba:kikama:emene? ¹³Numa:la:, la: wadewade epoa: wiyasiya la: iyatawalata la:imano guda:tamo wadewade bae ikalaema:, ebema: la:imano Unu Duliomolono Nabiwi atumu iyatawanomola ebenu Wade-talena Uliyana epatamo ikalaema:, piyate ebe da:toweomenaka iba:tamo kikalaemene.”

Ya:suko Ega:walo Biyelesibuluko^r Ibino Tanalo

Ma:t 12:22-30; Mak 3:20-27

¹⁴Ebe tetelo tabo kiyawaoa: kuba uliyanagono dubu ebolo okolinami, ebenu Ya:sute ebegodone kuba uliyana dalibiya ebete tabo kiyawao ebo wagilimiya. Ebema: epo bilibilinomo epetapiate Ya:sukono tanaloma: eba anoanoutalo, ¹⁵wiyasiya epetapiate negelitiya, “Biyelesibulukono elawote ebegodolo bitana. Ebete kubakuba uliyanano Kawodawano elawamo alibolenako, Godokono elawamoa:!”^s

¹⁶Ebe tetelo epetapiate ubi iyatiya Ya:suko kuba gabamo kowabuga:tama:, ebema: iba:te ebe naniya, “A:ma:godolo Godokono

^r Biyelesibuluko ebe Saitanakono nopodawa idila, ebete Yu epono opolo Saitanakono opodawama: eda:nami, atumu Tabo epono opolo Monoiko bokolina. ^s 11:15 Ma:t 9:34; 10:25

elawo nanitabolo ditana, anoano tanalo idi nosiyodola ebe tanalo atamo kawokalima:ema.”^t

¹⁷Ebema: Ya:sute ibino kuba woki iyatawate iba:tamo negiya, “Numa:la, kapiya duliyoumolono epate tetedo dadikanalema:na: ebe duliyoumolote ka:kubamene, ega:walo kapiya motono epate tetedo dadikanalema:na: ibino motote opamo kekagamene. ¹⁸Ebema: Saitanakono woki ma kunula, ebete ebene kubakuba uliyana epagodone akalibolemene, mabu ebete eba kunu dowagelemene ebene woko osiyodilo elawote kolopoligomene. La:le naimano tanaloma: negelamata, ‘Ebete kubakuba uliyana Biyelesibulukono elawamo alibolenako.’ ¹⁹Ebe tabo degelaema nanitabola:ka:? Ao, nanitaboa: La:imano tanebapiate kubakuba uliyana dalibolenaka, ebe elawo iba:tamo potele kikalamenakole? Iyo, Godotela, Saitanatea! Ebema: ebe la:imano tanebapino wade osiyodilo tanalote la:imano kuba woki awokalimina. ²⁰Me tanalo nanitabola, nale kubakuba uliyana Godokono elawamo epagodone alibolenakomo, ebema: modobola la: me tanalone kiyatawaomamota, Godokono Kawo Elawodawano tetete la:tamo a:pe.

²¹“Numa:la, Saitanako ebe elawodubu idi keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ebete pilolo duwatiya ebe epo ebe ebene motono inamabula. Ebema: kebe tetelo elawo dubute ebene gowelaono inamabu uwatete ebe a:ka:tuwa: ebene moto wadenomamo datila:namene, motono inamabuate wadenomamo ka:pola:nama:na:. ²²Wiyasiya dubu idi ebene elawote dopo dubuno elawo dodolina, ebe dubute pete gowela tanalo eba posiyodilolo dopo dubu kapanagalimiomene. Ebene ebete ebe dubuno gowelao inamabu ega:walo motono inamabu uwatete ebene namutupiatamo kanalabaolaemene.”^u

²³“Nanitabola, kebe lumagite na walubinia:no ebete naimano gowelaodawama: eda:na, ma kunu ebete epo kapiya baiamo magaelema: nago woko osiyodilola:no wiyasiya ibi iyaiya alibolenako.”^v

Kuba Uliyanate Lumagitamo Walo Da:ka:pemene Ebe Tanalo

Ma:t 12:43-45

²⁴Ebene Ya:sute negiya, “Kuba uliyanate lumagi idigodone da:nemaigamene, ebe tetelo ebete gagale opamo tote okoli bai idi kowadinatomene. Wiyasiya ebete wade okoli bai numia:no ebe a:ka:tuwa: ebetamo kegemene, ‘Nale datepimo ebe atu okoli baiamo walo ka:ka:tomamo.’ ²⁵Ebete walo ka:pete ebe okoli moto wadenomamo moda:midala ega:walo inamabu wadenomamo alomola, ebete ebe moto eba kunu da:ka:puiemene, ²⁶ebene ebete walo ka:tote sebeni kuba uliyana epetapi kanadabuilite ka:kemagaelemene, iba:te ebe motamo

^t 11:16 Ma:t 12:38 ^u 11:22 Kol 2:15 ^v 11:23 Luk 9:50

podolote ebolo kilukulinama:. Numa:la:, walone da:pelaema:na: ebe kuba uliyanate kawokawo kuba ba:posiyodilolenakoma:na:, dopamo dokolinami ebe kapiya kuba uliyanano okoli keba kunula:ka: eba kunua:, ebema: dopamo ebe lumagi kela:mo kubadopola wiyasiya me tetelo ebete kubanomoma: keda:mene.”

Godokono Nanitabo Kalakala Tanalo

²⁷Ya:sute me tabo eba kiyawautalo, epo magumulo kamiyale idite ebetamo kawonomamo negiya, “A:ma: dalaimitiyala ega:walo nono a:ma:tamo dikametiya, ebe kamiyaleno kalakala beda: kawonomola:ka:!”^w

²⁸Wiyasiya Ya:sute negiya, “Modobola a:ma: nanitabo tanalo idi nemalagidila. Piyate Godokono tabo olowiote ebetamo da:tudila:oma:na:, ebene nanitabo kalakalate ebe epo kapiyagodolo bitanamene.”

E pate Anoano Tanalo Uima: Ubi Diyatiya

Ma:t 12:38-42

²⁹Epo bilibilinomate Ya:suko a:wa:midate eba lamota:onalo ebete iba:tamo negiya, “Me tete epo kubakubanomola! Ibi ubi kawonomola Godokono elawo awokalimino anoano tanalo kuima:, wiyasiya Godote tanalo idi iba:tamo akawokalimene. Nanitabola, ebete ebene woki awokalimidawa Yaonado dawokalimiya, ebe anoano tanalo kapiya iba:tamo ikalamiya.^x ³⁰Iyo, Godote Yaonakono okoli tanalodo Niniba kawo duliymolo epatamo ebene elawo awokalimiya, ebene ebete atumu Epono Naniwido ebene elawo walo kakawokalimene me tetelo dilukuliona ebe epatamo, wiyasiya anoano tanalo idi iba:tamo a:kosiyodilomene. ³¹Ega:walo me tanalo idila. Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo Siba opo epono Kawo Elawodawa Kamiyaletete maigate la: Yu epo kubakubapima: keka:la:ima:ta, mabu ebe Yua: kamiyaletete mulu oponomone piya Isalaela opamo Kawo Elawodubu Solomonokono mulo tabo ka:polowioma:. Ebe tetelo ebe ubila Godokono mulo Solomonogodone laema:, wiyasiya la: tetelo Godote Epono Naniwino tanalo la:tamo eba awokalimalo, la: ebe tanalo ubia:nola. La: numa:la:, Epono Naniwino mulote Solomonokono mulo nodoliona!” ³²Ega:walo Godokono Kawo Egelalo Niniba duliymolo epate maimiote la: atumu kubakubapima: keka:la:ima:ta, mabu ebe Yua: epate Yaonakono tabo dolowiya iba:te ibino kubane Godotamo olobiliya. Ebe tetelo ibi ubila Godokono tabo Yaonagodone laema:, wiyasiya la: tetelo Godote Epono Naniwino tanalo

^w 11:27 Luk 1:28,42,48 ^x 11:29 Ma:t 16:4 ^y 11:31 1Ela 10:1-10

la:tamo eba awokaliminalo, la: ebe tanalo ubia:nola. La: numa:la:, Epono Naniwino elawote Yaonakono elawo nodoliona!”^z

Godokono Alote Lumagino Tepo Magumamo Opega Tanalo

Ma:t 5:15; 6:22-23

³³Ebene Ya:sute negiya, “Lumagite ebene wuiki alo pite wamina baiamo a:kiyatimene, ega:walo ebete bagowo magumamo a:kiyatimene, wiyasiya ebete awokala baiamo kiyatimene, ebene epate ebene moto guamo da:nodoloma:na: iba:te ebe wade alo ebo ka:nuima:na:.”^a

³⁴“A:imano apeno alo ebe a:imano balidila. Ebema: a:imano balidite wadenomamo da:pukuilaemene a:imano tepo magumamo alote atumu wadenomamo ka:ka:pukuilaemene, wiyasiya balidite wadenomamo pukuilamea:no a:imano ape kawonomote idoko magumulo kitanamene.

³⁵Ebema: a:ma: nanisiwale, a:imano tepo magumamo alote idokoma: akoeda:la:!³⁶A:imano ape kawonomote alo magumulo ditanamene ega:walo a:imano ape apu idoko magumulo itana:no, ebe tetelo a:ma: kawonomamo ka:pukuilaema:ta, wade wuiki alote a:ma: da:pukuimitana eba kunu.”

Ya:sute Pa:lisi Tanebapi Kawonomamo Danaliya

Ma:t 23:4-7,23-36; Mak 12:40; Luk 20:46

³⁷Ya:sukono tabo kiyawao dolopoligiya Pa:lisi tanebapi dubu idite ebe naniya ebete ebegodolo bae ka:penama:, ebene Ya:sute ebe dubuno motamo nodolote bae nama: gito nokoliya. ³⁸Wiyasiya Ya:sute ebene koto ukulalea:no bae nama: da:nokoliya, ebema: ebe Pa:lisi tanebapi dubute kawiya la:wiya. ³⁹Ebene Ya:sute ebe naniya, “La: Pa:lisi tanebapi la:imano kalili ega:walo meleki unu apu ukulalenakomata, wiyasiya la:imano tepo magumulo da:pola:na ebe inamabu kukulala:wenakoa:, ebema: la:le dosiyodilola:wenakoma ebe pilo tanalo ega:walo kawokawo kuba osiyodilole tanalo epetapi tabokaonomola! ⁴⁰Eiye, la: daedale epolata! Godote lumagino unu tama osiyodilote ega:walo magumu ako-osiyodiliya, ⁴¹ebema: modobola la:imano melekilo ega:walo kalililo beda: inamabuate ka:pola:nale, la: inamabua:piatamo gito nikalamola:la: Iyo, ebe tanalo magumudo la:le la:imano tepo magumuno kuba kukulalemamota.

⁴²“Nanitabola, la: Pa:lisi tanebapi kuba wiya kawonomo kelaemamota! La: la:imano pali inamabu bilibilinomo magumulo teni apuapu eba anagilamolelo Godotamo ebene apu wadenomamo ikameonakomata. Ebe tanalo magumulo la: kapiya tanalo da:pesonomo kawotawenakoa:, wiyasiya kawokawo tanalonomo epetapi osiyodilolema: la: wadenomamo

^z 11:32 Yaona 3:5-10 ^a 11:33 Mak 4:21; Luk 8:16

kemalagidilola:wena:, ma kunu la: epagodolo tuputupulo kilukula:wena: ega:walo Godokono nilakapo kawokalima:wena:. Ebema: modobola la: ebe kawokawo tanalo nosiyodilolenala: ega:walo atu tetelo egege tanalo osiyodilolema: akododolomatila:la!

⁴³ “Nanitabola, la: Pa:lisi tanebapiate kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu balidi ibilamole moto gulo la: ubila kawokawo dubuno ilukuli bailo ilukulima:, ega:walo la: ubila la:le inamabu olowame bailo eba wapata:lamelo epate la: ulametate ebo kowalogoletama:!

⁴⁴ Nanitabola, la:tamo da:pemene ebe kuba wiyate kawonomoma: keda:mene, mabu la: epono a:ela ape waminaole bobo keba kunula:ka: eba kunulata! Ma kunu epate iyatawa: abale inamabuate da:pola:na, ebema: iba:te iyatawaoa:no ebana wapata:lamena.”

⁴⁵ Ebene Godokono Totomu iyatulamedawa idite Ya:sutamo negiya, “Iyatulamedawa, a:ma: Pa:lisi tanebapi tabamo da:kubailama:wa:, a:ma: ebe tabamo a atumu a:kemalogo:ta!”

⁴⁶ Ya:sute ebenu tabo eba wiyalo negiya, “Iyo, la: Godokono Totomu iyatulamepi, la: atumu kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: la:imano totomu tabamo epatamo iyaiya mibomibo tanalo ikalamenakomata! Iyo, la:imano totomu tabo epate mibomibo inamabu okolamo dowaguatena eba kunula, ebema: la:le ibino mibomibo dulama:wenakoma walubi tanalo da:pesonomo idi kiyata:wenakoa:, koto makupiola:wete gito lamota:onanakomata. ⁴⁷⁻⁴⁸ Nanitabola, la:tamo da:pemene ebe kuba wiya kawonomoma: keda:mene, mabu la:imano ewoniate Godokono woki awokalimipi nanitabolo anakapulamenakiya, wiyasiya ka:lo la: la:imano ewonino iyaiya osiyodilole tanalo kubama: gela:no ibi emoiolenakomata. Eiye! Ebe mabuma: ibino kubate la: magumulo atumu ba:kitana, wiyasiya la: ebe kuba waminalo la:imano ewoniate danakapulamenakiya ebe tuputupupino bobo bai wadenomamo osiyodilolenakomata. Ebema: numa:la:, ebe tanalote la:imano mena netewa tanalo awokalimina, mabu la:imano tepo magumulo atu kuba osiyodilole ubi ba:ka:pola:na Godokono wokopinomatamo! ⁴⁹ Ebe mabuma: Godokono Mulo Tabote ma kunu gena, ‘Nale epatamo naimano woki awokalimipi ega:walo naimano alibolepi epetapi kanalibolemamo, wiyasiya iba:te ebe wokopi ubia:nola, ebene iba:te ibi epetapi eba anakapulamelolo epetapiatamo temeteme bikalamenakoma:na:’ ⁵⁰ Ebema: me tete epate kuba wiya kelaema:na:, mabu me opono wagilimi mabune iba:te Godokono woki awokalimipi anakapulamenakiya. ⁵¹ Iyo, A:ibolokono kalimate opamo deka:ka:liya, ebe tanalo wagilimi mabula. Ebene iba:te tuputupu wokopi epetapi bilibilinomo anakapulamete, uwomu tetelo Godoko Amamateno Motolo Sekalayako ebo kanakapumiya, iyo, ebete ebe Motono Talena Bai ega:walo Godotamo kalimagono ikameo bai tetenomolo eba utitalo, iba:te ebe danagalimiya

ebete gito a:iya. Ebema: na la:tamo nani tabo gemo, me tete epate ebe kuba bilibilinomo mabuma: wiya nanitabolo kelaema:na!

⁵² “Nanitabola, la: Godokono Totomu iyatulamepi, la:imano kuba wiyate kawonomoma: keda:mene, mabu la:le epono gabo mopilamenamata iba:te Godogodone iyatawa kelaema:! La: a:ka:tuwa: ebena wade tanalo laema: ubia:nola, ebema: piyate ubi diyatina wiyasiya la:le ibi atumu nodiyobolenamata!”

⁵³ Ebene Ya:sute ebe motone da:piwisigiya, ebe tetelo Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi iba:te kawonomamo dowaoete Ya:sukono tanaloma: tabo kubanomamo gela ebo wagilimiya. Ega:walo ebe tetene wagilimite iba:te Ya:sutamo da:pelamenakiya iyaiya tanalo ebo pikiyawaomenakiya, ⁵⁴ mabu ibi ubila ebe kuba gabamo eba wabuga:talo ebete iya tabo kubanu gelo ebe ebo kelaema:

Ya:sute Mena Netewa Tanaloma: Tabo Da:kiyawaiya

Ma:t 10:26-27

12 ¹ Tete idilo epo bilibilinomate Ya:suko uima: daladabutiya iba:te mupuma:tiua:go pelamitiya, idite idi mupiamidanaki, idite idi mupiamidanaki, eba kunu wigelitiya. Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi nanaliya, “La: nanisiwale! Palowa baete a:ka:tuwa: unamo demaiga, Pa:lisi tanebapino amama tanalo eba kunula. Ebema: mako amama tanalote la:tamo akopemaigala:, mabu ebe amama tanalo ebe ibino mena netewa tanalola. ² Numa:la:, kebe itiole tanalate da:pola:na walone tetelo Godote kawokalilaemene, ega:walo waminaole tanalate da:pola:na walone epate kulamolema:na:.” ^b ³ Ebene la:le idoko tetelo da:kiyawawenakoma, epate wiyasiya alo tetelo kolowioma:na:, ega:walo moto gulo la:le gananalodegelawenakoma, ebe iyaiya tanaloma: iba:te tabo madodo eba adipatelo epo bilibilinomatamo kawokalilaema:na:.”

La: Poko Na:ka:tolema:wenama

Ma:t 10:28-31

⁴ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Naimano namutupiala:, nale la:tamo gemo, ape anakapulame iyatawaopi akotolelama:la:. Iba:te la: danakapulametamene, iba:godolo elawo idite a:kitanamene la:imano uliyanano igilo kubailaema:.” ⁵ Ebema: la: poko na:ka:tolema:wenama? Ebe Godotela, la: ebe na:tolemenala:, mabu ebegodolo elawo bitana epo anakapulamete Ela Opamo iyalekema:. Iyo, na nani tabo gemo, ebe kapiya na:tolemenala:!

⁶ “Numa:la:, epate paibu piliyo olaola netewa toea maniamo uwateolo gelanaka ebe olaolano igilo kawokawoa:, wiyasiya Godote ebako

^b 12:2 Luk 8:17

da:peso ola kapiya a:ka:dodomatimene. ⁷Ega:walo me tanalo nanitabola, la:imano watono eke bilibilinomo Godote iyalo tetelo eka:la:mioliya, iyo, la:imano iyaiya tanalo ebete iyatawanomola. Ebema: la: woki bilibilima: akoeda:oala:. Ebedo nilakapo olaolatamo nanitabolo bitana, wiyasiya ebene nilakapo la:tamo kawonomoma: eda:te ilukulina tetelo bitanamene!”^c

Epono Ololo Apulo Ya:suko Awokalimi Tanalo

Ma:t 10:32-33; 12:32; 10:19-20

⁸Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Nale la: analemata, kebe lumagite awokala degemene, ‘Na Ya:suko waloma:tadawala,’ na Epono Naniwite atumu Godokono nopopino ololo apulo kegemamo, ‘Me lumagi ebe naimano ekawila.’ ⁹Wiyasiya kebe lumagite na iyatawa:noma: awokala degemene, na atumu Godokono nopopiatamo ebe iyatawa:noma: ka:kegemamo.

¹⁰“Ega:walo kebe lumagite Epono Naniwino tanaloma: odiyobo tabo da:kiyawaomene, Godote ebene kuba egeboleme iyatawala, wiyasiya kebe lumagite Godokono Uliyanano osiyodilo tanaloma: kubama: degemene, Godote ebe kuba egebolemete a:ka:dodomatimene.

¹¹“Ebema: iba:te la:imano tanalo kanagilamelelametama: Yu epono balidi ibilamole motamo la: demagataletamene, ebe tetelo la:le gabamani dubu ega:walo kawokawo dubu epetapi iba:tamo kebako tabo kegelaema: woki bilibilima: akoeda:oala:, ma kunu, ‘Na beda: tabo na:kegemo? Ega:walo na iba:tamo tabo keba kunu na:ka:wiwamo?’^d ¹²Numa:la:, Godokono Uliyanate ebe tetenomolo la:le iba:tamo da:kiyawaema ebe tabo la: kiyatulaema:ta.”

Daedale Inamabu Bilibilinomagodawano Iyatulame Oi

¹³Ebene epo bilibilinomate Ya:suago da:pola:niya, lumagi idite ibino taneba magumulo ebetamo negiya, “Iyatulamedawa, naimano naniwi nana, aimano naniwite atamo da:miyapaeami ebe inamabu bilibilinomo ebete wadenomamo nalabalemene.”

¹⁴Ya:sute ebetamo nowamiya, “Dubu, a:ma: potele kanatiya nale la:imano tanalo anagiyamidawama: keda:ma:?” ¹⁵Ebene ebete epo bilibilinomatamo negiya, “La: nanisiwale! Inamabu uwate ubi tanalote la:tamo akopemaigala:, mabu lumagite inamabu bilibilinomo eba uwatelo nanitabo igilo ebo a:kuimene.”^e

¹⁶Ebene Ya:sute iyatulame oi idi iba:tamo ma kunu kiyawaiya, “Inamabu bilibilinomagodawa idite okolinami, ebene opolo pali inamabuate kawonomamo apepeonamiya. ¹⁷Ebene ebe a:ka:tuwa:

^c 12:7 Luk 12:24; Ali 27:34 ^d 12:11 Mak 13:11; Luk 21:12-15 ^e 12:15 1Tim 6:9-10

ebeno wokilo negi, ‘Naimano pali inamabu alomono moto modobolo ka:pola:na:, ebema: na beda: tanalo na:kosiyodilomo?’¹⁸ Oe! Na ma kunu kosiyodilomamo. Nale naimano pali inamabu alomono moto anabuilamete olioli moto kawokawo walo ka:ketemotemamo, ebene ebe moto magumamo naimano pali inamabu ega:walo kawokawo inamabu epetapi kalomomamo.¹⁹ Ebe tetelo nale naimano tepo magumulo kegemamo, ‘Na kawo dubunomola! Na kawokawo inamabu wadenomamo alomimo, ebema: na ulama epetapi bilibilinomolo kodakoda woko osiyodiloa:no, na bae kena, elawo da:imi obo ka:ni, eba kunu kalakalago gito bokolinamo!’²⁰ Wiyasiya Godote ebetamo negi, ‘A:ma: daedale lumagilata! Ka:lo idokolo nale a:imano igilo kelaemamota, ebene a:ma: a:ka:tuwa: a:imano tanaloma: dalomawenamiya ebe inamabu bilibilinomo potele na:kuwatemene?’ ”

²¹ Ebema: Ya:sute ebene uwomu tabo ma kunu giya, “Lumagi a:ka:tuwa: ebene tanaloma: inamabu dogodogokobi eba midililo wiyasiya ebene tepo magumamo Godokono wadewade tanalo alomoa:no, ebe ebako daedale dawala.”^f

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo

Ma:t 6:25-34

²² Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “Nale la: analemata, la:imano ilukulio tanaloma: woki bilibilima: akoeda:onala:, iyo, la:le nao inamabu ega:walo pupuliono inamabu uwatema: kawonomamo akomalagidilola:la:.”²³ Numa:la:, nao inamabu ega:walo pupuliono inamabu iba:te kawokawoma: keda:ona:, mabu nao inamabute lumagitamo nanitabo igilo a:kikaemene, ega:walo pupuliono inamabuate atumu ebene ape uwomua: tetelo a:kowalubinamene.²⁴ Ebema: la: owaowa olaolano tanalo nemalagidilala:, iba:te pali inamabu kamiona: ega:walo iba:te pelamete naono pali inamabu ka:petapionakoa:, iyo, ibino pali inamabu alomono moto puliyala, wiyasiya Godote iba:tamo bae modobolo ikalamenako. Numa:la:, Godokono nilakapo nanitabolo bitana olaolatamo, wiyasiya ebene nilakapo la:tamo kawonomoma: eda:te ilukulina ilukulina tetelo bitanamene.²⁵ Ebema: la: woki bilibilima: akoeda:oala: Lumagi ebe a:ka:tuwa: ebene a:e tete egela ida:mo keba kunu na:kiyatimene, ega:walo ebete ebene igilo keba kunu na:kegeyageyaima:tepamene? Gabo puliyala, kitana!²⁶ Numa:la: la: la:imano igilo tete da:pesamo geyageyailama:tepalema: modoboa:, ebema: mabu keleka: la: iyaiya tanalo epetapima: woki bilibilinomoma: deda:wenama?

²⁷ “La: me opono kaiyakaiyano tanalo nemalagidilala:, iba:te woko kosiyodilolena: ega:walo pupuliono inamabu kosiyodilolena:.”

^f 12:21 Ma:t 6:19-20

Nale la: analemata, Kawo Elawodubu Solomonote inamabu bilibilinomagodawanomoma: eda:nami, wiyasiya ebete wadewade tita:gono inamabu da:pupulinaki, ebe kalikuno titi me opono kaiyakaiyano wade titite nodoilina. ²⁸Numa:la:, me opono uwagate ka:lo napepeuta, dumutu epate elamo kiyalekema:na:, wiyasiya Godote ebe nonoka inamabu tita:gonoma: midilina, ebema: ebete atumu la:tamo pupuliono inamabu modobolo bikalamenakoma:ta. La: me tanalo wadenomamo iyatawaoa:no la:imano nanitabokobi midi tanalo Godotamo kawokawoa:! ²⁹Ebema: nao inamabu ega:walo obo nio tanaloma: kawonomamo akomalagidilolenala:, ega:walo woki bilibilima: akoeda:onala:. ³⁰Me opo kawonomolo epate me inamabu woki bilibila:go olena, la: wiyasiya eba kunu akowagelenala:, mabu ebe inamabu la:godolo modobolo pola:na:no, la:imano Nabiwite iyalo iyatawanako. ³¹Ebema: la: Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalo dopamo nowadiala:, ebene la:imano modoboa: tetelo ebete la:imano iyaiya tanalo ulamelelametate la:tamo modobolo bikalamenakoma:ta.”

Godokono Unu Duliyoumololo Inamabu Dogodogokobi Midili Tanalo
Ma:t 6:19-21

³²Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: naimano sipi-goeogoeo taneba da:pesolata, ebema: la: akotoletoleala:! Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe wade tanalo la:imano Nabiwi ubila la:tamo ikalaema:. ³³Ebema: la: tolama:wete la:imano inamabu bilibilinomo maniamo na:midiola:wete nigologolopiatamo mani na:nikalamola:la:, iyo, la: ebe gabodo olopoligoa: mani gatele nosiyodilola:la:, ma kunu la:imano wadewade inamabuate Godokono Unu Duliyoumololo ba:na:pola:lamenama:ta. Ebe inamabuate ebolo a:kolopoligoma:na:, iyo, pilo epate a:kuwatema:na: ega:walo nopaiate a:kenalema:na:.^s ³⁴La: nanisiwale! La:imano inamabuate kebolo da:pola:nama:na: la:imano tepo magumuno woki atumu ebolo ka:na:pola:nama:na:.”

Olowiolo Ilukuli Tanalo

³⁵Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: nanisiwale! Diyala, tanalo idite la:tamo da:ba:pemene, ebema: la:imano kaliku pupuliawete nolosiyodilala: ega:walo alo na:piala:.^h ³⁶Iyo, kawo dubuno wokopiate ebene pe tanalo olowiolo keba kunu kemakopelene, modobola la: eba kunu nilukuliniyala:. Numa:la:, ebe kawo dubute oli kamiyala:go kapiyama: eda:te soliyomu baine da:pemene, ebene wokopiate ebene pe tanalo dolowima:na: gigiyu kalakalago ebetamo gito ka:iyamidaema:na:. ³⁷Ebene kawo dubute da:pemene ibino kalakala kawonomoma:

^s 12:33 Luk 18:22 ^h 12:35 Ma:t 25:1-13

keda:mene, mabu iba:te ebetamo olowiolo eba ilukulinalo ebete ibi ebo pulame. Nale la: analemata, ebete ibino olosiyodilo tanalo pulamelelamete ebete ebenu lubudino kaliku pepekanate ebe a:ka:tuwa: iba:tamo wiya: wokodawama: eba pa:midilo, wokopiate ilukulite ebete iba:tamo wade bae ebo ka:pikalaemene. ³⁸Diyala, kawo dubute sele tetelo da:ba:pemene o walo apuamo da:ba:pemaigamene, ebema: wokopiate ebetamo eba olowionalo, ebete iba:tamo da:pemene iba:te kawonomamo kekalakalaoma:na:

³⁹“Ega:walo me tanalo idi na:kemalagidilala:. Moto namutudawate pilo lumagino pe tete diyatawamene ebete ebe teta:mo kolowionamene, mabu ebe ubia:nola pilo dawate ebenu motamo ka:popegama:.”ⁱ ⁴⁰Ebema: la: atumu nolosiyodilala:, mabu diyala, la: olowioa:no eba ilukulinalo Epono Naniwite ebo da:ba:pemene.”

Mulo Wokodawa Ega:walo Daedale Wokodawa Ibino Tanalo

Ma:t 24:45-51

⁴¹Ebema: Pitate Ya:sutamone negiya, “Kawodawa, a:ma: me iyatulame oi a kapiyatamo kegeawa: o epo bilibilinomatamola:ka:?”

⁴²Wiyasiya Kawodawa Ya:sute negiya, “Namutudawatamo da:tuduwatanako ebe mulo wokodawano tanalo keba kunula:ka:?” Naniwite, woko namutudawate ebe lawete wokopi epetapi ulamedawama: kiyatimene, ma kunu ebete ibino bae nao tetelo iba:tamo modobolo kikalamolomene. ⁴³Ebene ebe mulodawate woko wadenomamo eba osiyodilonalo, ebenu namutudawate pete ebenu tanalo da:puiemene, ebe wokodawate kawonomamo kekalakalamene. ⁴⁴Na la:tamo nani tabo gemo, namutudawate ebe mulo wokodawano tanaloma: atumu eba pekalakalalo, ebete ebe ebenu inamabu bilibilinomo ulamedawama: kiyatimene.”^j

⁴⁵“Wiyasiya ebe wokodawate kuba woki lawete ebenu tepo magumulo ma kunu degemene, ‘Naimano woko namutudawate tete geyageyadopolo nokolina, samamo kapena:,’ ebe tetelo ebete woko osiyodiloa:no ebenu namutudawano bae kawiyane nate elawo da:imi obo ebo ka:nimene, ebema: ebete daedalema: eda:te wokopi dubu ega:walo kamiyale epetapi alukole ebo kowagilimene. ⁴⁶Ebene ebe daedale wokodawate olowioa:no eba okolinalo ebenu namutudawano pe tanalo a:kiyatawamene. Ebe tetelo namutudawate pete daedale wokodawa kawonomamo panagalimiote kuba osiyodilolepi epetapiago kanalibomene ebenu kuba wiya ka:nelaema:.”

⁴⁷“Naniwite, kebe wokodawate ebenu namutudawano ubi tanalo iyatawate wiyasiya wade tanalo osiyodiloa:no, namutudawate ebe

ⁱ 12:39 Ma:t 24:43-44; 1Tes 5:2 ^j 12:44 Ma:t 25:21,23

gaubamo kapanagalimiomene.^k 48 Wiyasiya wokodawa idite ebene namutudawano ubi tanalo iyatawa:no ebete kuba idi ebetamo dosiyodilomene, namutudawate ebe kuba mabuma: wiya ka:pikaemene wiyasiya kawonomamo akapanagalimiomene. Numa:la:, epate lumagi iditamo wadewade inamabu dikameoma:na: iba:te kawonomamo walo uwatema: ka:kegelama:na:. Eba kunu Godote kebe lumagitamo wadewade tanalo bilibilidopo dikameomene, ebete ebe lumagino okoli magumulo atu wadewade tanalo ba:kolemenakomene.”

Ya:sute Epono Gowela Mabuma: Eda:na

Ma:t 10:34-36

49 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Na me opo epatamo Godokono ela ebe adaiyamo, iyo, ibino kuba wiya mabuma: na ubila Godote me opo samamo kemadoema:. 50 Wiyasiya numa:la:, Godoko ubila ebete na a:e magumamo kaduba:midanema:, ebema: ebe tanalote pea:no nale dopamo me opo epono kuba mabuma: wiya idi iba:tamo a:kikalaemo.^l 51 La: na:kemalagidilawitama nale me opamo milo adaema: pe? Ao, na epatamo milo ikalaema: ka:piya:, ibi anagiyamidalema: piyamo. 52 Numa:la:, naimano iyaiya tabono tanaloma: anagiyamida tanalote epo magumulo ka:pemaigamene. Ebema: me tetene wagilimite moto idilo paibu atu alailama:te da:pola:nama:na: ibi teta:mo anagiyamidalete, netewa-kapiyate netewapiatamo gowelaopima: keda:ma:na: ega:walo netewate netewa-kapiyatamo atumu gowelaopima: ka:keda:ma:na:. 53 Iyo, iba:te ma kunu ka:gowelaoma:na:, nabiate ibino koiatamo ega:walo koiate ibino nabiatamo, menokobiate ibino buwelemela:tamo ega:walo buwelemela:te ibino menokobiatamo, kamiyala:te ibino awino menokobiatamo ega:walo ebe menokobiate ibino etelamigatamo.”^m

Ya:sute Epono Iyatawa: Tanaloma: Degiya

Ma:t 16:2-3

54 Ebene Ya:sute epo bilibilinomatamo negiya, “La: egelate da:niwisigana eba apulo bubu odolonalo duma:ema, la: ma kunu kegelamamota, ‘Ulamate kowomene,’ ebene ebe tanalote nanitaboma: keda:mene. 55 Ega:walo me tanalo idila. La: awa ega:walo siyele ibino gowela tanalo duma:ema ma kunu kegelamamota, ‘Egelate enaenanomoma: keda:mene,’ ebene ebe tanalote nanitaboma: keda:mene. 56 Iyo, la: me opola tobolola ibino iyaiya tanalo ulamole iyatawalata, wiyasiya me tetelo Godote la: magumulo dosiyodilolena ebe iyaiya tanalono magumu la: wadenomamo beda:ma: kiyatawawena:? Mabu la: mena netewa epolata!”

^k 12:47 Ya:i 4:17 ^l 12:50 Mak 10:38-39 ^m 12:53 Mai 7:6

A:imano Goweladawago Gelebadima: Eda: Tanalo*Ma:t 5:25-26*

⁵⁷Ebene Ya:sute ebene tabo moga:melo walo na:kegiya, “Beda: mabuma: la: a:ka:tuwa: la:imano tanalo wadenomamo kanagilama:wena:?”
⁵⁸A:ma:tamo da:dowana ebe lumagite a:ma: gabamani dubu kawotamo demagatatamene, la: ebetamo nemaimia:no modobola a:ma: dopamo goweladawago gelebadima: na:nediyala: A:ma: ebe gelebadikobi midia:no, nanitabola, ebete a:ma: kawo dubutamo kemagatama:ta, ebene kawo dubute wiyasiya a:imano kuba anagiyamidametate a:ma: polisi dubutamo eba nalibolo, ebete a:ma: idoko moto guamo ebo ka:niyatima:ta. ⁵⁹Na a:ma:tamo negemo, a:ma: idoko moto gulo eba nokolilo, gabamani dubute kebako tete wiyama: a:ma: danatamene, a:ma:le ebako wiya modobutinomo modobuta:wete duliyoumolamo walo ka:ka:pema:ta, wiyasiya a:ma:le ebe wiya modobutia:no a:ka:pemaigaemene.”

La:imano Kubane Olobila:oa:no La: Ka:elaomamota

13 ¹Ebe tetelo Ya:suago da:pola:niya ebe epo epetapiate ebe naniya Ga:lili opo epono tanaloma:, iba:te sipi-goeogoeo alukolete kalima Godotamo eba ikameolo Paeletekono gowelaopiate iba:tamo pemaimite ebo panakapulamiya. ²Ya:sute wiyasiya ebe epatamo negiya, “La:imano woki keba kunula:ka:? Ga:lili opo epo epetapi kubakubadopola:ka:, wiyasiya Paeletete danakapulami ibi kapiya kubakubanomola:ka:? Godote ibi kapiyatamo dowate kuba wiya ebema: kikalamile?”ⁿ ³Ao, eba kunua:!
 Na la:tamo negemo, la: bilibilinomo la:imano kubane olobila:oa:no la: atumu ka:ka:elaomamota. ⁴Ega:walo me tanalo idi na:kemalagidilala:, Silomo idili motonomote kagate 18 epo danakapulami, ibino tanaloma: la:imano woki keba kunula:ka:? Ebe da:elaiya ibi kapiyate kubakubanomola:ka:, wiyasiya Yelusalema duliyoumolo epo epetapi wadewade epola:ka:? ⁵Ao, eba kunua:!
 Na la:tamo negemo, la: bilibilinomo la:imano kubane olobila:oa:no la: atumu ka:ka:elaomamota.”

Noloa: Da:imi Kewano Iyatulame Oi

⁶Ebene Ya:sute iba:tamo me iyatulame oi tabo negiya, “Dubu idite ebene pali magumamo da:imi kewa ami, ebene ebete walone da:imi tapioma: da:pi da:imi ka:pulamea:. ⁷Ebema: ebete pali wokodawatamo negi, ‘Numa:, na netewa-kapiya ulamalo me kewalo da:imi dolenamo da:imi kulamena:. Modobola a:ma: nema:lia mabu me kewate pali ebe kubaimina.’^o

ⁿ 13:2 Yon 9:2 ^o 13:7 Luk 3:9

⁸“Pali wokodawate wiyasiya negi, ‘Kawodawa, modobola:ka: na me kapiya ulamalo kuma:tepamamo. Na damela walo kelapate kewa mabuamo wade damela goeogoeono neago kaminaolemenatemamo,^p ⁹ebema: diyala, ulama idilo kewate da:ba:nolomene. Modobola a me tetelo katepamalema:, a:kema:lima:, wiyasiya noloa:no kema:limamo.’ ”

**Ya:sute Wokoa: Talena Egelalo Waba Kuba
Kamiyale Wadekobi Da:midia**

¹⁰Ebene Yu epono wokoa: talena egela idilo Ya:sute ibino balidi ibilamole motolo epo iyatulamiti. ¹¹Ibino taneba magumulo kamiyale idi okoliti, ebe 18 ulama magumulo kuba uliyanate ebetamo dikamiya ebe temetemete uminami, ebema: ebete tuduwatalo pata:nami, waba uwamidate wadenomamo utima: modobonomoa:. ¹²Ya:sute ebe umite ebe eba ka:milo negiya, “Kamiyale, a:ma: dumitanamiya Godote ebe temetemenale epalamiolema:ta!” ¹³Ebene Ya:sute ebetamo koto dowatiliya ebe tetelo ebete waba uwamidate wadenomamo utite Godotamo kalakala tabo ebo adipatiya.

¹⁴Wiyasiya balidi ibilamole moto namutudawate Ya:sutamona:dowiya mabu ebete wokoa: talena egelalo ebe kamiyale wadekobi a:midia. Ebema: ebe dubute epatamo negiya, “Sikisi egela ba:pola:na epate woko osiyodiloma:. La: ebe sikisi egelalo na:pelama:la:, me dubute la:imano temeteme tanaloma: la: kowalubilitama:, wiyasiya aimano talena egelalo!”^q

¹⁵Ya:sute wiyasiya ebetamo negiya, “La: mena netewa epolata! Wokoa: talena egelalo la: la:imano kau-goeo o donoki-goeo ibino ale pepalamiola:wete obo nio baiamo emagatalenakomata, a, nanitabola:ka:?”^r ¹⁶Wiyasiya me kamiyale ebe A:ibalayamakono buwele idila. Saitanate ebe 18 ulamalo ala:mo matuomeonami, ebema: Godokono talena egelalo ale ebe walubite ebena ale depalamiolema: ebe wade tanalola!” ¹⁷Ya:sute ebe tabo da:kiyawaiya ebe tetelo ebe odiyobopi bilibilinomate nilipoutiya, wiyasiya epetapi bilibilinomate nekalakalautiya mabu Ya:sute iyaiya tanalo bilibilinomo wadenomamo osiyodilolenami.

**Mastada Kikopuno Iyatulame Oi
Ma:t 13:31; Mak 4:30-32**

¹⁸Ebene Ya:sute negiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo keba kunula:ka:? Nale ebe tanalo beda: ula:mo nakawokalimo? ¹⁹Ebe tanalo ebe mastada kikopu keba kunula:ka: eba kunula. Dubute amite, ebe da:peso kikopute apete kawo kewama: deda:mene, ebe tetelo olaolate pelamete ebe kewa katomolo ba:pilukulionama:na:.”

^p 13:8 2Pit 3:9,15 ^q 13:14 Maimi 20:9-10; Totomu 5:13-14 ^r 13:15 Luk 14:5

Palowa Bae Gamagamaimino Tuwae Inamabuno Iyatulame Oi
Ma:t 13:33

²⁰Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, nale ebe tanalo beda: ula:mo nakawokalimo? ²¹Ebe tanalo ebe ma kunula. Kamiyale idite modobo palowa lawete gamagamaimino tuwae inamabu kela:mo aminalete ebo ewegedi, ebene gamagamaimino inamabute palowa lawenomo eba lawelo palowa baete unamo ebo maigi.”

Ta:kumi Gigiyuno Tanalo
Ma:t 7:13-14,21-23

²²Ebene Ya:sute Yelusalema kawo duliyoumolamo eba tolo ebete kawokawo duliyoumolo epetapi ega:walo egege duliyoumololo epo iyatulama:go tiya. ²³Ebe tetelo lumagi idite ebetamo negiya, “Kawodawa, epo bilibilinomo magumulo kapiyakapiyanomate igilo mula: tanalo ba:kelaema:na:?”

Ya:sute iba:tamo nowamiya, ²⁴“La: Godokono Unu Duliyoumolono ta:kumi gigiyudo opila:oma: woki kawonomamo niyatinala:, mabu nale la:tamo negemo, epetapi bilibilinomate ebe gigiyudo opila:oma: dowagelema:na: wiyasiya iba:te a:ka:modoboma:na:. ²⁵Numa:la:, moto namutudawate maigate gigiyu demopimene, ebe tetelo la: balalo putitatawete gigiyu eba panakamilo ka:pegelamamota, ‘Kawodawa, gigiyu na:pa:iyamidaeama:!’ wiyasiya ebete ma kunu kegemene, ‘Na iyatawa: la:imano tanalo. La: kebe epola:ka:?’^s ²⁶Ebe tetelo la: ma kunu kegelamamota, ‘A a:ma:go bae naote da:imi obo a:nionakima:, iyo, a:ma: aimano duliyoumololo epo iyatulamenakiyata!’ ²⁷Ebete wiyasiya la:tamo walo ka:kegemene, ‘Na iyatawa: la:imano tanalo, la: kebene ka:pelama:ema? La: kuba osiyodilolepilata, nagodone na:tolama:la:!’^t ²⁸Ebema: ebe tetelo la: muludopolo nutitatawete, la: Godokono Unu Duliyoumolo magumulo A:ibalayamako, Aisa:keko, Ya:ikoboko, ega:walo Godokono woki awokalimipi bilibilinomo kulaemamota, wiyasiya Godote la: iyabaiamo diyaleketamene, la: lalo eba oliomolelo kawonomamo kimimamota.”^u ²⁹Numa:la:, ebe tetelo epo bilibilinomate me opo kawonomono apune apune pelamoete, Godote Kawo Elawodawama: deda:na iba:te ebe duliyoumolono soliyomu magumulo ka:pa:pola:nama:na:.”^v ³⁰Nanitabola, ibi bilibilinomo magumulo walogabopiate wiyasiya dopopima: keda:oma:na:, ega:walo dopopiate wiyasiya walogabopima: keda:oma:na:.”^w

^s 13:25 Ma:t 25:10-12 ^t 13:27 Oale 6:8 ^u 13:28 Ma:t 8:11-12 ^v 13:29 Oale 107:3

^w 13:30 Ma:t 19:30

**Ya:sute Yelusalema Duliyomolono Tanaloma:
Tepo Temeteme Diyatawiya
Ma:t 23:37-39**

³¹Ebe tetenomolo Pa:lisi tanebapi dubu epetapiate pelamete Ya:sutamo na:pegeliya, “A:ma: me duliyomolone iyabaiamo nalaula:, mabu Kawo Elawodubu Elodite a:ma: anakapuima: ubi niyatina.”

³²Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “La: tolama:wete ebe elawoa: tumu gaatamo ma kunu na:negelala:, ‘Ka:lo ega:walo dumutu na kubakuba uliyana epagodone alibolete temetema:gopi wadekobi ka:midiolemamo, ebene nale pino naimano woko kopoliyamamo.’” ³³Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Nanitabola, na ka:lo me duliyomolone na:tutamomo. Ka:lo, dumutu, ega:walo pino nale me gabodo tote Yelusalemamo ka:nemaigamamo. Mabu epate Yelusalemalo Godokono woki awokalimipi anakapulamenakiya, ebema: modoboa: nale duliyomolo idilo a:ema:, iyo, iba:te na atumu Yelusalemalo nakanakapunaema:na:.”

³⁴“O Yelusalema, Yelusalema! A:ma:le Godokono woki awokalimipi anakapulamenakota, ega:walo ebete a:ma: kowalubitama: dupalibolenako, a:ma:le ibi nokolamo mapelama:welo akanakapulamenakota. Tete geyageyanomolo na ubi niyatinaimo a:imano epo naimano etakamo kitakeamidalema:, kakabate ebene gudi ditakeamidalenako eba kunu, wiyasiya a:ma: ubia:noma: eda:namiyata!” ³⁵Ebema: umu numita:, a:imano duliyomolote kubanomo ka:kubamene. Nale a:ma:tamo negemo, a:imano epate na tete geyageyanomolo a:kunaema:na:, wiyasiya a:imano walonepiate Godotamo ma kunu degelama:na:, ‘A:imano mailago da:pita, ale ebe unamo kadipatemalema:!’ ebe tetelo nale walo da:ka:pemo iba:te na ebo kunaema:na:.”

Ya:sute Ape Alupae Temetema:go Dubu Wadekobi Da:midiya

14 ¹Ebene Yu epono wokoa: talena egela idilo Ya:sute bae nama: Pa:lisi tanebapino watodawa idino motamo eba nodolutalo, ebolo da:pola:niya ebe epate ebe balidi kodakodamo umitiya. ²Ebe tetelo dubu idi ape alupae temetemetete duminami, ebete Ya:sukono ololo apuamo da:piya, ³ebema: Ya:sute Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi dubatamo negiya, “A:imano totomu tabote keba kunu kiyatuamenale? Wokoa: talena egelalo lumagi wadekobi midima: modobola:ka: o kubala:ka:?”^x

⁴Wiyasiya iba:te tabo idi kegelija:, ebene Ya:sute ebe dubu kotamo lawete ebe wadekobi midite ebe ebo nalibiya. ⁵Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “A:imano gudute talena egelalo damela gugamo da:negamene,

^x 14:3 Luk 6:9

a:ma:le ebe samamo ka:nowalubima:ta, a, nanitabola:ka? Iyo, ebe atu egelalo a:imano kau-goeote obo gula:mo da:negamene, a:ma: atumu ebe samamo ka:nidimuima:ta.”^y

⁶Ebema: iba:te ilipote Ya:sutamomo wiya tabo gelama: ka:modobiya:.

Ya:sute Soliyomuno Amama Tanaloma: Diyatulamiya

⁷Ebene tete idilo Ya:sute bae nao bailo eba okolitalo, moto namutudawate dopamo deka:la:miya ebena soliyomu bae ka:penama:, ebe dubate da:pelamiya ibi ubila kawokawo epono ilukuli bailo pilukulima: Ya:sute ebe tanalo umite iba:tamo iyatulame oi idi ma kunu kiyawaiya, ⁸“Dubu idite oli kamiyale lawe soliyomu osiyodilo tetelo ebete a:ma: eba:go bae nama: danatamene, ebe tetelo a:ma:le kawodawano okoli baiamo akonokoliala: Diyala, kawo dubu idite da:ba:pemene,^z ⁹ebema: soliyomu namutudawate pete a:ma:tamo ma kunu ka:pegemene, ‘A:ma: eba:, nepauwa! Me kawo baiamo me dubute ka:pokolimene!’ Ebe tetelo a:ma: eba ilipolo da:peso lumagino okoli bainomo kelaema:ta. ¹⁰Ebema: modobola a:ma: bae nama: da:pa:emene, ebe tetelo a:ma: da:pesodawano okoli bainomote na:pelawiye, ebena soliyomu namutudawate pete a:ma:tamo ma kunu ka:pegemene, ‘Namutudawa, me da:peso okoli bai atepawete, kawo okoli bai nelawa.’ Ebene bae denauta ebe epo bilibilinomate a:ma: eba umitalo, ebete a:ma: eba kunu kekalakalaima:ta, ¹¹mabu nanitabola, lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe kawoma: da:midimene Godote ebe da:pesoma: ka:midimene, ega:walo kebe lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe da:pesoma: da:midimene Godote wiyasiya ebe kawoma: ka:midimene.”^a

¹²Ebene Ya:sute bae kebe motolo kenitiyale, ebete ebe moto namutudawatamo negiya, “A:ma:le soliyomu dosiyodilaemene ebe tetelo a:imano duliomolo epo, ega:walo a:imano nanila ekakila, ega:walo a:imano kalima epo epetapi, ega:walo a:imano opolo dilukuliona inamabu bilibila:gopi akoka:la:miala:, mabu ebako epate a:ma:tamo walo ka:ka:wiyaoama:na: ¹³Wiyasiya a:ma: soliyomu dosiyodilaemene, ebe tetelo inamabua:pi, agowa kubakubapi, ega:walo balidi tamiolamepi, ebakobako epo neka:la:miye soliyomu baiamo, ¹⁴mabu iba:godolo inamabu puliyala a:ma:tamo wiyaoama: A:ma:le eba kunu dosiyodilawenakomene, Godote a:ma: wadenomamo bowalubinakoma:ta, ega:walo tuputupu epate a:e magumune demaimioma:na: ebe tetelo ebete wade wiya idi a:ma:tamo walo ka:kikaema:ta.”^b

Kawo Soliyomuno Iyatulame Oi

Ma:t 22:1-10

¹⁵Ebene Ya:suago bae nao bailo da:pola:niya, ibi magumulo lumagi idite ebena tabo olowite ebetamo negiya, “Godote Kawo Elawodawama:

^y 14:5 Ma:t 12:11; Luk 13:15 ^z 14:8 Mulo Tabo 25:6-7 ^a 14:11 Ma:t 23:12; Luk 18:14

^b 14:14 Yon 5:29

deda:na, ebe duliynomololo bae denaoma:na: ebe epate kekalakalaoma:na:, kalakala beda: kawonomola:ka!’^c

¹⁶Ya:sute wiyasiya ebetamo negiya, “Dubu idite kawo soliyomu osiyodilo nopo eba iyatilo tabo dopamo epo epetapi bilibilinomatamo nalibi iba:te ka:pelaema:. ¹⁷Ebene soliyomu egelate da:pi, ebete ebenu wokodawa ebo alibi ebe atu epo ka:kiyawaolamenatoma:. Ebene wokodawate tote iba:tamo na:negi, ‘La: soliyomu baiamo na:pelama:la:, inamabu bilibilinomo a:modoboilaema:,’ ¹⁸wiyasiya ibi bilibilinomate pelaema: ubia:noma: eda:ote idawate tabo idi genaki, idawate tabo idi genaki, eba kunu wagelitiya.

“Ibino taneba magumulo idawate kawo dubuno wokodawatamo negi, ‘Na pali amio bai maniamo ka:lo elawa:kamo, ebema: na ebe opo uima: tutamo. Niyata, na a:ka:pemo.’ ¹⁹Idawate na:kegi, ‘Na teni kau-goeogoeo maniamo ka:lo uwata:kamo, ebema: na iba:godolo woko osiyodiloma: tutamo. Niyata, na a:ka:pemo.’ ²⁰Idawate walo na:kegi, ‘Na kamiyale ka:lonomo aida:kamo, ebema: na pema: modoboa:’^d

²¹“Ebene wokodawate ebenu namutudawatamo ka:pete ebe epono ubia: tanalo ebe napani. Kawo dubute ebenu tabo dolowi, ebete dowate wokodawa ebo ani, ‘A:ma: samonomamo walo na:ka:toa. A:ma: kawo duliynomolamo nemaigawete, ebe duliynomolono kawokawo ega:walo egege gabodo eba tolo, inamabua:pi, ega:walo agowa kubakubapi, ega:walo balidi tamiolamepi, ibi bilibilinomo me soliyomu baiamo nemagaeliye.’

²²“Ebene wokodawate walo da:kolowami, ebe tetelo ebete na:pegi, ‘Kawodawa, a:ma:le degeawa:ka nale ebe tanalo a:nosiyodilomo. Epo bilibilinomate a:pelama:, wiyasiya soliyomu bailo tete kawodopo bitana epetapiate ka:pelaema:.’

²³“Ebema: kawo dubute ebetamo na:kegi, ‘A:ma: walo na:ka:toa, tumulo dilukuliona ega:walo iyaiya gabolo dowapata:lamita, ebe epo samamo nowalolatela:wete ibi atumu na:kemagaeliye naimano soliyomu motote ketabokama:.’ ²⁴Ebene ebe kawo dubute ebenu moto epatamo olobigate na:kegi, ‘Nale la: nanitabonomolo analemata, nale dopamo deka:la:imo, ka:lo ebe epate ibino ubia: tanalo dawokalima:ka, ibino taneba magumulo kapiya lumagi idite naimano soliyomu bae a:kenamene.’ ”

Ya:suko Waloma:ta Tanalo

Ma:t 10:37-38

²⁵Ebene epo bilibilinomate Ya:suago da:tolamitiya, ebe tetelo ebete polobigate iba:tamo na:pegiya, ²⁶“Kebe lumagite natamo pema: ubi diyatimene, ebete ebenu nabiwila menokola, ega:walo ebenu kamiyalela gudila, ega:walo ebenu nanila nanikubila ekakila, iyo, ebenu kateneno

^c 14:15 Luk 13:29 ^d 14:20 1Kol 7:33

igilo atumu, ebete ebe tanalo bilibilinomo ginima:mo ilatelelea:no, ebete na waloma:enema: a:ka:modobomene.^e 27Iyo, nanitabola, kebe lumagite ebena kewa olotolowa agute na waloma:eneana:no, ebete nago kapimiya toma: a:ka:modobomene.

28“Numa:la, la:imano taneba magumulo lumagi idite idili motonomo etema: ubi diyatimene, ebete dopamo okolite moto eteno mani uwomu wadenomamo malagidilote, ebegodolo da:pola:na ebe mani ma kunu keka:la:miolemene, ebe moto opoliyama: mani modobola:ka: o modoboa: 29Ebete ma kunu wagelea:no ebena motono alo alomote, ebe tetelo mani opoliyate woko datepamene, epate ebe tanalo uimite ebe eba kalakalatelelo 30kegelama:na: ‘Moto etema: dowagilimi wiyasiya opoliyama: elawoa:nola, me ebe dubula!’

31“Ega:walo me tanalo idila. Kawo elawodubu idite kawo elawodubu ida:go gowelama: dowagelemene, ebete dopamo okolite ebe tanalo wadenomamo eba malagidilutalo ma kunu kegemene, ‘Naimano 10 taoseni gowelaopi dubate elawodubu idino 20 taoseni dubago gowela modobola:ka:?’ 32Ebete ebena wokilo modoboa:noma: degemene, elawodubu idite muludopone eba pitalo, ebete ebena obiale dubu dopamo kanalibolemene. Ebena iba:te kawo elawodubu iditamo nemaimite ka:nekelama:na: ‘La: beda: ubi kiyata:witama ale la:tamo kikalametama:? A ubila la:go milo kiyatima:.’ ”

33Ebema: Ya:sute uwomu tabo ma kunu giya, “Naimano tabono kawo magumu ma kunula, kebe lumagite ebena okoli tanalono bilibilinomo tanalo ginima:mo ilatelelea:no, ebete na waloma:enema: a:ka:modobomene.”

Soluno Golate Alatidi Tanalo

Ma:t 5:13; Mak 9:50

34Ebena Ya:sute walo na:kegiya, “Solu wadenomola, wiyasiya lumagi idino soluno golate dalatidimene, ebete walo solukobi midima: a:ka:modobomene.^f 35Numa:la, epate sosowa ega:walo goeogoeono ne kubanomoma: gelanaka wiyasiya ebako inamabu pali amio baiamo diyalekema:na:, pali inamabuate wadenomamo kapepeoma:na:. Wiyasiya lumagino tepo magumuno solu eba kunua:. Ebena soluno golate dalatidimene, ebena igilote kubanomoma: eba eda:lo wade woko walo a:kosiyodilonakomene. Ebema: ebete ebena igilo walo wadekobi keba kunu na:ka:midimene? Gabo puliyala! Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”

Sipi-goeote Dalatidi Ebe Iyatulame Oi

Ma:t 18:12-14

15 1Egela idilo ta:kese mani elemasigilo uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo uwatea:pi ibi epetapi bilibilinomate Ya:sutamamo

^e 14:26 Luk 9:23 ^f Buka ka:la:mioledawa, me uli tabono magumu ma kunula, solu ebe nanitabokobi mididawano okoli tanalola.

pelamiya ebena tabo ka:polowioma. ²Ebena Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepiate eba dowalo negeliya, “Numa:la; me dubute kubakuba epo kalakalago uwatete iba:go bae ebo nanako!”^g

³Ebema: Ya:sute me iyatulame oi iba:tamo ma kunu kiyawaiya, ⁴“La:imano taneba magumulo lumagi idi ebena 100 sipi-goeogoeo da:pola:mena, ebena kapiyate dalatidimene ebete keba kunu na:kowagelemene? Iyo, ebete 99 sipi-goeogoeo epetapi wade uwago nao bailo miyapate, dalatidi ebe sipi-goeo kapiya idi wadinatote ka:nuimene.^h ⁵Ebete da:nuimene ebe tetelo ebete agute kalakalago kemagaemene. ⁶Ebena ebete motamo walo ka:pete ebena namutupi ega:walo ebe niyakabolo dilukulina, ebe epo peka:la:mite iba:tamo ka:pegemene, ‘La: nago kapimiya nekalakalaola; mabu naimano sipi-goeo tumulo dalatidi nale walo a:kelaemo!’ ”

⁷Ebema: Ya:sute tabo ma kunu giya, “Nale la: analemata, kapiya lumagite ebena kubane olobigate woki iyakobi da:midimene, ebe tetelo Godokono Unu Duliyomololo kalakala kawonomote kitanamene. Wiyasiya 99 epo epetapi iba:te a:ka:tuwa: ibi tuputupupima: degelana, ibi mabuma: Godokono kalakalate nanitabolo a:kitanamene.”

Mani Kapiyate Dalatidi Ebe Iyatulame Oi

⁸“Ega:walo me tanalo idila. Kamiyale idino teni mani da:pola:mena, ebena kapiyate dalatidimene ebe keba kunu na:kowagelemene? Ebete ebena alo pite ega:walo moto gu wadenomamo eba moda:midalo mani wadinatote ebo ka:nuimene. ⁹Ebena ebete delaemene ebe tetelo ebena namutupi ega:walo ebe niyakabolo dilukulina, ebete ebe epo ka:la:mite iba:tamo kegemene, ‘La: nago kapimiya nekalakalaola; mabu dalatidi ebe mani nale walo a:kelaemo!’ ”

¹⁰Ebema: Ya:sute tabo ma kunu giya, “Na la: analemata, kapiya lumagite ebena kubane olobigate woki iyakobi da:midimene, Godokono Unu Duliyomololo ebena nopopiate atumu kawonomamo kekalakalaoma:na:.”

Koite Dalatidi Ebe Iyatulame Oi

¹¹Ebena Ya:sute tabo idi walo na:kegiya, “Koi netewago dubu okolinami, ¹²ebena ekawite ebena nabiwitamo negi, ‘A:ma:le a:e tetelo natamo ikanaema: degeawia, ebe inamabu ega:walo damela ka:lo natamo nikanama:.’ Ebe tetelo nabiwite ebena inamabu ega:walo mani tulituliya anagiyamidalelamete ebena gudi netewatamo iyaiya ebo ikalamoli.

¹³“Ebena ekawite bilibili egela ka:lutia: Ebete nabiwigodone delawi ebe damela kawonomo maniamo midite mani lawete mulu opamo

^g 15:2 Luk 5:30 ^h 15:4 Isi 34:11,16; Luk 19:10

gito ti, ebolo ebete daedale wokilo kubakuba tanalo eba nosiyodilolelo ebenu mani gito nopoliyali. ¹⁴Ebene ebe mulu opo kawonomolo bae olopoligo tanalote epatamo ebo pemaigi, ebema: bae kape tanalote ebe kawonomamo lawi. ¹⁵Ebema: ebete tote ebe opo epono dubu idigodolo woko eba nelawelo, ebete ebe tumamo gito alibi ebenu goeogeo ka:nulamenama. ¹⁶Ebe tetelo epate sosowamo dalomonakiya ebe bae goeogeoatamo da:pikalamolenaki, ebete tete bilibinomolo ebe bae naoma: ubi niyatinami, wiyasiya lumagi idite ebetamo nao inamabu kikamenakia:.

¹⁷“Ebene egela epetapiate dolopoligiya ebete ebenu woki iyakobi midite negi, ‘Naimano nabiwino wokopiagodolo nao inamabu bilibinomolo ba:pola:na, iba:te a:ka:tuwa: naonama: modoboa:. Na wiyasiya malo bae kapelo a:ema: wagenamo! ¹⁸Modobola na tote naimano nabiwitamo ma kunu ka:negemamo, ‘Aba, na Godotamo ega:walo a:ma:tamo iyaiya kuba tanalo a:nosiyodilolimo,ⁱ ¹⁹ebema: na wadenoa: a:ma:le na a:imano guduma: ka:na:ima:. Modobola a:ma: na wiyasiya a:imano wiya: wokodawa idima: na:midina:.’ ” ²⁰Ebe tetelo ebete maigate ebenu nabiwitamo ebo ti.

“Ebene ebete mulune eba pitalo, ebenu nabiwite ebe numite ebe kawonomamo nilakapoimilo ebetamo na:puligate ebe eba na:wiyamidalo ebo naboeti. ²¹Ebenu gudute negi, ‘Nabiwi, na Godotamo ega:walo a:ma:tamo iyaiya kuba tanalo a:nosiyodilolimo, ebema: na wadenoa: a:ma:le na a:imano guduma: ka:na:ima:.’

²²“Wiyasiya ebenu nabiwite wokodawa iditamo negi, ‘Wade kalikunomo samamo adaema:wete naimano koitamolo na:pa:pulima:, ega:walo lini inamabu ebenu kotamo pipulima:wete agowa pata akona:pupuliomiye.’ ²³Ebene a:ma: toawete oli ape kau-goeo gadinomo nelawa:wete nananagalimiye. Ale soliyomu bae eba naonalo kekalakalaonamalema:, ²⁴mabu naimano gudu da:i ebete ka:lo igilo walo a:kelawe, ebete iyabaiamo dalatidi wiyasiya nale ebe walo a:kelaemo.’ Ebene ebe tetelo iba:te kalakala ebo wagingimiya.^k

²⁵“Wiyasiya ebe tetelo nabiwite nabiwino pali bailo woko ebe nosiyodiluti. Dadimoni ebete woko baine moto tataliamo eba pemaiganalo mae diyamo ega:walo kalakala oaleno diyamo ebo polowini, ²⁶ebema: ebete wokodawa idi ebetamo ka:minate nalateda:ni, ‘Me tanalo keba kunula:ka:?’

ⁱ 15:18 Oale 51:4 ^j Ya:suko tetelo lini inamabu ega:walo agowa pata ibino pupuli tanalono magumu ma kunula. Kawo dubute ebenu lini inamabu wokodawatamo a:kikaemene, wiyasiya ebete ebenu elawo ebenu gudutamo eba ikamelo ebenu lini inamabu ebetamo ebo kikaemene. Ega:walo ebenu kawo motolo ebenu wokopiate agowa patago wapata:laema: talenala, wiyasiya ebenu guda:te a:ka:tuwa: agowa patago kowapata:laema:na.

^k 15:24 Epe 2:1,5

27“Wokodawate ebetamo negeni, ‘A:imano ekawi a:pa:ka, ebema: a:imano nabiwite oli ape kau-goeo gadinomo anagalima:ka. Kalakala kawonomote itana mabu ebete olalattia:no a:ka:pemaigaka!’

28“Ebe mabuma: naniwite dowanate moto guamo odolo ubia:noma: eda:ni, ebene ebene nabiwite motone pemaiganate ebe na:petoweomeni motamo ka:podolonama. 29Ebete wiyasiya ebene nabiwitamo negeni, ‘A:ma: numa:, na ulama bilibilinomolo a:imano wokodawama: eba eda:nalo, a:ma:le danana:wenakiya nale ubia:noma: keda:nakia: A:ma:le wiyasiya natamo beda: inamabu kikanama:wia? Eiyee! A:ma: natamo da:peso gautu-goeo kikanama:wea:, nale naimano namutupiago eba naolo kekalakalaoma! 30Wiyasiya a:imano gudu idite a:imano inamabu uwatete, dubu bilibili kamiyala:go kuba eba nosiyodilolelo a:imano mani anatutulateli. Ebene ebe lumagite da:pa:ka, a:ma: ebe kalakalakobi ka:mida:ema: oli ape kau-goeo ebetamo anagalima:kata!’

31“Ebene nabiwite ebetamo nowamini, ‘Naimano gudu, a:ma: okolina tetelo nago okolinata, naimano inamabu bilibilinomo a:imanola.

32Wiyasiya a:imano ekawite da:i ebete ka:lo igilo walo a:kelaawe, iyo, ebete iyabaiamo dalatidi ale ebe walo a:kelaema:. Ebema: modobola a bae kapimiya eba naonalo kekalakalaonamalema:.’ ”

Dogodogo Dubuno Inamabu Dulamelemenami Ebe Wokodawano Iyatulame Oi

16 1Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “Kawo dubu idite dubu idi iyati ebete ebene inamabu bilibilinomo wadenomamo kulamelemenama:. Ebene egela epetapi bilibilinomo da:petoiya, epo epetapiate ebe dogodogo dubu napaniya, ‘Numa:, a:ma:le diyata:wia ebe wokodawate a:imano inamabu pilo gabodo eba puwatelo ebo nowatutulatenako.’

2“Ebe tetelo kawo dubute ebene wokodawa ka:mite ebetamo negi, ‘Na ka:lo dolowimo, ebe tanalo keba kunula:ka:? A:ma:le naimano woko eba osiyodilonalo kebako kuba kosiyodilola:wenamiya, modobola a:ma: ebe iyaiya tanalo bilibilinomo a:imano woko bukalo wadenomamo na:tuputupuilama:wete ebo nadaiye nale kiyatawama:. Mabu a:ma: modoboa: naimano inamabu ulamedawama: eda:ma:, ebema: a:ma: ka:lo woko katepama:ta.’

3“Ebene ebe wokodawate ebene woko baiamo eba tolo tepo magumulo na:negi, ‘Kawo dubute naimano woko odiyobi, ebema: na keba kunu na:kowagelemo? Na ubia:nola gowolesi obobole woko osiyodilolema:, na elawoa:nola. Ega:walo na epatamo manima: da:towetoweomo na ilipokobi kolowimamo. 4Oe, na iyatawala! Naimano woko namutudawa eba masigilo epo epetapi naimano namutupima: ka:midilimamo. Nale eba kunu dosiyodilomo, naimano woko olopoligo tetelo ebe

namutupiate naimano iyaiya modoboa: tanalo magumulo kalakalago bowalubininakoma:na:.’

⁵“Ebema: ebe tetelo ebete ebenu woko namutudawa ma kunu masigi. Piyate ebe kawo dubutamo mani wiyaolea:no, ebete ibi bilibilinomo ka:la:mite dopodawatamo negi, ‘A:ma: naimano woko namutudawatamo kebako mani ka:wiyawea:?’

⁶“Ebete negi, ‘Nale 100 dolomu alono obo’ duwatimo, nale ka:wia:.’

“Ebene kawo dubuno inamabu ulamedawate ebetamo negi, ‘Mela, a:ma:le duwata:wia ebe pepa. A:ma:le 100 uwomu egebola:wete wiyasiya 50 dolomu nakulola:.’

⁷“Ebene ebete tetedawa iditamo negi, ‘A:ma: kebako mani ka:wiyawea:?’

“Ebete nowami, ‘Nale 1,000 witi-laiso baiko^m duwatimo, nale ka:wia:.’

“Ebene kawo dubuno inamabu ulamedawate ebetamo negi, ‘Mela, a:ma:le duwata:wia ebe pepa. A:ma:le 1,000 uwomu egebola:wete wiyasiya 800 baiko nakulola:.’ Ebene kawo dubuno inamabu ulamedawate wiyaolea:pi bilibilinomatamo ma kunu genaki, iyo, ebete me gabodo ebenu woko namutudawa eba masigilo epo bilibilinomo epetapi ebenu namutupima: gito midili.

⁸“Walone kawo dubute ebenu inamabu ulamedawano osiyodilo tanalo iyatawate negi, ‘Oe, ebe beda: mulo kawodawala:ka:! Ebete na eba kubainamelo ebe a:ka:tuwa: ebe walubi.’ ”

Ebene Ya:sute ebenu iyatulame oino magumu ma kunu awokalimiya, “Me opolo nanitabokobi midia: epate mulonomoma: eba eda:onalo ibino maniamo iyaiya tanalo osiyodilolenaka ibi kowalubilinama: Wiyasiya alo magumulo dilukuliona ebe epate tete epetapilo mulo woki malagidiloa:no ibi a:ka:tuwa: ibino maniamo ibi kowalubilina:.”
⁹Nale la: analemata, modobola la: me opono maniamo epo la:imano namutupima: na:midilinala:, ebema: la:imano a:elao tetelo me opono inamabu dolopoligolametamene, Godokono Unu Duliyomololo la:imano namutupiate la: atumu kalakalago kuwatema:ta.

¹⁰“Nanitabola, kebe lumagite da:peso tanalo wadenomamo dosiyodilomene, ebete kawo tanalo atumu wadenomamo ka:kosiyodilomene, ega:walo ebete da:peso tanalo magumulo delemasigimene, ebete kawo tanalo magumulo atumu ka:kelemasigimene.”ⁿ ¹¹Ebema: la: me opolo la:imano inamabu tuputupu gabodo ulamena:no, Unu Duliyomololo da:pola:na ebe wadewade tanalo

¹ Yu epate olibi kikopuno ii alono oboma: midilinakiya, kelisini keba kunula:ka: eba kunula. Ega:walo iba:te ebe alono obo maniamo midilima: dolomu magumamo alateonakiya, mako dolomu 20 litama: eda:onamiya. ^m Yu epagodolo mako baiko 25 kilogalamama: eda:onamiya. ⁿ 16:10 Luk 19:17-26

Godote la:tamo a:kikalamoletamene, ¹²ega:walo la:le epetapino inamabu tuputupu gabodo ulamelelamena:no, idawate la:imano inamabunomo la:tamo a:kikalamolema:ta!

¹³“Ega:walo me tanalo idila, lumagite netewa elawodubatamo wokodawama: eda:ma: modoboa:. Ebete eba kunu dowagelemene iditamō eba dowanalo idi nilakapolo bernalagidilonamene, ega:walo ebete iditamō eba utinalo idi ubia:noma: beda:namene. Ebema: a:ma: atumu, Godotamo ega:walo manitamō kapiya tetelo tuduwatama: modoboa:.”^o

Ya:sute Wadewade Tabo Epetapi Da:kiyawaiya

Ma:t 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12

¹⁴Yu epo magumulo Pa:lisi tanebapiate mani kawonomamo malagidilolenamiya, ebema: ibi epetapiate Ya:sukono tabo olowite ebe nekalakalatitiya. ¹⁵Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: epono ololo apulo la:imano unu tama wadekobi midilinamata, wiyasiya Godote la:imano tepo magumuno tanalo iyatawala, mabu epate kebe iyaiya tanalo unamo eba wadipalatelelo wadewadepima: degelana, wiyasiya Godote ebe tanalo kuba abale niboma: gena.^p

¹⁶“Godote ebene Totomu Tabo Mosesedo epatamo dikalamiya ega:walo ebene woki awokalimipiate Bukamo dakuloliya, ebe tagala tanalono tabote pete Yoneko teta:mo ebo pemaigi. Wiyasiya Yoneko tetene wagilimite Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe oli tanalono tabote a:pe, ebene epetapiate me Wade Tabo eba kiyawaonalo, epo epetapi bilibilinomate olowite ibi ubila Godokono Wade Duliyoumolamo ibi a:ka:tuwa: ibino elawamo nopila:oma:.”^q ¹⁷Me tanalo nanitabola. Me opo ega:walo tobolo unu ibino inamabuate tete geyageyanomolo eba pola:nalo walone a:ka:tuwa: kolopoligoma:na:, wiyasiya Godokono Totomu Tabo bilibilinomo magumulo madodo da:pesonomo idite a:kolopoligomene, ebene tabote uwomua: tetelo bitanamene.”^r

¹⁸Ebene Ya:sute tabo idi kegiya, “Kebe dubute ebene kamiyale alibutite kamiyale idi delaemene ebete Godokono ololo apulo pilo tanalo kosiyodilomene, ega:walo dubute ebene kamiyale alibutite, idawate ebe kamiyale delaemene ebete pilo tanalo kosiyodilomene.”

Inamabu Bilibilinomago Dubu Ega:walo Lasalesiko Ibino Tanalo

¹⁹Ebene Ya:sute me oi kiyawaiya, “Inamabu bilibilinomago dubu idite okolinami, ebete wiya kawokawo kaliku pupulinaki ega:walo tete bilibilinomolo wadewade nao inamabu ebe naonaki, ²⁰wiyasiya ebene moto gigiyu tetelo nigologolo dubute watitanaki, ebene mailo

^o 16:13 Ma:t 6:24 ^p 16:15 Ma:t 23:28; Luk 18:9-14 ^q 16:16 Ma:t 11:12-13

^r 16:17 Ma:t 5:18

Lasalesitela, ebene apelo kani kawokawate pola:menami. ²¹Ebete inamabu bilibilinomago dubuno bae nao baine opamo da:pa:guditanaki, ebe bae papana naoma: ubi niyatitanaki, wiyasiya gaagaa da:pelamenakiya ebene kani ebo pema:menaolemenakiya.

²²“Ebene egela idilo nigologolo dubute dai, Godokono nopopiate ebene uliyana pelawete Unu Dulyiomolamo A:ibalayamatamo gito magatiya, wiyasiya inamabu bilibilinomago dubute dai, epate ebene ape pelawete bobamo gito niyatiya. ²³Ebene inamabu bilibilinomagodawate Ela Opolo temeteme magumulo eba nokolilo, mulunomone na:melete A:ibalayamako ebo numi, Lasalesiyo dokoliutiya. ²⁴Ebe tetelo ebete kawonomamo eba negepatelo negi, ‘Aba A:ibalayama! A:ma: na nilakapoinamelo Lasalesiko napaliba. Modobola ebete ebene nege koto wui obamo aduba:midate naimano mena gibagibakobi na:pa:midina, mabu na me Ela Opolo temeteme kawonomo a:pelaemo!’

²⁵“Wiyasiya A:ibalayamate negi, ‘Gudu, a:ma: nemalagidila. A:ma:le opolo dokoliawenamiya ebe tetelo a:ma: wadewade inamabu watenamiyata, wiyasiya Lasalesiko kubakuba inamabu watenami. Ebema: numa:, ka:lo ebete wade kalakalago pa:luta, a:ma: wiyasiya kawo temeteme magumulo pa:lutata. ²⁶Gudu, me tanalo idila. Aimanu tetenomolo kawo bolegale bitana, ebema: ale mene la:tamo pa:iwalema: gabo puliyala, ega:walo la:le atamo pa:iwalema: gabo atumu kitana.’

²⁷“Ebene inamabu bilibilinomago dubute negi, ‘Aba A:ibalayama, nale a:ma: na:toweomata, a:ma: naimano nabiwino motamo Lasalesiko nanalibiye, ²⁸mabu naimano paibu ekaki ba:pola:na. Modobola ebete iba:tamo tote kawiya nananalemene, iba:te me kawo temeteme opamo pelamekapoma.’

²⁹“A:ibalayamate wiyasiya negi, ‘Ao! Godokono tabote iba:godolo bitana, ebete Mosesedo epatamo dikalamiya ega:walo ebene woki awokalimipiate ebene Bukamo dakuloliya ebe kawokawo tabo. Modobola iba:te ebe iyaiya tanalo olowiote Godokono ubi tanalamo na:tudila:oma:na.’

³⁰“Inamabu bilibilinomago dubute negi, ‘Ao, Aba A:ibalayama! Idawate a:ene igilamo maigate iba:tamo da:tomene, iba:te ebe anoano tanalo umite ibino kubane olobila:te woki iyakobi ebo ka:midilima:na.’

³¹“A:ibalayamate tabo eba wiyalo negi, ‘Iba:te Moseseko ega:walo Godokono woki awokalimipi dubu epetapiagodone tabo olowioa:no, lumagi idite a:ene iba:tamo da:nemaigamene, iba:te ebe tanalo duima:na: ebe lumagino tabo atumu nanitabokobi a:ka:midima:na.’ ”

Saitanakono Kuba Gabamo Wabuga:ta Tanaloma: Ya:sute Degiya

Ma:t 18:6-7,21-22; Mak 9:42

17 ¹Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “Nanitabola, Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalate epatamo

kemaimioma:na, wiyasiya kebe lumagigodone demaimioma:na: Godote ebe lumagitamoma kuba wiya kawonomo kikaemene! ²Ebema: modobola epate ebe lawete ebena kuwokoba:mo kawo nokolanomo ma:midaomete kewa: kolomamo neba: idiloma:na, gudu da:peso idite ebena kuba magumamo gakapoma. ³Ebema: la: a:ka:tuwa: la:imano tanalo wadenomamo nulamenala!

“A:imano ekawite a:ma:tamo kuba dosiyodilomene, a:ma:le ebe na:totomutiye, ebena ebete ebena kubane olobigate ebena woki iyakobi da:midimene, a:ma: ebena kuba egebolema:wete na:dodolomatilimiye.”⁵
⁴Iyo, ebete kapiya egelelo a:ma:tamo sebeni kubakuba tanalo osiyodilote, ebena ebete sebeni teta:mo walo ka:pete ma kunu dakapanatamene, ‘Naimano naniwi, niyata. Na walo a:ma:tamo kuba a:kosiyodilomo,’ modobola a:ma:le ebena kuba egebolema:wete ka:dodolomatilima:ta.”

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo

⁵Ebena Kawodawa Ya:sute dopamo daliboliya Godokono woko ka:nosiyodiloma:, ebe alibolepi dubate ebetamo negeliya, “Aimano nanitabokobi midi tanalo kawokawokobi na:midiliama:.”

⁶Kawodawa Ya:sute eba wiyalo negiya, “Mastada kikopu kawoa:, da:pesonomola. Wiyasiya la:imano nanitabokobi midi tanalote makonoma: deda:mene, la:imano elawote modoboma: eba eda:lo la:le me kewatamo kegelamamota, ‘A:ma: a:ka:tuwa: a:imano dolodolo magobela:wete, kewa: kolomamo na:toa!’ ebena me kewate la:imano tabamo ka:tuduwatamene.”^f

Wokodawano Woko Tanalo

⁷Ebena Ya:sute walo na:kegiya, “La: me uli tabo wadenomamo nemalagidilala:. Epo magumulo idawate kawo elawodubuma: eda:na ebena ebegodolo wiya: wokopi epetapi bilibilinomo dilukulina, ebena osiyodilo tanalo keba kunula:ka:? Kawo elawodubuno wiya: wokodawa idite pali damela obobole woko ega:walo sipi-goeogoeo ulame woko opoliyaleta motamo da:pemene, ebe tetelo ebena kawodawate ebetamo ma kunu ba:kegemene, ‘A:ma: niyalata, a:imano tanalo dopamo na:numa: A:ma: a:imano bae nawete, walone naimano bae na:pokalimiye?’ ⁸Ao, kawo elawodubute eba kunu a:kowagelemene, wiyasiya ebete ebena wokodawatamo ma kunu kegemene, ‘Bae okalimino daleya: kaliku pula:wete naimano bae nosiyodila, ebena nale bae nao baiamo eba okolilo, a:ma: wadewade bae ega:walo da:imi obo natamo kowadaema:ta. Naimano bae nao tanalo dolopoligomene, a:ma: walone a:imano obo niawete a:imano bae ebo kenama:ta.’

^s 17:3 Mat 18:15 ^t 17:6 Mat 17:20; 21:21

⁹“Me tanalo nanitabola. Kawo elawodubute ebenu wokodawa iyaiya woko osiyodilolema: danamene, ebe tetelo wokodawate ebetamo tuduwatalo ebe woko dopoliyalemene, ebenu kawodawate ebetamo eba kalakalalo wiyasiya kawonomamo a:kemoiomene mabu ebe ebenu wokodawano watodawala. ¹⁰Ebema: la: olowiopi atumu. Kawo Elawodawa Godote la:le kebe iyaiya woko osiyodilolema: danaletamene, modobola la: ebe woko bilibilinomo opoliyala:wete ma kunu kegelamamota, ‘A Godokono wokopila. Ebete a beda: tanaloma: kanaile, ale ebenu elawamo kalakalago gito osiyodiloma:, ebema: lumagi idite a moioema: modoboa:. Modobola epate aimano Kawo Elawodawa Godoko kapiya nemoioma:na!’ ”

Ya:sute Teni Kukulakukulago Dubu Wadekobi Da:midlioliya

¹¹Ebenu Ya:sute Yelusalema kawo duliyoumolamo eba tolo, ebete Samaliya opo ega:walo Ga:lili opo tetenomodo tiya. ¹²Ebete duliyoumolo idi da:pesamo da:piya teni kukulakukulago dubate eba:go palugote mulune ebetamo kawonomamo na:pegeliya, ¹³“Ya:su, Wade Iyatulamedawa, a:ma: a na:nilakapoiama!”^u

¹⁴Ya:sute ibi muluamo nulamete iba:tamo na:negiya, “La: tolama:wete la:imano ape Godotamo kalimagono ikameopiatamo nanawokalilamola:la.”

Ebenu iba:te eba tolamelo, gabo tetelo ibino apete wadekobi ebo nolowia.^v ¹⁵Ibino taneba magumulo kapiya idi ebenu apete wadekobi dolowiya, ebete ebe tanalo numite ebenu tabo madodo unamo adipatelo Godoko eba moiolo Ya:sutamo walo na:ka:piya, ¹⁶ebenu ebete Ya:sukono agowa mabuamo pegate ebetamo kalakala tabo ebo pa:kiyawaiya. Ebe dubu Samaliya opodawala, ¹⁷ebema: Ya:sute ebenu tanalo umite epatamo negiya, “Numa:la:, Godokono elawote teni dubu wadekobi a:midiole, wiyasiya epetapi naini iba:te ka:pelamea:. ¹⁸Keleka: mabu me kapela dubu, ebe kapiyate ka:pete ebenu kalakala tabo Godotamo da:pa:kiyawao?” ¹⁹Ebenu Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: maigawete na:toa. A:imano nanitabokobi midi tanalote a:ma: wadekobi a:mida:ta.”

Godote Kawo Elawodawama: Deda:na Ebe Tanalono Pemaiga Tete *Ma:t 24:23-28,37-41*

²⁰Ebenu Pa:lisi tanebapi dubu epetapiate Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalono pemaiga tetema: Ya:suko dalatediya, ebete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Anoano tanalate la: a:kiyatulametamene ma kunu, Godokono Kawo Elawodawano tete netatali. ²¹Lumagi idite a:da: elemasigi tabo ma kunu kegemene, ‘Numa:la:, ebe wade tanalote

^u 17:13 Kalima 13:45-46 ^v 17:14 Kalima 14:2-3; Yon 3:3; 18:36

owagilimi, mela!’ ega:walo idawate ka:kegemene, ‘La: ebe tanalo ebamo na:numa:la:!’ Wiyasiya Godokono Kawo Elawodawama: eda: tanalo eba kunua:, mabu ebe tanalo tepo magumuno tanalola, iyo, la:tamo iyalo a:pemaigiya.”

²² Ebene ebete ebe waloma:tapiatamo negiya, “Me tetelo Epono Naniwite me opolo eba okolinalo, me opo epate anoano tanalo ebegodolo ulamenaka. Walone tetelo la: ubi kiyatimamota mako egele walo uima:, wiyasiya la: a:kuma:ema. ²³ Ebe tetelo epetapiate la:tamo ma kunu kegelama:na:, ‘Mela, me anoano tanalo na:puma:la:!’ o ‘Ibe, ebamo na:numa:la:!’ wiyasiya la: ibi akowaloma:tala:la:.” ²⁴ Nanitabola, molete da:la:uwa:midamene ebe tetelo egeleto tobolo unu kawonomo ka:pukuimene, ebema: na Epono Naniwite walo da:ka:pemo naimano pe egeleto eba kunu kitanamene, iyo, me opo epo bilibilinomate naimano pe tanalo kuima:na:. ²⁵ Wiyasiya nanitabola, ebe tanalote pemaiga:no, dopamo me tete epate na ubia:noma: eda:ote natamo temeteme kawokawonomo kikanamonema:na:

²⁶ “Nanitabola, Nowako tetelo kebako tanalote ka:pemaigiyale, Epono Naniwite walo da:ka:pemene ebe tetelo ebe atu tanalote ka:ka:pemaigamene. ²⁷ Ebe tetelo iba:te bae naota ega:walo elawo da:imi obo kawonomamo niota, dubate kamiyale uwatoleta ega:walo kamiyala:te dubu uwatoleta, iba:te eba kunu eba wagenalalo Nowate kawo peamo ebo opegiya. Ebene ebe tetelo obo kawonomote odolote epo bilibilinomo ebo anakapulamiya. ²⁸ Ega:walo Lotako tetelo demaigiya, ebe atu tanalote eba kunu ka:kemaigamene. Epate bae naota ega:walo elawo da:imi obo kawonomamo niota, ibino inamabu maniamo midioleta ega:walo mani kawonomamo uwateota, pali inamabu amiota ega:walo moto etemoteota, iba:te eba kunu eba wagenalalo^x ²⁹ Lotate Sodomu duliomolone pemaigate ebo alauliya. Ebene ebe egeleto elate Godokono Unu Duliomolone opamo pegate ibi bilibilinomate ela magumulo gito a:elaiya. ³⁰ Ebema: Godote Epono Naniwino nanitabo tanalo dawokalimene, ebe tetete eba kunu ka:kitanamene.

³¹ “Ebe Kawo Egeleto kebe lumagite moto tanatimilo dokolitamene, ebete moto guamo walo a:ka:nopegamene ebenu inamabu uwatema:, ega:walo tumulo woko dosiyodilutamene ebe lumagite atumu ebenu motamo walo a:ka:toamene.^y ³² Ebema: la: Lotakono kamiyaleno tanalo nemalagidilala:!^z ³³ Nanitabola, kebe lumagite ebenu kateneno ubi

^w 17:23 Mak 13:21; Luk 21:8 ^x 17:28 W Mabu 18:20; 19:25 ^y 17:31 Ma:t 24:17-18

^z Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me tanalo niyatawa, Godokono elate Sodomu duliomolamo da:pegiya, ebe tetelo Lotakono kamiyaleto ubi kawonomo iyatiya duliomolamo walo ka:tote ebenu motono inamabu ka:nuwatema:. Ebema: ebe egeleto ebete ela magumulo gito a:iya Sodomu duliomolo epo epetapi bilibilinomago.

gabodo eba tolo ebena igilo Godogodone damoeda:mene, ebena igilote kalatidimene, wiyasiya kebe lumagite ebena igilo Godoko mabuma: datutimene, ebete nanitabo igilo kelaemene.^a ³⁴Nale la: analemata, ebe idokolo dubu netewate kapiya bogolo delanama:na; Epono Naniwite penate idi eba pelawenalo idi ebo katepanamene. ³⁵Ega:walo kamiyale netewate bae delapautama:na; ebete pete idi eba pelawelo idi ebo katepamene. ³⁶Ega:walo dubu netewate pali bailo dowapaitama:na; ebete pete idi eba pelawelo idi ebo katepamene.”^b

³⁷Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe nalatediya, “Kawodawa, me tanalate kebolo na:kemaimioma:na:?”

Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Abale inamabute kebolo kitanamene, waliate aleola:go ebamo ka:guditama:na:.”

Amole Kamiyale Ega:walo Tabo Anagilamedawa Ibino Iyatulame Oi

18 ¹Ebene Ya:sute iyatulame oi idi ebe waloma:tapiatamo na:kiyawaiya, mabu ebe ubia:nola iba:te tete bilibilinomolo Godotamo towetowe tabo gela magumulo iba:te wiya tabo samamo lawea:no elawoa:noma: eda:okapoma:.^c ²Ebete negiya, “Duliyomolo idilo tabo anagilamedawa dubute nokolinami, ebete Godotamo ka:tuduwatanakia: ega:walo ebete epo ka:nilakapoilamenakia:.” ³Ebe atu duliyomololo amole kamiyale idite na:kokolinami, ebete tete bilibilinomolo tabo anagilamedawatamo penaki ma kunu pegenaki, ‘A:ma:le nago da:gowelaona, ebe lumagitamo kuba wiya nikama:!’

⁴“Ebene tabo anagilamedawate tete geyageyadopolu ebena tabo kolowinakia; wiyasiya walone ebete ebena wokilo ma kunu gi, ‘Na Godotamo ka:tuduwatanakoa: ega:walo na epatamo nilakapo kiyatinakoa;’ ⁵wiyasiya me kamiyaletete tete geyageyalo natamo kawo temeteme ikanamena. Nale ebe walubia:no me temeteme a:kolopoligomene, ebema: modobola nale ebena ubi tanalamo tuduwatalo eba:go gowelaodawatamo kuba wiya kikaemamo!’ ”

⁶Ebene Kawodawa Ya:sute negiya, “Me tabo anagilamedawa ebe kuba lumagila, wiyasiya ebete degi, modobola la: ebe tabo wadenomamo nemalagidilala:.” ⁷La:imano woki keba kunula:ka: Godokono epo magumulo piyate idoko tetelo ega:walo egela tetelo ebetamo towetoweolo dimina, ebete iba:tamo wiya ikalamea:noma: ba:keda:mene? Ega:walo ebete ibi walubilima: ubia:noma: eda:lo tete ba:kegeyageyaima:tepamene? ⁸Ao! Nale la: analemata, ebete ibi walubililo iba:go da:gowelaona ebe epatamo kuba wiya samonomamo ka:pikalaemene, wiyasiya Epono

^a 17:33 Luk 9:24 ^b Luk 17:36 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya; wiyasiya ebena buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

^c 18:1 Kol 4:2; 1Tes 5:17

Naniwite da:pemene, ebe tetelo ebete me opo epagodolo nanitabokobi mido tanalo ba:ka:pumene?”

Pa:lisi Tanebadawa Ega:walo Ta:kese Uwatedawa Ibino Iyatulame Oi

⁹Ya:sute me iyatulame oi idi epo epetapiatamo ka:kiyawaiya, mabu ibi a:ka:tuwa: ibi tuputupupima: eba gelanalo ebo gelanakiya epo epetapi wadewade epoa: ¹⁰Ebete negiya, “Dubu netewate Godoko Amamateno Iya Motamo nodoliya Godotamo towetoweoma:, idi Pa:lisi tanebadawala, idi ta:kese mani elemasigilo uwatedawala. ¹¹Ebene Pa:lisi dubute ebe a:ka:tuwa: utite ebena tanaloma: ma kunu gi, ‘Godo, na a:ma:tamo kalakala tabo kiyawaomo, mabu na me epo epetapidopoa:. Ma kunu na inamabu pilolo kuwatanakoa:, a:da: elemasigi gabodo kepata:nakoa:, ega:walo dubu idino kamiyale pilolo kelawea:. Ega:walo me ta:kese uwatedawate iyaiya kuba dosiyodilolena, na eba kunua:. ¹²Na kapiya wuiki magumulo nale netewa egelalo a:imano woko osiyodiloma: bae naoa:no lutanakomo, ega:walo nale duwatanakomo ebe inamabu bilibilinomo anagilamolete, epetapi teni apuapu magumune idi kapiya kelawe, idi kapiya kelawe, a:imano apu a:ma:tamo nanitabonomolo ikamenakomata.’^d

¹³“Wiyasiya ta:kese uwatedawate muludopone nutite, ebete ebena wato opamo tuduta:midate eba utitalo ilipago bodolo anagalimilo negi, ‘Godo, na kawokawo kuba a:ma:tamo osiyodilolimo, wiyasiya nale a:ma: na:toweomata, natamo kuba wiya ikanamea:no na na:nilakapoinama:!’”^e

¹⁴Ebene Ya:sute negiya, “Na la:tamo negemo, Godote me amama: lumagino kuba egebolemete ebete ebena motamo ebo ti, wiyasiya Pa:lisi dubu eba kunu kowagelea:. Godote ebena tanalo ka:tupugaimea:, ebete ebena kubago eba kunu ti. Mabu nanitabola, lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe kawoma: da:midimene Godote ebe da:pesoma: ka:midimene, ega:walo kebe lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe da:pesoma: da:midimene Godote wiyasiya ebe kawoma: ka:midimene.”^f

Ya:sute Guda:tamo Koto Dowatiolelamiya

Ma:t 19:13-15; Mak 10:13-16

¹⁵Ebene epate gudi egege Ya:sutamo nemagaeliya, ebete ebena koto iba:tamo eba watiolelamelo Godoko kanama: ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:. Ebe tetelo ebe waloma:tapiate ebe tanalo umite epo kawiya analelo gudi nodiyoboliya, ¹⁶wiyasiya Ya:sute gudi ebetamo eba ka:la:milo ebe waloma:tapiatamo negiya, “Gudi natamo pelaema: modobola. Ako-odiyobola:la:, mabu mako epate Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe duliynomolamo ka:nopila:oma:na:.”

^d 18:12 Ais 58:2-3; Ma:t 23:23 ^e 18:13 Oale 51:1 ^f 18:14 Ma:t 23:12

17Na la:tamo nani tabo gemo, kebe lumagite gudu da:pesomu aimano Kawo Elawodawa Godoko lawea:no, ebe lumagite ebena Kalakala Duliyomolamo a:ka:nopegamene.”^g

Inamabu Bilibilinomago Dubute Ya:sutamo Da:piya

Ma:t 19:16-30; Mak 10:17-31

18Ebene Yu epono watodawa idite Ya:suko eba alateda:lo naniya, “Wade Iyatulamedawa, na beda: tanalo osiyodilote uwomua: igilo ebo na:kelaemo?”^h

19Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma:le na wadedawama: beda:ma: keka:na:miawa:? Wadedawa idi puliyala, Godoko kapiyate wadedawala. 20A:ma: Godokono Totomu Tabo iyatawala. Lumagi idino kamiyale pilolo akolawa:la, lumagi akoanakapuma:la, inamabu pilolo akouwata:la, lumagi idino tanaloma: a:da: tabo akokiyawala, ega:walo a:imano nabiwila menokola ibino tabamo na:tuduwatanakiye.”ⁱ

21Wiyasiya ebete Ya:sutamo negiya, “Na da:peso tetene wagilimite me totomu bilibilinomo kodakodalo uwatete kapiya idi kadikanaliya.”

22Ya:sute ebena tabo olowite ebetamo negiya, “A:ma:godolo kapiya tanalote ka:modobona. Modobola epetapiate a:imano inamabu bilibilinomo maniamo uwateometate a:ma:le ebe mani nigologolopi epetapiatamo nanalabaolama. Ebe tetelo a:ma: walo ka:pa:wete na nowaloma:eniye, ebena a:imano inamabu bilibilinomate Godokono Unu Duliyomololo ka:nepola:namene.” 23Ebete ebe tabo olowite ebena tepo magumulo mibonomoma: ediya mabu ebe inamabu bilibilinomagodawanomola.

24Ya:sute ebe uminate negiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, inamabu bilibilinomagopiate ebe duliyomolamo nopila:oma: kodakodanomola! 25Numa:la, ka:molo-goeote^j kaliku waluono moe iyado nilupigama: kodakodama: eda:na, gaboana. Atumu inamabu bilibilinomagodawate Godokono Kawo Elawodawano duliyomolamo nopegama: kodakodanomoma: eda:na, gabote nanitabonomolo a:kitanamene.”

26Ebene Ya:sukono tabo olowiopiate ebetamo negiya, “A:ma:le degeawa: ebe tabote nanitaboma: deda:mene, piyate modobola:ka: Godote ibino igilo mula:lalaema:?”

27Ya:sute iba:tamo eba wiyalo negiya, “Epagodolo da:kodakodaona ebe iyaiya tanalo wiyasiya Godogodolo kodakodanomoa:.”

^g 18:17 Ma:t 18:3 ^h 18:18 Luk 10:25 ⁱ 18:20 Maimi 20:12-16; Totomu 5:17-20 ^j Ya:suko tetelo Yu epono tanalo ma kunula, iba:te alagiote ka:molo-goeogoeo kawokawonomamo ibino woko osiyodilolenakiya. Iyo, iyaiya tete epetapilo ka:molo-goeogoeate ibino inamabu watanakiya mulu opamo, ega:walo tete epetapilo iba:te pema: watanamiya.

²⁸ Ebene Pitate Ya:sutamono negiya, “A:ma: numa; aimano motono inamabu bilibilinomo miyapate a:ma: nowaloma:enata.”

²⁹ Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, kebe lumagite ebenu moto, o ebenu kamiyale, o ebenu nanila ekakila ega:walo ebenu menokobila nabila gudila, ebe iyaiya tanalo Kawo Elawodawa Godoko mabuma: da:miyapamene, ³⁰ ebete me tetelo wiyasiya Godogodone ebe atu tanalo bilibilinomo walo ka:kuwatemene, ega:walo walone ebete uwomua: egilo ka:kelaemene.”

Ya:sute Ebenu A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya

Ma:t 20:17-19; Mak 10:32-34

³¹ Ebene Ya:sute ebenu 12 waloma:tapi dubu ebetamo ka:la:mite iba:tamo negiya, “La: nolowiala; a Yelusalemamo tolamitama: Ebolo Godokono woki awokalimipiate Epono Naniwi mabuma: Bukamo dakuloliya ebe tanalo bilibilinomate ka:pemaimioma:na:.”^k ³² Iyo, Godote ebe Yua:piatamo kikalaemene, ebenu iba:te ebe malogolo eba kalakalatele ebetamo kowe ka:meolema:na;,^l ³³ ega:walo iba:te pa:ka:pa:ka:mo ebe a:na:ma:ga:midaote ebenu ebe gito kanakapuima:na; wiyasiya ebete netewa-kapiya egelalo a:ene walo ka:kemaigamene.”

³⁴ Wiyasiya Ya:sute da:kiyawaiya, ebe waloma:tapiate ebe tabono magumu wadenomamo kelawiya: Ebe tanalote waminalo itani ebema: iba:te wadenomamo kemalagidiliya:.”^m

Ya:sute Balidi Tamiole Dubu Wadekobi Da:midia

Ma:t 20:29-34; Mak 10:46-52

³⁵ Ebene Ya:sute Yeliko kawo duliwomolo niyakabamo eba penapelo, balidi tamiole dubute gabo niyakabolo okolite manima: epo ebe toweolamiti. ³⁶ Ebete epo bilibilinomo gabodo da:petolamitiya, ebe tanalo olowite epetapi ebo alateda:liya, “Beda: tanalote ka:pitale?”

³⁷ Iba:te nowaimiya, “Nasalete duliwomolo dubu Ya:sute pita.”

³⁸ Ebene ebete tabo kawonomamo gelo negiya, “Ya:su, Da:ibidikono A:la:mu! A:ma:le na na:nilakapoinama:!”

³⁹ Ebe tetelo dopamo da:petolamitiya ebe epate ebe kawiya analo nodiyobiya ebete taboa:no kokolitama; wiyasiya ebete kawonomamo walo na:kegiya, “Da:ibidikono A:la:mu! A:ma:le na na:nilakapoinama:!”

⁴⁰ Ebene Ya:sute ebamo utite balidi tamiole dubuno tanaloma: negiya, “Ebe nemaga:la:.” Ebete niyakabamo da:piya, ebe tetelo Ya:sute ebe nalatediya, ⁴¹ “A:ma: beda: ubi kiyata:wita nale a:ma:tamo kosiyodiloma:?”

Ebete negiya, “Kawodawa, na ubila inamabu wadenomamo kulamolema:.”

^k 18:31 Luk 24:44 ^l 18:32 Luk 9:22,44 ^m 18:34 Mak 9:32

⁴²Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: balidi na:mela:! A:imano nanitabokobi midi tanalote a:ma: wadekobi a:mida:ta.”

⁴³Ebema: nanitabola, ebe tetenomolo ebena balidite wadekobi dolowiomiya, ebete Godoko eba moiolo Ya:suko ebo waloma:tiya, ebene epo bilibilinomate ebe tanalo umite iba:te atumu Godokono mailo unamo ebo adipatiya.

Ya:sute Sa:kiyasekono Motamo Da:tiya

19 ¹Ebe tetelo Ya:sute Yeliko duliomolo magumudo petuti, ²ebe duliomololo Sa:kiyaseko nokolinami, ebe ta:kese uwatepino watodawala ega:walo ebe inamabu bilibilinomagodawala. ³Ebete ebena tepo magumulo negiya, “Ya:suko kebako dawala:ka:?” ebene ebete ebe uima: ubi kawonomamo niyatiti, wiyasiya ebe gopowai dubula ega:walo epo bilibilinomate Ya:suko a:wa:midia, ebe mabuma: ebete Ya:suko uima: modoboa:. ⁴Ebema: ebete epono dopo apuamo puligate, umei kewamo gito nodoliya Ya:suko kuima:, mabu Ya:sute ebe gabodo piti. ⁵Ebene Ya:sute ebamo pemaigate balidi unamo da:pemeliya, ebe pumite napaniya, “Sa:kiyase, a:ma: samamo na:piwisiga! Na ka:lo egelalo a:imano motolo ka:lutam.”

⁶Ebe tetelo Sa:kiyasite samamo piwisigate, Ya:suko lawete ebena motamo kalakala kawonomago gito magatiya, ⁷ebene epo bilibilinomate ebe tanalo umite ubia: tabo ma kunu geliya, “Ebete kuba lumagino motamo a:to.”ⁿ

⁸Wiyasiya Sa:kiyasite ebena motolo epono dopo apulo maigate Ya:sutam negiya, “Kawodawa, a:ma: numa:! Ka:lo nale naimano inamabu tulituliya anagiyamidalete, naimano inamabu epetapi nigologolopiatamo kikalamolemamo, ega:walo nale epetapino mani elemasigi gabodo duwatanakimo netewa-netewa teta:mo walo ka:ka:wiaolemamo.”^o

⁹Ebene Ya:sute negiya, “Ka:lo egelalo Godokono igilo mula: tanalote a:pe me motamo, mabu me dubu atumu ebe A:ibalayamakono walone gudu idila.”^p ¹⁰Nanitabola, piyate kuba osiyodilole tanalo magumulo dalatidiolena, ebe epo uwatete ibino igilo ka:mula:lelaema: na Epono Naniwite ebema: piyamo.”^q

Kawo Dubute Wokopiatamo Mani Dikalamoliya Ebe Iyatulame Oi

Ma:t 25:14-30

¹¹Ebe tabo dolowiutiya ebe epate iyatawaiya Ya:sute Yelusalema kawo duliomolo niyakabamo a:pemaiga, ebema: iba:te ibino wokilo negeliya, “Diyala, me tetelo Godokono Kawo Elawodawano tanalote atamo da:ba:pemaigamene.”

ⁿ 19:7 Luk 15:2 ^o 19:8 Maimi 22:1; Nabas 5:6-7 ^p 19:9 Ali 16:31; Luk 13:16

^q 19:10 Luk 15:4; Yon 3:17; 1Tim 1:15

Ya:sute ibino tanalo iyatawate iyatulame oi idi iba:tamo ma kunu kiyawaiya, ¹²“Kawo dubu idite mulu opamo tiya, ebe ubila ebe mulu opolo Kawo Elawodubuno gobebobo nelawete, ebete ebenu duliyoumolamo ebo ka:ka:pema. ¹³Ebete toa:no, dopamo ebenu teni wokopi ebetamo ka:la:mite iditamo 100 mani, iditamo 100 mani, ma kunu eba ikalamolelo ibi nanaliya, ‘La: me mani nekawokawoilamiyala: naimano pe uwomuamo.’

¹⁴“Ebenu ebete mulu opolo eba nokolilo, ebenu opo epo epetapiate ebetamo dowate ebenu walogabo apune tabo atapi ebo aliboliya. Iba:te tolamete tabo ma kunu negeliya, ‘A ubia:nola me dubute aimano Kawo Elawodubuma: eda:ma:, ebete aimano opamo walo a:ka:pemene.’

¹⁵“Wiyasiya kawo dubute mulu opolo Kawo Elawodubuno gobebobo nelawete ebenu duliyoumolonamo walo na:ka:piya. Ebe tetenomolo ebete dopamo piyatamo mani dikalamoliya, ebe wokopi ebetamo na:peka:la:miya ebenu mani uwomu iba:godone kiyatawaoma:.

¹⁶Dopodawa ebete pete ebetamo na:pegiya, ‘Kawodawa, a:imano 100 maniamo nale 1,000 mani idi osiyodilimo.’ ¹⁷Kawo dubute ebetamo negiya, ‘Oe! A:ma: wade wokodawalata! A:ma: da:peso tanalo wadenomamo osiyodiliata, ebema: nale a:ma: teni duliyoumolo ulamedawama: ka:midimamota.’^r

¹⁸“Ebenu tetedawa idite pete ebetamo na:pegiya, ‘Kawodawa, a:imano 100 maniamo nale 500 mani idi osiyodilimo,’ ¹⁹ebenu kawo dubute ebetamo negiya, ‘Nale a:ma: paibu duliyoumolo ulamedawama: ka:midimamota.’

²⁰“Walone tetedawa idite pete ebetamo na:pegiya, ‘Kawodawa, me a:imano 100 manila. A:ma: da:toawiyala, na me mani kalikamo wadenomamo matuomeote epate umia: baiamo ebo iyatiyamo. ²¹Na a:ma: tolemenamata mabu a:ma: genegene dubunomolata. Epetapiate dalomonaka a:ma: pa:wete ebe inamabu ba:puwatanakoma:ta, ega:walo iba:te damionaka a:ma: ebe inamabu gito ba:petapionakoma:ta a:ma:le a:ka:tuwa: kenaoaema:.’

²²“Ebema: kawo dubute ebetamo negiya, ‘A:ma: kuba wokodawalata! A:ma:le degeawa:, ebe tabote a:imano kuba awokalimi! Iyo, a:ma: tabo ma kunu egeata, na genegene dubunomola, ega:walo epetapiate dalomonaka nale ebe inamabu ba:puwatanakomo, ega:walo iba:te damionaka nale ebe inamabu gito ba:petapionakomo. ²³Ebema: mabu keleka: a:ma:le naimano mani baneka wokopiatamo ka:nikalama:wiya:? Iba:te mani uwatete woko idi nosiyodilotaleka: kawodopoma: beda:na:, ebenu nale pete a:ma:le natamo atu mani wiyasiya kele unudopamo walo ba:kikanama:wena:.’

²⁴“Ebenu kawo dubute ebenu opopi nanaliya, ‘La: ebenu 100 mani laema:wete 1,000 maniago dubutamo nikama:la:.’

^r 19:17 Luk 16:10

²⁵ “Iba:te wiyasiya ebetamo negeliya, ‘Kawodawa, eba kunua! Ebe lumagite 1,000 mani iyalo uwati!’

²⁶ “Ebene kawo dubute iba:tamo nowamiya, ‘Na la:tamo negemo, kebe lumagigodolo wadewade woki da:pola:na, idawate ebetamo wadewade tanalo bilibilinomo kikameomene. Wiyasiya kebe lumagigodolo wadewade woki pola:na:no, ebegodolo kebe kapiyakapiya tanalate da:pola:na idawate ebegodone walo ka:kuwatemene.’^s ²⁷Ega:walo me tanalo idila. Piyate nago gowelaoma: eba wagelenalo ubia:noma: deda:ona nale ibino Kawo Elawodubuma: eda:ma:, la: ibi magaela:wete naimano dopo apulo gowelaono gila:mo gito napanakapulama:la:!’ ”

Ya:sute Yelusalema Kawo Duliyomolo Niyakabamo Da:nemaigiya

Ma:t 21:1-11; Mak 11:1-11; Yon 12:12-19

²⁸ Ya:sute me tabo epatamo gete ibi dopolamete Yelusalema kawo duliyomolo apuamo gito tiya. ²⁹Ebe tetelo ebete Betapa:gi duliyomolo ega:walo Betani duliyomolo niyakabodo tote Olibi Kewakewa Unu Damelamo ebo nemaigiya, ebene ebete ebe waloma:tapi netewa dopamo eba alibolelo ³⁰iba:tamo negiya, “La: ebe tatali duliyomolamo toawete, ebe duliyomolamo eba nemaimilo donoki-goeo da:peso ala:mo ma:midao ebo ka:nuimamota, lumagite dopamo ebe unamo kokoliya:. Modobola la: ale pamiawete nemagaiyala:. ³¹Idawate la:tamo degemene, ‘La: ebe beda:ma: kepamiawitama?’ la: wiyasiya ma kunu negeliyala:, ‘Kawodawate donoki-goeo ubila.’ ”

³² Ebene iba:te gabodo tote duliyomolamo eba nemaimilo Ya:sute ibi keba kunu kanaliyale, iba:te ebe iyaiya tanalo eba kunu nulamiya. ³³Iba:te donoki-goeo da:peso eba pamitalo, ebe goeono namutupiate iba:tamo negeliya, “La: ebe beda:ma: kepamiawitama?”

³⁴ Iba:te tabo eba wiyalo negeliya, “Kawodawate donoki-goeo ubila.” ³⁵ Ebene iba:te donoki-goeo da:peso Ya:sutamo magaete, ibino watubino kaliku donoki-goeo unamo alomomete, iba:te Ya:suko ibino kotamo adipatete gito owodimiya. ³⁶ Ebe tetelo Ya:sute eba tutalo epate ibino ga:ga:ga:ga: kaliku pupukulamete gabamo apote, ebete ebe unudo tiya.

³⁷ Ebete Olibi Kewakewa Unu Damelane eba niwisigalo Yelusalema kawo duliyomolo niyakabamo da:piya, ebe tetelo ebe dowaloma:tanakiya ebe epo bilibilinomate Godotamo kalakala tabo kapimiya kawonomamo wadipalatelelo ebe ebo moiya, mabu iba:te kawokawo anoano tanalo bilibilinomo ulamiya. ³⁸ Iba:te tabo ma kunu gelitiya,

“Godo, a:imano mailago da:pita,
modobola a:ma: ebe Kawo Elawodubu kawokobi na:miyiye!
O epala:, la: Godoko moiolo unamo nadipata:la:,

^s 19:26 Ma:t 13:12; Luk 8:18

ebe Unu Duliyomolono kalakala tanalono mabula!”^t

³⁹Ebene epono taneba magumulo da:pola:niya ebe Pa:lisi tanebapi dubate Ya:suko kawiya naniya, “Iyatulamedawa, a:ma: waloma:tapi nodiyobola!”

⁴⁰Ya:sute iba:tamo nowamiya, “Nale la:tamo negemo, me epate na moionea:notaleka: wiyasiya gabono nokolate na eba adipanatenelo kawonomamo begelitana:.”

Ya:sute Yelusalema Duliyomolo Epo Da:liyalamiya

⁴¹Ebene Ya:sute Yelusalema niyakabamo pete duliyomolo da:pumiya, ebete iilo ⁴²negiya, “Yelusalema, nale a:imano milo mabuma: deda:namo, a:ma: ebe tanalo niyatawawetaleka: a:ma: ebe milo belawa:wena:, wiyasiya a:ma: naimano nanitabo tanalo uima: modoboa:!” ⁴³Nanitabola, tete ebe na:pe a:ma:go gowelaopima: deda:ona, iba:te pelamete a:ma: kapanakopa:midama:ta a:imano epo kanakapulaema:, ebene iba:te a:imano tametame apulo gowolesi kawokawonomo eba obobolelo iyaiya unuunu damela kosiyodilolema:na:, a:imano epate ibino igilo ka:mula:lema: iba:te iyabaiamo alautiokapoma:. ⁴⁴Ebene piyate a:imano kala ga:dimi magumulo dilukuliona, iba:te ebe epo alukolete kopoliyadigalema:na:, ega:walo a:imano kawokawo moto iyalekete nokola idite nokola idi unulo a:kitanamene. Iba:te ma kunu ka:posiyodiloma:na: mabu Godote a:ma: walubima: da:pe, a:ma: ebe tete anaetoamidawete ebe kelawa:wea:!”^u

Ya:sute Godoko Amamateno Iya Moto Wadekobi Da:midiya

Ma:t 21:12-17; Ma:t 11:15-19; Yon 2:13-22

⁴⁵Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motamo tote, ebe motolo ebete inamabu olowamepi nulamete iyabaiamo elawonomamo eba na:na:ma:latelelo ⁴⁶iba:tamo negiya, “Godokono Bukalo tabo ma kunu bitana, ‘Naimano Moto epate Godoko Amamate Motoma: kegelama:na:,’ la:le wiyasiya pilo epono motoma: a:midimata!”

⁴⁷Ebema: Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapi, iba:te Ya:suko anakapuima: gabo ebe waditiya. Wiyasiya egele epetapilo Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo epo eba iyatulamitalo,^v ⁴⁸iba:te gabo kumiya: mabu epo bilibilinomate Ya:sukono tabo olowioma: ubi kawonomamo iyatilo iba:te eba:go ebo pola:niya.

Yu Watowatopiate Ya:sukono Elawo Mabuma: Ebe Dalatediya

Ma:t 21:23-27; Mak 11:27-33

20 ¹Egela idilo Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo epo eba iyatulamitalo Godokono Wade Tabo da:kiyawauti, ebe

^t 19:38 Oale 118:26; Luk 2:14 ^u 19:44 Luk 21:6 ^v 19:47 Luk 21:37

tetelo Godotamo kalimagono ikameopi elawodubu, Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi, iba:te ebe odiyoboma: ebo pelamiya. ²Iba:te ebe ma kunu palatediya, “A nanaa:, a:ma: me iyaiya tanalo pokono elawamo kosiyodilola:wena? Ega:walo me elawo a:ma:tamo potele kikametia?”

³Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Nale la: dopamo kapiya tanaloma: kalateda:lemamota. Modobola la:le na nananiyala:, ⁴Yonete epo obamo dowaduba:midaolenaki, ebe elawo ebetamo potele kikamile? Godotela:ka: o lumagi iditela:ka:?”

⁵Ebema: ibi a:ka:tuwa: ibino taneba magumulo negeliya, “Ale degelama: Godote Yonetamo elawo ikami, ebete kegemene, ‘Beda: mabuma: la:le ebena tabo nanitabokobi ka:mida:wea:?’ ⁶Ega:walo a modoboa: ebe ma kunu anama:, me opo lumagite Yonetamo elawo ikami. Epate ebe tabo olowite a nokolamo mapeamete kanakapuaema:na:, mabu iba:te negelana Yoneko ebe Godokono woki awokalimidawala.” ⁷Ebema: iba:te ibino tepo magumuno woki waminaolelo Ya:sutamo negeliya, “Yonekono elawo mabu a iyatawa:.”

⁸Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negiya, “Ebema: nale la: atumu akanaletama nale me iyaiya tanalo pokono elawamo kosiyodilolenamo.”

Tupina Da:imi Pali Atila:pino Iyatulame Oi

Mat 21:33-46; Mak 12:1-12

⁹Ebene Ya:sute me iyatulame oi epatamo negiya, “Dubute pali osiyodilote tupina da:imi kewa ebo ami, ebe da:imino mailo ebe gala:ipi da:imila. Ebene ebete ebena pali atila:pi dubu epetapiatamo gito atepi, iba:te ebolo woko eba osiyodilonalo ebe pali wadenomamo umilo ebena da:imi kuwatolemenakoma:, ebena ebete mulu opamo tote tete geyageyadopo nokoliatepi.” ¹⁰Da:imi tapio tetelo ebete pali atila:piatamo wiya: wokodawa napalibi, ebete iba:godone da:imino mani magumune ebena kawodawano apu ka:pelaema:, wiyasiya iba:te ebe wokodawa gaubamo anagalimiote inamabua:no gito nalibiya. ¹¹Ebene ebete wiya: wokodawa idi walo dakapalibi, iba:te ebe eba anagalimiolo ebe ilipo ikamete atumu gito kalibiya. ¹²Ebene ebete walo idi dakapalibi, ebe netewa-kapiya tete dubula, wiyasiya iba:te ebe bugomokobi midite pali magumune ebe gito neba:idiliya. ¹³Ebe tetelo pali namutudawate negi, ‘Na keba kunu na:kowagelemo? Modobola nale kawonomamo demalagidilonamo ebe gudu kanalibomamo. Diyala, iba:te ebetamo da:ba:tudila:oma:na:.’

¹⁴“Wiyasiya ebe pali atila:pi dubate ebe gudu pitalo dumiya, iba:te ibino taneba magumulo negeliya, ‘Numa:la:, me gudute nabiwino

^w 20:9 Ais 5:1

inamabu namutudawama: deda:mene, ebe gudute na:pe. Ebema: modobola ale ebe anakapumite ebenu pali lawenomo kelaemalema.’
 15 Ebe tetelo iba:te ebe lawete palino kala magumune neba: idilote gito nanakapumiya.”

Ebema: Ya:sute olowiopiatamo negiya, “La:imano woki keba kunula:ka? Pali namutudawate beda: tanalo na:ka:posiyodilomene atila:pi dubatamo?
 16 Nanitabola, ebete pete ibi panakapulamete ebenu pali epetapiatamo ka:pikalaemene.”

Ebate ebe tabo olowite negeliya, “Ao, ebe kubate a:ka:pemaigamene!”

17 Ebema: Ya:sute ibi ulamelo negiya, “Godokono Bukalo ditana me tabono magumu keba kunula:ka?

‘Moto etepiate iyabaiamo diyatiya

ebe alote wiyasiya motono elawo mabuma: eda:na.’

18 Numa:la:, ebe alono kodakoda ebe nokola keba kunula:ka: eba kunula. Iyo, me nokola unamo degamene ebe lumagite keta:ta:puwatiomene, ega:walo me nokolate lumagi dita:timene kedagodagoimene.”^x

19 Ebene Godokono Totomu tabo iyatulamepi ega:walo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, iba:te iyatawaiya Ya:sute ebe oi ibino tanaloma: giya, ebema: ibi ubila ebe tetenomolo ebe laema, wiyasiya epo eba tolelamelo walo gito katepiya.

Loma Epono Kawo Elawodubunomo Sisatamo^y Ta:kese

Mani Ikameo Tanalo

Ma:t 22:15-22; Mak 12:13-17

20 Ebene Yu watowatopiate Ya:suko laema: gabo eba wadilo dubu epetapiatamo mani ebo ikalamiya iba:te Ya:sutamo tolamete ebe kuba gabamo ka:nowabuga:tama:. Ibi ubila ebegodolo iya tabo olowite ebe tabono tanaloma: Loma gabamanino kapela Kawo Elawodubutamo magatate, ebete ebe ebolo kanakapuima:.^z 21 Ebema: ebe dubate Ya:sutamo pelamete a:da: elemasigi gabodo ebe napaniya, “Iyatulamedawa, a iyatawala a:ma:le da:kiyawawenaka ebe iyaiya tanalo ebe nanitabola, ega:walo a:ma: epo unu nikapiamo kulama:wena:, ma kunu lumagi idi atepalo lumagi idi ebo a:kelawa:emene. Iyo, a:ma: epo Godokono gabo wadenomamo iyatulamenata, 22 ebema: a nanaa:, Loma epono Kawo Elawodubunomo Sisatamo ta:kese mani ikameoma: modobola:ka: o kubala:ka:? A ebetamo ba:kikameoma: o a:kikameoma:?”

^x 20:18 Ais 8:14-15 ^y Sisako ebe Loma epono Kawo Elawodubunomola, opo kawonomolo ebe kapiya elawonomoma: eda:nami. Ebete ebenu gowelaopi iyaiya opamo alibolenaki, ebenu iba:te ebe iyaiya opolo eba nilukulionalo epagodone ta:kese mani kawonomo ebo nuwatelamenakiya, ebe maniamo ibino Loma gabamanino iyaiya woko kosiyodilolenama:.

^z 20:20 Luk 11:54

²³Ya:sute ibino mena netewa tanalo iyatawate iba:tamo negiya, ²⁴“La: mani kapiya natamo nada:la:. Ebe mani unulo da:pola:na, mailo ega:walo ololo pokonola:ka:?”

Iba:te ebene tabo eba wiyalo negeliya, “Kawo Elawodubunomo Sisakonola.”

²⁵Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Sisakono inamabu Siatamo nikameala:, wiyasiya Godokono inamabu Godotamo nikameala:.”

²⁶Ebene ebe dubate ka:modobiya: epono ololo apulo Ya:suko kuba gabamo kowabuga:tama:, ebema: iba:te eba anoanolo tabo idi kegeliya:.

A:e Magumune Igilamo Maimio Tanalo

Ma:t 22:23-33; Mak 12:18-27

²⁷A:e magumune maimioa:noma: degelana, ebe epo Sa:diyusi tanebapila.^a Ibi epetapiate Ya:sutamo pelamete tabo ma kunu pegeliya, ²⁸“Iyatulamedawa, Godokono Bukamo Mosesete tabo ma kunu akuloliya, ‘Dubute a:ete kamiyalet gudia:no datepamene, ebene ekawite ebe amole lawete ebene naniwino tanaloma: gudi nosiyodilolemene.’ ²⁹Dopamo tetelo kapiya dubuno sebeni koiate nilukulinamiya. Ibi magumulo dopo gudute kamiyalet lawete gudi ulamea:no a:iya, ³⁰ebene ebene ekawite ebene amole kelawete eba kunu kowageliya. ³¹Ega:walo tetedawa idite atumu kowageliya, ebene ebe sebeni atu alailama:te gudia:no eba kunu a:elaiya ³²wiyasiya kamiyalet walone gito a:iya. ³³Ebema: iba:te a:e magumune igilamo demaimioma:na:, ebe Kawo Egelalo ebe kamiyalet pokono kamiyalet: na:keda:mene, mabu ebe sebeni dubate aida:tepaiya?”

³⁴Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Numa:la:, me opolo dubate kamiyalet uwatolete, ebene kamiyalet: atumu dubu akouwatolenaka, ³⁵wiyasiya Godokono Unu Duliyomololo eba kunua:. Ebete kebe epo ebene wadewade ga:limapi gudima: deka:la:imene, iba:te a:e magumune nanitabonomolo igilamo kemaimioma:na:, ebene ebe tetelo iba:te kamiyalet walo a:ka:piadiolema:na: ega:walo dubu a:ka:puwatolema:na:. ³⁶Me tanalo ebe nanitabola, iba:te a:e magumune emaimiya, ebema: iba:te Godokono nopopimu eba ilukulionalo walo a:ka:elaoma:na:, wiyasiya Godokono gudima: eba eda:olo uwomua: igilago bilukulionama:na:. ³⁷Numa:la:, epate a:e magumune demaimioma:na:, ebe tanalo Mosesete a wadenomamo iyatuamiya. Iyo, ebete me tanalo Godokono Bukamo iyatiya, ma kunu elate kewalo dowaiti wiyasiya kewate kolotolitiya:, ebe tetelo Mosesete

^a Ya:suko tetelo Sa:diyusi epo ebe Yu epono taneba idila, iba:te Pa:lisi tanebapino iyaiya totomu bilibilinomamo ka:tudila:onakia:. Ega:walo epate a:elaote a:ene walo kemaimiote Godotamo da:nemaimioma:na:, ebe tanalo Sa:diyusi tanebapiate nanitabokobi ka:midinamia:, ebema: iba:te ebe atu nanitabokobi midia: tanalamo epo iyatulamenakiya.

Kawodawa Godoko ka:milo negiya, 'A:ibalayamako, Aisa:keko, Ya:ikoboko iba:te uwomua: tetelo poko kamamatene, a:ma: ebe Godotela.' ³⁸ Ebema: la: Sa:diyusi tanebapi, la:imano wokilo na:kemalagidilawenama ebe ewonino igilate olopoligoiya? Ao, kolopoligoiya:, mabu a:elaopiate Godoko kamamatena: wiyasiya piyate igilolo dilukulina ebe eponomate ebe amamatena, iyo, a bilibilinomate ebenu uwomua: igilago ilukulinama:!"

³⁹ Ebe tetelo Godokono Totomu iyatulamepi epetapiate Ya:sutamo negeliya, "Iyo, Iyatulamedawa, a:ma: wadenomamo geata." ⁴⁰ Nanitabola, ebe tetene wagilimite epate Ya:suko tanalo idima: alateda:ma: na:toletoleutiya.

Godokono Alibodawa Kelisoko Potelela:ka:

Ma:t 22:41-46; Mak 12:35-37

⁴¹ Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "Epate negelana Godokono Alibodawa Kelisoko ebe Da:ibidikono a:la:mula, ebenu walone gudi magumune kawokalamene. Wiyasiya me tanalono magumu keba kunula:ka? ⁴² La: numa:la:, Da:ibidite Sam Oale Bukamo tabo ma kunu akuloliya,

'Kawodawa Godote naimano Kawodawa Kelisotamo nege,
'A:ma: naimano tumudi apuamo na:pokoliya,^b

⁴³ ebenu a:ma:go gowelaopi

nale ibi a:imano agowa puti baima: ka:midilimamo.' "

⁴⁴ Ebene Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, "Modobola, la: me tabo eba malagidilolo na nanana:la:, Da:ibidite ebenu a:la:mu Kelisoko ebenu Kawodawama: ka:milo ebete Godokono tumudi apuamo okolima: giya, ebema: ebe tanalote keba kunu na:ka:pemaigamene?"

Ya:sute Godokono Totomu Iyatulamepino Amama Tanaloma: Degiya

Ma:t 23:1-7,28; Mak 12:38-40

⁴⁵ Ebene epo bilibilinomate ebenu tabo eba olowiutalo Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, ⁴⁶ "La:le Godokono Totomu iyatulamepi wadenomamo nulama:la:. Ibi ubila ga:ga:ga:ga: kaliku pupulioti olowame bailo eba wapata:lamelo epate ibi ebo kowalogolema:. Ibi ubila Yu epono balidi ibilamole moto gulo kawokawo dubuno ilukuli bailo kilukulima:, ega:walo ibi ubila soliyomu osiyodilo tetelo kawokawo ilukuli bailo ka:pola:na:ma:. ⁴⁷ Ega:walo iba:te amoleamoleno inamabu elemasigi tanalodo eba uwatelo ebo opoliyalelamenaka, ebenu iba:te ebe tanalo kuba:noma: gelalo tolamete Godotamo balidi eba nibilamolelo geyageya towetowe tabo ebo negelanaka, mabu ibi ubila epate ibino tanalo umilo ibi wadewadepima: kegelama:. Ebema: nanitabola, iba:te kuba wiya kawonomo kelaema:na:!"

^b 20:42 Oale 110:1

Amole Kamiyalete Godotamo Mani Dikamiya*Mak 12:41-44*

21 ¹Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo eba lutalo, inamabu bilibilinomagopiate ibino nilakapo inamabu Godotamo dapolomutiya, ebete ibino tanalo eba umitalo ²inamabua: amole kamiyale idi ebo kumiya, ebete mani egege netewa dapolomuti. ³Ebema: ebete negiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, epate mani dapoloma me inamabua: amole kamiyalete ibi bilibilinomo odoili,^c ⁴mabu inamabu bilibilinomagopiate ibino inamabu epetapi da:luililamenako ebe inamabu paloma, wiyasiya me amole kamiyale inamabua:nola. Ebete ebene bae uwateono mani alomonomo apalomo.”

Godoko Amamateno Iya Moto Kubaimi Tanalo*Ma:t 24:1-2; Mak 13:1-2*

⁵Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi epetapiate Godoko Amamateno Iya Motoma: ma kunu gelitiya, “Me nokola moto kawokawo wadewadenonomola! Ega:walo epate malo Godotamo nilakapolo dikameonaka, ebe inamabuate wadewadenoma: eda:ona!”

Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, ⁶“La: me inamabu dulama:witama, walone tetelo ibi bilibilinomate ka:kubakubaoma:na. Ebe tetelo me iyaiya motono tanaloma: nokola idite nokola idi unulo a:ka:pola:nama:na, mabu gowelaopiate me nokola bilibilinomo mapitaotele opamo iyalekenomo ka:piyalekema:na.”^d

Kawokawo Temetema:te Pelaema: Ya:sute Degiya*Ma:t 24:3-14; Mak 13:3-13*

⁷Ebene iba:te Ya:suko nalatediya, “Iyatulamedawa, Godokono Moto kubaimi tanalote kebe tetelo na:ka:pemaigamene? A beda: anoano tanalate na:kiyatuaemene tete na:pe ebe tanalote ka:pemaigama:?”

⁸Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: nanisiwale. Lumagi idite la: demasigilitamene, la: ebene tabo ako-olowiala:, mabu dubu bilibilinomo epetapiate naimano mailamo pelamete ka:pegelama:na, ‘Na Kelisotela! Tete na:pe!’ wiyasiya la: ibi akowaloma:tala:la. ⁹Ega:walo la:le iyaiya opo epono gowelao tanalo ega:walo ibino gowelao nopo iyati tanalo dolowiaema, ebe mabuma: la: kawonomamo akotoletoleala. Me tanalate nanitabolo ka:pemaimioma:na, wiyasiya ebe tete ebe uwomu tetea:.”

¹⁰Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Nanitabola, opo epetapino epate opo epetapino epago ka:gowelaoma:na, iyo, opo idite opo iditamo gowela tanalo kosiyodilomene. ¹¹Ebene kawokawo mumulate iyaiya

^c 21:3 2Kol 8:12 ^d 21:6 Luk 19:44

opo bilibilinomamo ka:pelaema:na, ega:walo kawokawo gabugabuno temeteme tanalate ebe iyaiya epo kuwatema:na, ega:walo iyaiya duliyoumolo epetapilo epate baea:no kilukulioma:na, ebene ebe atu tetelo tobolo unulo iyaiya anoano tanalo ega:walo Godokono elawo awokalimino tanalate ka:pemaimioma:na.

¹² “Me tanalate maimioa:no kubakubapiate dopamo la: elawamo uwatetate temeteme ebo kikalaema:ta. Iyo, Yu epono balidi ibilamole moto gulo iba:te la:imano tanalo anagilamelelametate la: idoko motamo gito kalomoma:ta, ega:walo na mabuma: iba:te la: iyaiya kawokawo elawodubuno ololo apuamo magataletate, iba:te atumu la:imano tanalo kakanagilamelelaema:ta. ¹³Ebe tetelo la: wiyasiya iba:tamo naimano Wade Tabote na:kiyawaiyala. ¹⁴Ebema: la:le ibino ololo apulo eba lamota:onalalo la:imano mailo wadekobi keba kunu ka:midila:ema, ebe tetete pemaiga:no la:imano gela tanaloma: woki bilibilima: akoeda:oala,^e ¹⁵mabu nale la:tamo mulo woki ega:walo tabo eba ikalamelo, piyate la:go gowelaopima: deda:ona iba:te la:imano nani tabo kubailaema: a:ka:modoboma:na.^f

¹⁶ “Ega:walo me tanalo idila. La:imano nabila menokobila, ega:walo nanila ekakila, ega:walo la:imano kalima epo epetapila namutupila, iba:te la:go da:gowelaona ebe kubapino kotamo la: kanalomoma:ta, iyo, la: epetapi la:imano epate gito kanakapulaema:ta.^g ¹⁷Nanitabola, na mabuma: epo bilibilinomate la:tamo ka:dowaoma:na, ¹⁸wiyasiya naimano umi magumulo la:imano watono eke idi kapiyate akalatidimene. ¹⁹Ebema: la:imano kodakodalo utitata tanalodo la:le la:imano igilo ma kunu ka:mula:lemamota.”

Yelusalema Kawo Duliyoumolo Kubaimi Tanalo

Ma:t 24:15-21; Mak 13:14-19

²⁰ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Iyaiya opono gowelaopiate pelamete Yelusalema dapanakopa:midama:na, la: ebe tanalo duma:ema la: kiyatawaomamota ebene olalati tete a:pemaiga. ²¹Ebema: gowelaopiate pemaimioa:no, modobola Yudiya opo epate dopamo unuunu damelamo nalautioma:na, ega:walo Yelusalemalo dilukuliona ibi atumu iyabaiamo na:ka:tolaema:na. Numa:la, ebe tetelo piyate tumulo da:pola:nama:na: iba:te kawo duliyoumolono kala ga:dimi magumamo nopila:oma: modoboa, mabu iba:te ebolo wade opila:o bai a:ka:nuima:na. ²²Nanitabola, Godote dopamo ebene Bukamo dakuloliya ebe tanalate nanitabonomolo ka:pemaimioma:na, iyo, ebe tete ebe Yelusalema duliyoumolono kuba wiya lawe egelala.^h ²³Ebema: numa:la, lamitulamitu

^e 21:14 Luk 12:11-12 ^f 21:15 Ali 6:10 ^g 21:16 Ma:t 10:21-22 ^h 21:22 Yel 5:29; 46:10; Ose 9:7

ega:walo nono dikalamena ebe kamiyala:tamo ebe egelate kubanomoma: keda:mene, mabu nanitabola, Godokono kawo dowa tanalonomote Yelusalema epatamo eba itanalo, ibino opolo kawokawo tepo temetema:te ka:pemaimioma:na!ⁱ 24 Iyo, gowelaopiate ibi epetapi gowelaono gila:mo kanakapulaema:na, ega:walo ibi epetapi ala:mo matuolamolete iyaiya mulu opamo kemagatalema:na, ebene nanitabokobi midia:piate Yelusalema duliyomolo ibino agowamo ka:mikitama:na, Godote iba:tamo dikalaemene ebe tete uwomuamo.”ⁱ

Epono Naniwino Pe Tete

Ma:t 24:29-31; Mak 13:24-27

25 “Ebene egela, sagana, ega:walo mawele, ibi magumulo kawokawo anoano tanalate da:pemaimioma:na, me opo kawonomolo epate woki bilibilima: eba eda:olo balidi koba:midaolema:na, iyo, ebe atu tetelo kewa: kolomono kawokawo ulate maimiote kolomo bala dupalukolema:na, iba:te ebe obono diyamo dolowima:na: kawonomamo ka:toletoleoma:na.^j 26 Ega:walo ebe tetelo tobolo ununo elawoelawo inamabuate kalela:oma:na, ebema: epate me opono kawo olalati tanalo eba makopelelo, iba:te tole kawonomamo lawete elawoa:noma: ebo keda:oma:na. 27 Ebene ebe tetelo Epono Naniwite tobolo unune eba piwisigalo iba:te ebe ebo kuima:na, ebete ebene elawago ega:walo alo kawonomago ka:pemene.^k 28 Ebema: me temeteme tanalate maimi dowagilima:na, ebe tetelo la: balidi unamo na:nemeliyala: mabu la:imano igilo mula:le tete netatali.”

Umei Kewano Tanalo

Ma:t 24:32-35; Mak 13:28-31

29 Ebene Ya:sute uli tabo iba:tamo ma kunu iyatulamiya, “La: umei kewa ega:walo iyaiya kewano tanalo wadenomamo nemalagidilala: 30 La:le ibino paa mogoiamidale tanalo dulama:ema, ebe tetelo la: iyatawalata ulamano tete netatali, 31 ebema: me temeteme tanalate maimiolo dulama:ema, la: kiyatawaomamota Godokono Kawo Elawodawano tete ebe na:pe. 32 Na la:tamo nani tabo gemo, me tanalo bilibilinomate dopamo ka:pemaimioma:na, walone me tete epate ebo ka:elaoma:na, 33 iyo, me opo ega:walo tobolo unu iba:te kolopoligoma:na, wiyasiya naimano tabote a:kolopoligomene, uwomua: tetelo bitanamene.”

Olowiolo Ilukuli Tanalo

34 “La: a:ka:tuwa: la: wadenomamo nulamenala: La: bae nao tanaloma:, ega:walo elawo da:imi obo nio tanaloma:, ega:walo me opono inamabu

ⁱ 21:24 Oale 79:1; Awo 11:2 ^j 21:25 Ais 13:10; Isi 32:7; Yow 2:31; Awo 6:12-13

^k 21:27 Da:n 7:13; Ma:t 26:64; Awo 1:7

uwate tanaloma: woki bilibilima: akoeda: onala: La: nanisiwale, ebe Kawo Egelate samonomamo da: pemaigamene la: kawonomamo da: bela: wa: oma, me tanalo ebe gubite inamabu danagalimi keba kunula: ka: eba kunula. ³⁵ Iyo, ebe Kawo Egelate me opolo dilukuliona ebe epo bilibilinomatamo ma kunu ka: pemene, ³⁶ ebema: tete bilibilinomolo la: olowiolo eba ilukulinalo Godotamo na: towetoweonala: Ebe tanalo magumulo la: le ebene elawo lawa: wete, kawokawo temetema: te da: pelaema: na: la: ebe iyaiya tanalo magumudo nemaimiawete Epono Naniwino dopo apulo ka: nelamota: onamamota.”

³⁷ Ebene egela epetapilo Ya: sute Yelusalemamo da: penaki ebete Godoko Amatenno Iya Motolo epo piyatulamenaki, wiyasiya didokonaki ebete duliymolone walo ka: tonaki Olibi Kewakewa Unu Damelalo ebo nowatanaki. ³⁸ Ebe tetelo epo bilibilinomate duiyanomolo Godoko Amatenno Motamo pelamenakiya ebene tabo ka: polowioma:

Yu Watowatopiate Ya: suko Anakapuima: Degelitiya

Ma:t 26:1-5; Mak 14:1-2; Yon 11:45-53

22 ¹ Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu ebene mailo idi Aduga: la Soliyomula,¹ ebene osiyodilo tanalo detataliya, ² ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega: walo Godokono Totomu iyatulamepi dubu, iba: te Ya: suko anakapumi gabo waditiya, wiyasiya iba: te epo tolelamelo awokala kosiyodilutiya:

Yudasite Ya: suko Laema: Nopo Diyatiya

Ma:t 26:14-16; Mak 14:10-11

³ Ebene Saitanate Keliyota duliymolodawa Yudasikono tepo magumamo opegiya, Ya: sukono 12 waloma: tapino taneba magumulo ebe

¹ Me Aduga: la Soliyomuno mabu Moseseko tetelo wagilimiya. Ebe tetelo Isipiti Kawo Elawodubu Pa: lote Yu epo bilibilinomo uwatete ibi ebene wiya: wokopima: midiliya, ebema: ebe ubia: nola ibi gito alibolema: ibino Ka: inane opamo. Godote Pa: lokono wato kodakoda tanalo dumiya, ebema: idoko idilo ebete ebene a: e nopodawa Isipiti opamo napaliboni Isipiti epo bilibilinomono dopo gudi kapanakapulamenama: Ebene ebe idokolo a: e nopodawate Yu epono gudi aduga: lalenate, wiyasiya Isipiti epono gudinomo anakapulameni. Ebe anoano tanalodo Yu epo bilibilinomate Isipiti opone ebo nemaiminiya, ebema: ebe tanalo malagidiloma: iba: te ulama bilibilinomo magumulo Aduga: la Soliyomu bosiyodilonakoma: na:

Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu ebe Yu epono soliyomu idila. Aduga: la Soliyomu dolopoligomene, egela idilo me soliyomu idi wagilimite iba: te sebeni egela tetelo bosiyodilonakoma: na: Me soliyomuno magumu ma kunula. Yu epate Isipiti opone Godokono elawamo da: nemaiminiya, ebe idokolo ibino palowa bae osiyodilolenate wadenomamo okaleona: no iba: te gawagawalo ebo tolameniya. Mabu ebe baete unamo maimioma: tetea: nola, ebema: ebe tanalo malagidiloma: Yu epate me soliyomu bosiyodilonakoma: na:

idila.^m ⁴Ebete Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Godoko Amamateno Moto atila:pi dubu iba:tamo tote nopo ebo niyatiya Ya:suko ibino kotamo kiyatima. ⁵Ebe tetelo iba:te ebe tanalo olowite kalakalaolo tabo ebo iyatiya ebetamo mani kikaema, ⁶ebema: Yudasite ebe tabamo tuduwatate, iba:godone tote gabo ebo nowadiya epoa: tetelo Ya:suko ibino kotamo kiyatima.

Ya:sute Aduga:la Soliyomuno Nao Inamabu Osiyodilolema: Tabo Degiya
Ma:t 26:17-25; Mak 14:12-21; Yon 13:21-30

⁷Yu epono osiyodilo tanalo ma kunula, iba:te ulama bilibinomolo Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu nao dowagiliminakiya, ebe dopo egelalo iba:te Aduga:la Soliyomuno sipi-goeogoe egege alukolenakiya.ⁿ ⁸Ebema: Ya:sute Pitako Yoneko ibi netewapi eba nalibolelo negiya, “La: toawete Aduga:la Soliyomuno nao inamabu na:nosiyodiloliyala, ale ka:penaoma.”

⁹Iba:te ebetamo negeliya, “Ale kebolo na:ka:nosiyodilolema:?”

¹⁰Ebete iba:tamo nowamiya, “La: kawo duliyoumolamo na:toala, ebene obo daguwaita ebe dubute la:go dapalugomene, la:le ebe ebo nowaloma:tiyala. Ebete kebe motamo ka:nodolomene, ¹¹la: ebe moto namutudawatamo ma kunu na:negeliyala, ‘Iyatulamedawate a:ma:tamo ge, moto keleka: nale naimano waloma:tapiago Aduga:la Soliyomu bae ka:penama:?’ ¹²Ebe tetelo ebete la: moto guamo kemagatalema:ta, unu motolo tete kawo bitana, iyalo osiyodilaka. La: ebolo nao inamabu na:nosiyodiloliyala.”

¹³Ebene iba:te tote, Ya:sute kebe tanaloma: kanaliyale, iba:te ebe tanalo nulamete Aduga:la Soliyomuno nao inamabu ebo nosiyodiloliya.

Ya:suko Malagidilo Bae Nao Tanalono Wagilimi Mabu
Ma:t 26:26-30; Mak 14:22-26; 1Kol 11:23-25

¹⁴Tete da:peni Ya:sute ebe alibolepi dubago bae nama: ilukuluniya, ¹⁵ebene ebete iba:tamo negeni, “Na ubi kawonomamo niyatinatimo, nale a:ea:no dopamo me Aduga:la Soliyomu la:go kenama. ¹⁶Ebema: nale la:tamo negemo, nale me soliyomu bae me tetelo walo a:kenamo, wiyasiya Godokono Kawo Elawodawano tete da:pemene, ebe tetelo me soliyomuno magumute nanitabolo dawokalamene nale ebo kenamamo.”

¹⁷Ebene Ya:sute kalili lawenate Godotamo kalakala tabo genate iba:tamo negeni, “La: me kalili lawa:wete, la: magumulo idite iditamomo kikame, idite iditamomo kikame, ma kunu nowagela:la. ¹⁸Nale la:tamo negemo, na me tetelo me elawo da:imi obo walo a:ka:nimo, wiyasiya Godokono Kawo Elawodawano tete da:pemene, ebe tetelo nale ebo ka:nimamo.”

^m 22:3 Yon 13:2,27 ⁿ 22:7 Maimi 12:1-27

¹⁹Ebe tetelo ebete bae kelawenate Godotamo kalakala tabo genate, wakamionate iba:tamo eba ikalamolenalo negeni, “Me naimano apela, la: mabuma: Godotamo ikaemo. La:le na malagidilonelo me tanalo nosiyodilonakiyala.” ²⁰Ebene ibino bae nao tanalo dolopoligoni, ebete kalili walo kelawenate negeni, “Me kalili ebe Godote epago milolo kilukulinama: oli nopo diyatiya me ebe tanalola. La: mabuma: deka:ka:liyamene, me naimano kalimate ebe nopo kodakodaimina.

²¹“La: numa:la:! Na anakapunamepiatamo dikanaemene, ebe lumagite nago me bae nao bailo ba:luta!^o ²²Nanitabola, Epono Naniwite a:eamo na:to, Godote nopo dopamo diyatiya eba kunu, wiyasiya kebe lumagite ebe anakapumipiatamo dikalaemene, ebe dubute kuba wiya kawonomo kelaemene!”

²³Ebene ibi a:ka:tuwa: ibi magumulo idite idi ananaki, idite idi ananaki, eba kunu eba wagenalalo negelaniya, “Me kuba potele na:kosiyodilomene?”

Potele Kawodawama: Na:keda:mene

²⁴Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi magumulo potele kawoma: eda: tanaloma: apaminateui tanalote maigani.^p ²⁵Ebene Ya:sute iba:tamo negeni, “Godoko nanitabokobi midia:pino kawokawo elawodubate ibi a:ka:tuwa: ibi eba wadipalatelelo epo epetapi elawamo analenaka iba:te ibino ubi tanalamo ka:tudila:onama:, ega:walo ebe kawokawopi ubila epate ibi walubilipima: eba ka:la:milo ibi ebo kemoiolema:.”^q ²⁶Wiyasiya la:imano tanalo eba kunua:. Modobola la:imano taneba magumulo kawodawate oli ape lumagi keba kunula:ka: ebakodawama: neda:mene, ega:walo la:imano watodawate atumu ebe wiya: wokodawa keba kunula:ka: ebakodawama: na:keda:mene.^r ²⁷Numa:la:, wadewade bae nao bailo dokolita epate ebako lumagi kawodawama: gelanaka, wiyasiya kebe lumagite ebetamo bae dadaemenako iba:te ebe wiya: wokodawama: gelanaka. Nanitabola, na wiya: wokodawa keba kunula:ka:, nale la:imano taneba magumulo ebako da:pesodawama: eda:namo, ebema: modobola la: atumu eba kunu nilukuliniyala:.^s

²⁸“Nanitabola, naimano kodakoda tanalo magumulo da:lutanakimo, la:le na katepana:wenakia:, ²⁹ebema: Nabiwite na Kawo Elawodubuma: keba kunu ka:midiniyale nale la: atumu eba kunu ka:midilimamota. ³⁰Ebene na Godokono Unu Duliyomololo Kawo Elawodawama: eba eda:lo, la: nago soliyomu bae nawete da:imi obo ebo ka:niomamota, ega:walo la: kawokawo elawodubuno ilukuli bailo ilukula:wete Isalaela 12 gu epono iyaiya tanalo anagilamelelamepima: keda:omamota.”^t

^o 22:21 Oale 41:9; Yon 13:21-22 ^p 22:24 Luk 9:46 ^q 22:25 Ma:t 20:25-27; Mak 10:42-45
^r 22:26 Ma:t 23:11; Mak 9:35 ^s 22:27 Yon 13:12-15 ^t 22:30 Ma:t 19:28

Ya:sute Pitako Danani, A:ma:le Na Iyatawa:noma: Kegema:ta
Ma:t 26:31-35; Mak 14:27-31; Yon 13:36-38

³¹Ebene Ya:sute negeni, “Saimono, Saimono, a:ma: nolowia. Dubute witi-laisono tanalo kuima:, da: wadenola: o da: kubanola:, ebete keba kunu kanamogolenakole, Saitanako ubila a:ma: kuba gabamo eba kunu kowabuga:tatama:, ebema: Godote ebe tanalo iyatawate ebetamo modoboma: ge. ³²Ebema: Saimono, nale a:ma: mabuma: Godoko a:toweoma:kamo, ebete a:ma: eba walubilo a:imano nanitabokobi midi tanalote akalatidimene. A:ma: natamo walo da:kolobigaemene, ebe tetelo a:imano ekaki elawokobi na:midiliye.”^u

³³Pitate ebetamo nowamini, “Kawodawa, nale a:ma:go idoko motamo tote da:na:emo, na ebe tanaloma: olosiyodilomo.”

³⁴Ya:sute wiyasiya negeni, “Pita, na a:ma:tamo negemo, ka:lo idokolo kakabate geoa:no a:ma: netewa-kapiya teta:mo na iyatawa:noma: kegema:ta.”

Ya:sute Gowelaono Gili Laema: Degeni

³⁵Ya:sute iba:tamo negeni, “Nale la: dopamo danaliboletima, la: ma kunu analiamata, ‘Mania:no, ikuwa:no, ega:walo agowa pata:no na:tolamiyala:,’ ebema: ebe tetelo la: modoboa: tanalo a:ka:niyatawaima?”

Iba:te nowaiminiya, “Ao, nigologolo tanalo idi ka:numia:.”^v

³⁶Ebene Ya:sute iba:tamo negeni, “Ka:lo wiyasiya na tabo idi ma kunu gemo, ale eba tolamelolo la:godolo mani o baeno ikuwa da:pola:lametana nuwatiyala:, ega:walo pogodolo gowelaono gili itana:no, modobola ebete ebena lubudino kaliku maniamo na:midite wiyasiya elawo gilite nelaemene. ³⁷Mabu na la:tamo negemo, Godote naimano tanaloma: ebena Bukamo dakuloliya, tete na:pe ebe tanalote kemaigamene, iyo, buka apuno tabote ma kunu gena, ‘Iba:te ebe kubakubapiago kapiyama: midiya.’”^w

³⁸Ebene iba:te negelaniya, “Kawodawa, a:ma: numa:. Mela, gowelaono gili netewa ba:pola:na!”

Ya:sute nowamini, “Eiye! La: naimano tabono magumu wadenomamo kelawa:wena:. Taula, nitanana.”

Ya:sute Olibi Kewakewa Unu Damelalo Godotamo Da:towetoweoni
Ma:t 26:36-46; Mak 14:32-42

³⁹Ebene Ya:sute Yelusalema duliyaomolone nemaiganate ebete dopamo keba kunu kosiyaodilonakile, eba kunu ebete ebe waloma:tapiago Olibi Kewakewa Unu Damelamo gito tolameniya. ⁴⁰Ebete ebe damelamo

^u 22:32 Yon 17:15 ^v 22:35 Luk 9:3; 10:4 ^w 22:37 Ais 53:12

nemaiganate ibi nanaleni, “La: malo Godotamo na:towetoweonala: mabu la:le Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalamo da:ba:gudima.”

⁴¹Ebene ebete ibi miyapanate kela:mo tonate, ebe tetelo ebete pupamo nokolinate Godotamo ebo na:towetoweoni. ⁴²Ebete na:geni, “Aba, a:ma: ubi diyata:emene me tepo temeteme kalili nagodone nelawa:. Wiyasiya naimano ubia:, a:ma: aka:tuwa: a:imano ubila nosiyodila.” ⁴³Ebe tetelo Godokono Unu Duliyomolone nopodawate ebetamo pemaiganate ebe elawokobi ebo pa:midini, ⁴⁴ega:walo ebete tepo temeteme kawonomoma: eda:nate elawonomamo Godotamo eba towetoweonalo, ebene kolowate kalimama: eda:omenate opamo ebo ka:ka:liyaomeni.^x

⁴⁵Ebene ebete towetoweo baine maiganate ebe waloma:tapiatamo da:peni iba:te tepo temetema:go laonalo pulameni. ⁴⁶Ebete iba:tamo negeni, “La: beda: mabuma: kelawenama? La: maimiawete Godotamo na:towetoweonala:, mabu la:le Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalamo da:ba:gudima.”

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Delaweniya

Ma:t 26:47-56; Mak 14:43-50; Yon 18:3-11

⁴⁷Ya:sute ebe tabo eba genalo, ebene waloma:tapi 12 magumulo dubu idi Yudasite dubu bilibilinomo epetapi dopolamenate iba:te kapimiya ebo pelameniya. Ebene ebete Ya:sutamo nilakapo tabo genate ebe kapaboeteonama: niyakabamo da:peni, ⁴⁸Ya:sute ebetamo negeni, “Yudasi, a:ma: Epono Naniwi eba paboeteolo ebe anakapumpiatamo ikalaema: ka:pa:wa:?”

⁴⁹Ebene Ya:suko lawe tanalote maigama: eba penalo, ebe waloma:tapi dubate ebe tanalo uminate negelaniya, “Kawodawa, ale ibi gowelaono gila:mo bakalukolema:?” ⁵⁰Ebene ibi magumulo idawate maiganate Godotamo kalimagono ikameopino Ununomo Watodawano moto wokodawa anagaliminate ebene tumudi apuno galo ebo mapitamidameni.

⁵¹Ya:sute wiyasiya ibi kawiya nanaleni, “Taula, nolodiyobala:!” ebene ebete ebe dubuno galo dologimini ebe tetelo wadekobi nolowini.

⁵²Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Godoko Amamateno Moto atila:pi dubu, ega:walo kawokawo dubu epetapi, iba:te Ya:suko laema: da:pelameniya ebete iba:tamo negeni, “Na pilo lumagila:ka:, o na gowelaodawala:ka:? La:le na lawenema: gowelaono gila:go ega:walo gaubago beda:ma: ka:pelama:ema? ⁵³Na egela epetapilo Godoko Amamateno Iya Motolo la:imano ololo apulo da:pokolitanakimo, ebe tetelo la:le na kelawena:wea:. Wiyasiya me idoko la:imano tetela, iyo, idoko namutudawama: deda:na ebene elawo tetete a:pemaiga.”

^x Luk 22:43-44 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebene buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

Pitate Ya:suko Iyatawa:noma: Degeni

Ma:t 26:57-58,69-75; Mak 14:53-54,66-72; Yon 18:12-18,25-27

⁵⁴Ebe tetelo iba:te Ya:suko kotamo kodakodanomolo lawenate, Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomono motamo magataniya, wiyasiya Pitate ibi muludopone waloma:taleni.⁵⁵ Ebene epetapiate motono kala magumulo ela madonate eba pola:nalo, Pitate kala ga:dimi magumamo nopeganate iba:go ebo nokolini. ⁵⁶Ebe tetelo Pitate elano alolo eba nokolinalo, woko buwelete ebe wadenomamo uminate negeni, “Me dubu atumu Ya:suago pata:nami!”

⁵⁷Pitate wiyasiya negeni, “Kamiyale, na iyatawa: ebe!”

⁵⁸Ebe tetelo iba:te tete da:pesamo ilukula:tepanate, dubu idite ebe wadenomamo uminate walo nakanani, “A:ma: atumu ebe waloma:tadawa idilata!”

Pitate wiyasiya negeni, “Dubu, na ebe iyatawa:!”

⁵⁹Tete keke kawodopo da:ka:petoni, dubu idite elawodopamo na:kegeni, “Nanitabola, me dubu Ya:suago pata:nami, mabu ebe Ga:lili opodawala!”

⁶⁰Pitate wiyasiya negeni, “Dubu, a:ma:le degeawena ebe tabono tanalo na iyatawa:!”

Ebe tetenomolo ebete ebe tabo eba genalo kakabate negeoni, ⁶¹ebene Kawodawa Ya:sute olobiganate da:nemeleni Pitako ebo numini. Ebe tetelo Ya:sute ebetamo dopamo kebe tabo kegenile, Pitate ebe tabo ebo malagidiloni, “Ka:lo idokolo kakabate geoa:no, a:ma:le netewa-kapiya teta:mo na iyatawa:noma: kegema:ta.” ⁶²Ebene Pitate iyabaiamo tonate kawo tepo temetemenomago iinomo ebo niini.

Godokono Moto Atila:pi Dubate Ya:suko Danagalimioniya

Ma:t 26:67-68; Mak 14:65

⁶³Ebene Godoko Amamateno Moto atila:pi dubate Ya:suko eba kalakalatenalo ebo anagalimioniya. ⁶⁴Iba:te kalikamo ebenu ololo mula:menate ebe anagalimiolo negelaniya, “A:ma: Godokono woki awokalimidawama: nanitabolo deda:wena, a:ma: negea piyate kanagalimiotana!” ⁶⁵ega:walo iba:te ebe eba malogonalo kubakuba tabo epetapi bilibilinomo ebetamo kiyawaoniya.

Yu Epono Ka:nisolo Dubate^z Ya:sukono Tanalo Danagiyamidameniya

Ma:t 26:59-66; Mak 14:55-64; Yon 18:19-24

⁶⁶Ebene egela walo apuamo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo Yu epono kawokawo dubu

^y 22:54 Oale 31:11 ^z Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tetelo Yu epono watowatopi dubu epetapi, ibi me Ka:nisolo dubula. Ebe watowatopiate Yu epono iyaiya tanalo eba anagilamelelamelelo kubakubapiatamo ibino wiya ebo ikalamenakiya, wiyasiya ebe Ka:nisolo dubagodolo elawo kitanamia: lumagi a:eamo aliboma:

epetapi, iba:te aladabutinante epetapiate Ya:suko ibino dopo apuamo magatanate nananiya, ⁶⁷“A:ma: a nanaa; a:ma: Godokono Alibodawa Kelisotela:ka:?”

Ebete wiyasiya iba:tamo negeni, “Nale la:imano tabo nanitabolo dowaimo la: nanitabokobi a:ka:mida:ema,^a ⁶⁸ega:walo nale la: tanalo idima: dalateda:letama, ebe tetelo la:le natamo wiya tabo wadenomamo a:kegelaema. ⁶⁹Nanitabola, na Epono Naniwite me tetene wagilimite Elawodawa Godokono tumudi apulo ka:nokolimamo!”^b

⁷⁰Ebe tetelo ibi bilibilinomate negelaniya, “A:imano tabono magumu keba kunula:ka:? A:ma: Godokono nani Gudula:ka:?”

Ebete iba:tamo nowamini, “La:le ebe ebe gelamata.”

⁷¹Ebene iba:te negelaniya, “A me dubuno kuba kiyatawaoma: tabo gedawa idi a ubia:nola, mabu a a:ka:tuwa: ebene tabonomone olowima:!”

Yu Epono Watowatopiate Ya:suko Paeletetamo^c Demagatiya

Ma:t 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Yon 18:28-38

23 ¹Ebene ibi bilibilinomate maimionate Ya:suko lawete Paeletetamo gito magatiya. ²Iba:te ebene tanalo eba anagilamelemelo Paeletetamo negeliya, “A me dubu uima: ebete aimano epo eba iyatulamitalo da:kubailamiti, ebete ibi ma kunu odiyoboli iba:te Kawo Elawodubunomo Sisatamo ta:kese mani ikameoma; ega:walo ebete iba:tamo negenako ebe Kelisote, Kawo Elawodubula.”

³Ebema: Paeletete ebe nalatediya, “A:ma: Yu epono Kawo Elawodubula:ka:?”

Ya:sute ebetamo nowamiya, “A:ma:le ebe ebe geata.”

⁴Ebene Paeletete Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo tabo olowioma: da:pelamiya ebe epo bilibilinomatamo negiya, “Na me dubuno kuba idi kumita:.”

⁵Wiyasiya iba:te elawonomamo walo na:kegeliya, “Ebate dopamo Ga:lili opone wagilimite mamu pemaiga epo kubanu iyatulamenaki, ma kunu Yudiya opo kawonomolo ebete ibi nanalenako iba:te gabamaniatamo gowelao tanalo kosiyodiloma:.”

Paeletete Ya:suko Kawo Elawodubu Eloditamo Danalibiya

⁶Paeletete ibino tabo olowite ebe a:ka:tuwa: ebetamo negiya, “Oe, me dubu Ga:lili opodawala!” ⁷Ebe tetelo Paeletete iyatawiya Elodite Yelusalema kawo duliynomololo okoliatepama: da:piya, ebema: ebete Ya:suko ebetamo gito nalibiya mabu Elodiko Ga:lili opono Kawo Elawodubula ega:walo Ya:suko ebe opone piya.^d

^a 22:67 Yon 3:12 ^b 22:69 Ali 7:56 ^c Ya:suko tetelo Loma epate Paeleteko napalibiya Yu epono Yudiya opamo, ebete ibino kapela Kawo Elawodubuma: ka:pada:nama:, ebene ebe opolo Paeleteko kapiyagodolo elawo itanami lumagi a:eamo aliboma: ^d 23:7 Luk 3:1

⁸Ebene Elodite Ya:suko umite kawonomamo kalakaliya, mabu ebete Ya:sukono osiyodilole tanalo olowite tete geyageyanomolo ebe uima: ubi eba iyatinalo ma kunu malagidilonami, “Diyala, Ya:sute naimano ololo apulo anoano tanalo idi da:bosiyodilomene.” ⁹Ebe mabuma: Elodite Ya:suko iyaiya tanalo bilibilinomoma: nalateda:iya, wiyasiya Ya:sute ebetamo tabo kapiya idi kegiya. ¹⁰Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, iba:te maimiote Ya:sukono tanalo eba anagilamelemelo ebe kuba lumagima: gelalo elawonomamo geliya, ¹¹ega:walo ebe atu tetelo Elodite ebene gowelaopiago Ya:suko malogolo nekalakalatitiya. Ebe kalakala magumulo iba:te kawokawo elawodubate da:pupulinaka ebako kaliku ebetamo pulimite, ebene iba:te eba kunu Paeletetamo walo gito kanalibiya.

¹²Ega:walo me tanalo idila. Elodiko ega:walo Paeleteko ibi netewapiate dopamo idite iditamo downaki eba kunu wagelenamiya, wiyasiya me egelane wagilimite iba:te namutupima: nanitabonomolo ediya.

Paeletete Ya:suko A:eamo Dalibiya

Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Yon 19:1-16

¹³Ebene Paeletete Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapi, ega:walo kebe epate ibino tabo olowioma: da:pelamiya, ibi bilibilinomo ebetamo ka:la:mite ¹⁴iba:tamo negiya, “La: me dubu natamo epo kubailamedawamu magaemata, wiyasiya nale la:imano ololo apulo ebene iyaiya tanalo danagilamelemo ebegodolo kuba idi kumia:.” ¹⁵Ega:walo Elodite atumu ebegodolo kuba idi kuimia:, ebete ebe atamo ebema: kapalibo. Nanitabola, ebete kawo kuba idi kosiyodiloa: ebete ebema: a:ela. ¹⁶Ebema: modobola nale ebe pa:ka:pa:ka:mo a:na:ma:ga:midaote gito kalibomamo.”

¹⁷Paeletete me tabo negiya mabu ebene osiyodilo tanalo ma kunula, ulama bilibilinomo magumulo Yu epono Aduga:la Soliyomu tetelo iba:te idoko motolo kapiya lumagi mailamo deka:minakiya, Paeletete ebe lumagi ebene kuba wiyane gito alibonaki.^e ¹⁸Wiyasiya epo bilibilinomate Paeletetamo gelatepaolo negeliya, “Ao, Ya:suko nanakapuma! A ubila a:ma: Balabasiko gito naliba!” ¹⁹Balabasikono tanalo ma kunula. Dopamo ebete Loma gabamaniatamo gowelao tanalo eba osiyodilolo epo epetapi Yelusalemalo ebo anakapulamiya, ebema: iba:te ebe idoko moto magumamo gito ba:idiliya.

²⁰Ebe tetelo Paeleteko ubila Ya:suko gito kaliboma:, ebema: ebete ebene tabo madodo adipatelo epo bilibilinomo walo nakanaliya,

^e Luk 23:17 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebene buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

21 wiyasiya ibi bilibilinomate kawonomamo negeliya, “Kewa olotolowamo tupuguima:wete, ikoko nanagilamolema!”

22 Ebene netewa-kapiya teta:mo Paeletete walo na:kegiya, “Mabu keleka? Ebete beda: kuba kosiyodilile? Na ebegodolo kuba idi kumita: nale ebe a:eamo ebema: alibola! Modobola nale ebe pa:ka:pa:ka:mo a:na:ma:ga:midaote gito kalibomamo.”

23 Wiyasiya iba:te olodiyoboa:no kawonomamo gelatepaolo negeliya Ya:suko kewa olotolowamo ka:tupuguima:, ebene ibino gelatepao tanalote kawonomoma: dediya Paeletete iba:tamo gito tuduwatiya, 24 iyo, iba:te ebe keba kunu kaniye, Paeletete eba kunu osiyodilote Ya:suko a:eamo alibo tabo ebo giya. 25 Ebene iba:te idoko motolo lumagi mailamo deka:miya, ebe dubu epo anakapulamedawa ega:walo gabamaniatamo gowelaodawala, Paeletete ebe ebena kuba wiyane gito alibiya, wiyasiya ebete Ya:suko epatamo gito ikalamiya iba:te ibino ubi tanalo kosiyodiloma.

Gowelaopiate Ya:suko Kewa Olotolowamo Da:tupuguimiya

Ma:t 27:32-44; Mak 15:21-32; Yon 19:17-27

26 Gowelaopiate Ya:suko a:e baiamo eba magatalo, Saimonoko Sailiniya duliyoumolo dubula, ebete iyabaine kawo duliyoumolo ebe gabodo piti, ebene iba:te ebe elawamo lawete naniya, Ya:suko dopamo eba tutalo Saimonote ebena kewa olotolowa kaguwataema.

27 Ebene epo bilibilinomate ebe eba waloma:titalo, ibino taneba magumulo kamiyale epetapiate Ya:sukono tanaloma: ima:go tolamitiya. 28 Ya:sute wiyasiya iba:tamo olobigate negiya, “Yelusalema duliyoumolo kamiyala:la, la: naimano tanaloma: kimitala:, la: a:ka:tuwa: la: ega:walo la:imano gudino tanaloma: nimitala:!” 29 Mabu kuba tete ebe na:pe epate ma kunu kegelama:na:, ‘Ta:li kamiyale ega:walo lamitua:noma: eda:o kamiyale ega:walo guda:tamo nono ikalamea: kamiyale, iba:te olalati tetelo modobodopoma: keda:oma:na:, wiyasiya guda:gopi kawo tepo temetemenomo kiyatawaoma:na:!’^f 30 Ebe tetelo epate temeteme magumulo unuunu damelatamo kegelama:na:, ‘La: a unamo na:pa:guda:la:!’ ega:walo egege damelatamo kegelama:na:, ‘La: a na:pitioa:la:!’^g 31 Ebema: kamiyala:la, la: me tanalo nemalagidilala: Kewate alawoa:noma: eda:o tetelo kubakubapiate natamo mako kawo kuba osiyodiluta, ebema: walone tetelo kewate alawoma: deda:oma:na:, la: nanisiwale! Diyala, ebe tetelo ibino tepo magumuno kubate kawonomoma: eda:lamete la:tamo ega:walo la:imano guda:tamo iyaiya kuba kawokawonomo da:bosiyodilolema:na:.’^h

^f 23:29 Luk 21:23 ^g 23:30 Ose 10:8; Awo 6:16 ^h Ya:sute me uli tabo degiya, ebe tabono magumu ma kunula. Lumagite ka:ka: kewamo ela demadomene elate kawonomamo a:kowamotemene, wiyasiya alawo kewamo ela demadomene kawonomamo kowamotemene. Ebema: eba kunu Ya:suko tetelo kuba osiyodilolepiate ibino iyaiya kuba tanalo kela:mo osiyodilole ebo wagilimiya, wiyasiya walone tetelo ebako epono kuba woki kawonomoma: deda:mene, ebe tetelo iba:te Ya:suko waloma:tapiatamo kawokawo kuba nanitabonomolo kosiyodilolema:na:.

³²Ebe tetelo iba:te kuba osiyodilolepi dubu netewa Ya:suago magataliya, iba:te ibi kapimiya a:eamo kanalomoma. ³³Ebema: iba:te damela unu ida:mo nemaimiya, ebe damelano mailo Wato Goala, ebene iba:te Ya:suko kewamo ebolo na:tupuguimate ikoko ebo nanagilamolemiya, ega:walo kubakuba tanalo osiyodilolepi dubu netewa atumu kuwatete, idi tumudi apuamo, idi pele apuamo, iyaiya kewa olotolowamo eba kunu ka:tupuguilamiya. ³⁴Ebene Ya:sute negiya, “Aba, a:ma: ibino kuba egebolelama:wete na:dodolomatililama:, mabu iba:te beda: tanalo kosiyodilute ibi iyatawa:”

Ebe tetelo Ya:suko anakapumpiate nokola egege iyalekeolo kalakala tanalo eba osiyodilolepi ebene kaliku iyaiya ebo alabaomiya.ⁱ ³⁵Ebene epate utitatate ebe eba umitalo, Yu watowatopi dubate ebe kalakalatele negeliya, “Ebetepo epetapino olalati tanalo mula:lalamanaki, ebema: ebete Godokono nani Kelisoma: deda:na, modobola ebe a:ka:tuwa: ebene igilo na:mula:na!”^j

³⁶⁻³⁷Ega:walo gowelaopiate ebe atumu kalakalatele na:kegelitiya, “A:ma: Yu epono nani Kawo Elawodubuma: deda:wena, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano igilo na:mula:!” Ebene iba:te kaka da:imi obo ebetamo ebo ikamiya ebete ka:nima;^k ³⁸ega:walo iba:te Ya:suko da:tupuguimiya ebe kewa unamo tabo ma kunu akuloliya, “Me dubu Yu epono Kawo Elawodubula.”

³⁹Ebe tetelo eba:go kewa olotolowamo da:tupuguilamiya, ibi netewapi magumulo dubu idite ebe kawonomamo malogolo ma kunu giya, “A, a:ma: Kelisotela:ka:, Godokono Alibodawa? A:ma: a:ka:tuwa: a:imano igilo mula:wete, aimano igilo atumu na:ka:mula:leama:!”

⁴⁰Wiyasiya dubu idite ebe eba odiyobolo negiya, “Eiye! A:ma: Godoko tolemea:noma: keda:wita? A netewa-kapiyate kapiya a:e wiya eba lawitalo, ⁴¹gowelaopiate atamo kuba wiya wadenomamo ikaeamita mabu a kuba tanalo osiyodilolenaima:, wiyasiya Ya:sute kuba idi kosiyodilola:.”

⁴²Ebene ebete Ya:sutamo negiya, “Ya:su, a:ma: Kawo Elawodawano elawago da:ka:pa:emene, ebe tetelo na nilakapolo na:pemalagidiloniye!”

⁴³Ya:sute ebetamo nowamiya, “Na a:ma:tamo nani tabo gemo, ka:lo egelalo a:ma: nago Kalakala Duliomololo ka:lutama:ta.”

Ya:sute Da:eni

Ma:t 27:45-56; Mak 15:33-41; Yon 19:28-30

⁴⁴⁻⁴⁵Ebene egelate tuli teta:mo dutiya, egelano pukuilame tanalote olopoligote opo kawonomote ebo idokiya. Iyo, idokote egelano alo eba mula:lo egelate a:iwate kela:mo a:niwisigatepani, egela tuli tetene wagilimate 3 koloko uwomuamo, ebene Godoko Amamateno Iya

ⁱ 23:34 Ais 53:12; Oale 22:18 ^j 23:35 Oale 22:7-8 ^k 23:36-37 Oale 69:21

Motono kaliku ubilite tulituliya ebo bolegaleni.^l 46 Ebe tetelo Ya:sute kawonomamo gepatenate negeni, “Aba! Nale naimano uliyana a:imano kotamo iyatimo!” Ebete me tabo genate a:enomo ebo a:eni.

47 Ebene gowelaopino elawodubute ebe tanalo uminate ebete Godokono mailo eba adipatenalo negeni, “Nanitabola, me dubu tuputupudawama: eba eda:nalo kuba tanalo idi kosiyodiloa:.”

48 Ebene epo bilibilinomate Ya:sukono a:e tanalo uima: da:pelamiya, kebe tanalate kemaimioniye iba:te ebe tanalo ulamenate kawo tola:go bodolo alukola:go ibino motamo gito tolameniya, 49 wiyasiya Ya:sukono namutupi bilibilinomo ega:walo kebe kamiyala:te Ga:lili opone ebe dowloma:iya, iba:te mulune putitanate ebe iyaiya tanalo ebene pulameniya.

**A:limitiya Duliyomolodawa Yausepete Ya:sukono Ape Nokola Bobo
Magumamo Diyatini**

Ma:t 27:57-61; Mak 15:42-47; Yon 19:38-42

50-51 Ebe tetelo dubu idi nokolinami, ebene mailo Yausepetela, ebe Yudiya opono A:limitiya duliyomolodawala, ebe dubu tuputupudawala, ebete Godokono Kawo Elawodawano pe tete nemakopelenami. Ebe Yu epono Ka:nisolo dubu idila, wiyasiya Ka:nisolo dubu epetapiate Ya:suko anakapumi tabo degelitiya, ebete iba:go woki kapiyama: keditia; 52 ebene ebe dubute Paeletekono ololo apuamo tonate Ya:sukono ape lawenama: ebe ebo nanani. 53 Ebene ebete Ya:sukono ape opamo powolukonate, wade keyakeya kalikamo auptinate nokola bobo magumamo gito niyatini, epate ebe bobo maboele nokola damela iyalo obobiya wiyasiya a:e lumagi idi ebamo dopamo kiyatiya:

54-55 Ebe tetelo kebe kamiyala:te Ya:suago Ga:lili opone da:pelamiya, iba:te Yausepeko bobo baiamo waloma:tanate, ebe nokola bobo ega:walo Yausepete Ya:sukono ape keba kunu kiyatiniyale, ebe iyaiya tanalo ebo nulamelemiya. Ebe egela Palaide egelala, Yu epono talena egelano inamabu osiyodilole tetela, mabu dumutu ebe ibino woko: talena egelala. 56 Ebema: ebe kamiyala:te motamo ka:tolamenate wadewade nibo inamabu ebo nosiyodiloleniya egela idilo Ya:sukono apa:mo kapabutilamelema:, wiyasiya iba:te Yu epono woko: egelalo tanalo idi kosiyodiliya:, mabu Godokono totomu tabote talena ma kunu iyatilamenami.^m

Ya:sute A:ene Walo Da:kemaigiya

Ma:t 28:1-10; Mak 16:1-10; Yon 20:1-10

24 ¹ Ebene kamiyala:te Palaide adimolo dosiyodiloleniya, iba:te ebe wadewade nibo inamabu Sande egela duiyanomolo bobo

^l 23:44-45 Luk 8:2-3 ^m 23:56 Maimi 20:10; Totomu 5:14

baiamo gito watiya. ²Iba:te ebamo nemaimiote, bobo demopiya ebe kawo nokola balamo iyalo mupiamida eba itanalo ebo numiya, ³ebene iba:te nokola bobo magumamo nopila:ote wiyasiya Kawodawa Ya:sukono ape ka:numiya. ⁴Ebe tetelo iba:te ebe tanaloma: woki bilibilima: eba eda:utalo, dubu netewa ibino kaliku alonomola, iba:te pemaimite ibi niyakabolo pelamota:niya. ⁵Ebene kamiyala:te kawonomamo toletoleolo ibino ololo opamo eba alomolo dubu netewate iba:tamo negeliya, “Keleka: mabu la:le igilo lumagi a:elao epono bobo bailo da:powadiawitama? ⁶Ebe malo puliyala, ebe emaigaka! Ebete Ga:lili opolo la: danaletia, la: ebe tabo nemalagidilala.” ⁷Iyo, ebete ma kunu giya, ‘Godote Epono Naniwi kubakubapino kotamo iyatite, iba:te ebe kewa olotolowamo tupuguimite ikoko kanagilamolema:na; wiyasiya ebete netewa-kapiya egelalo a:ene walo ka:kemaigamene.’ ”

⁸Ebe tetelo ebe kamiyala:te Ya:sute iba:tamo dopamo kebe tabo kegiyale ebe tabo ebo malagidiliya, ⁹ebene iba:te bobo baine duliyyomolamo ka:tolamete iba:te bobo bailo da:nulamiya ebe iyaiya tanalo Ya:sukono ¹¹waloma:tapi ega:walo ebene namutupi epetapi bilibilinomo ebo na:kiyawaolamiya. ¹⁰Ebe tetelo Magadala duliyyomolodawa Ma:liko, Yowanako, Ya:imesikono menoko Ma:liko, ega:walo kamiyale epetapi, miba:tamo kebe tanalate bobo bailo kemaimiye, iba:te ebe tanalo Ya:sukono alibolepi dubatamo ebo na:kiyawaiya, ¹¹wiyasiya iba:te ibino tabo dolowiya, ebe tabo daedale wokima: gelate nanitabokobi ka:midiya. ¹²Ebe tetelo Pitate wiyasiya maigate bobo baiamo gito puligiya. Ebete nokola bobamo da:nemaigiya, nopega:no tuduwatalo Ya:sukono ape dauputiniya ebe kaliku balalo eba pola:nalo ebo nulamiya, wiyasiya tanalo idi ka:numiya. Ebe mabuma: ebete ebe tanalo ebene wokilo kawonomamo malagidilago walo na:ka:piya.

Ya:suko Waloma:tapi Netewate Emeyasi Duliyyomolamo Eba Tutalo

Ebete Iba:tamo Dapawokaliya

Mak 16:12-13

¹³Ebe atu egelalo Ya:suko waloma:tapi netewate Yelusalema kawo duliyyomolone Emeyasi duliyyomolamo tutiya, ebe gabono geyageya 10 kilomita keba kunula:ka: eba kunula, ¹⁴ebene gabo tetelo iba:te Ya:sutamo demaimiya ebe iyaiya tanalo bilibilinomoma: kiyawago tutiya. ¹⁵Iba:te tabo gelago eba tutalo, Ya:sute ibino walogabo apune pete iba:go da:tuti, ¹⁶ebe tetelo iba:te ibino balida:mo Ya:suko umiya, wiyasiya Godote ibino woki eba atutilatelelamelo iba:te kemalagidilutiya: me Ya:sutela. ¹⁷Ebene Ya:sute ibi netewapi nanaliya, “La: gabo tetelo eba tutalo beda: tabo kegelawitama?”

ⁿ 24:6 Luk 9:22

Ebema: ibino dopote mibomiboma: eda:olamete gito lamota:niya. ¹⁸Ibi magumulo idino mailo Kolopasitela, ebete Ya:suko kapela dubumu midilo negiya, “Aimano Yelusalema duliynomololo dilukuliona, ebe kapela epo magumulo a:ma: kapiya iyatawa:noma: keda:wita me egela epetapilo atamo beda: tanalate kemaimile?”

¹⁹Ya:sute wiyasiya negiya, “Beda: iyaiya tanalola:ka:?”

Ebene iba:te nowaimiya, “Nasalete duliynomolodawa Ya:sutamo demaimi ebe tanalo. Ebete Godokono ololo apulo ebene woki awokalimidawama: eba eda:nalo tabo kiyawao magumulo ega:walo osiyodilole magumulo elawonomoma: eda:nami. Me tanalo epo bilibilinomate nanitabonomolo umiya, ²⁰wiyasiya Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo aimano kawokawo dubu epetapi, iba:te ebe gabamanino kotamo gito iyatiya, iba:te ebene tanalo eba anagilamelemelo a:eamo kaliboma:, ebene iba:te ebe kewa olotolowamo tupuguimate ikoko ebo anagilamolemiya. ²¹Dopamo a ma kunu malagidilonaima:, ebe Isalaela epono igilo mula:lelamedawala, wiyasiya ebete da:i ebe egelane wagilimate mamoma pemaiga ka:lo netewa-kapiya egelama: edita.^o ²²Ebene aimano taneba magumulo kamiyale epetapiatamo ka:lo duiyanomolo da:pemaigaka, ebe tanalote a nanoanoiama:ka. ²³Iba:te bobo baiamo da:tolama:ka Ya:sukono ape ka:numa:ka:, ebema: iba:te atamo walo ka:pelamete na:pegelaka, ‘A Godokono nopopi a:nulaema:. Iba:te negela Ya:suko a:ene emaignaka!’ ²⁴Ebene aimano taneba magumulo epetapiate bobo baiamo da:tolama:ka, ale kamiyala:godone dolowiakama: ebe tanalo iba:te eba kunu nulama:ka, wiyasiya Ya:suko ka:numa:ka:.”^p

²⁵Ebene Ya:sute ibi netewapiatamo negiya, “La:imano iyatawa lawe tanalo nanitaboa:, daedale gudi keba kunula:ka: eba kunula, mabu Godokono woki awokalimipiate dopamo degelanakiya, la: ibino iyaiya tabono tanalo nanitabokobi ka:midila:wena:! ²⁶Me kawo tanalonomo la: iyatawala:ka:? Godokono ubi tanalodo ebene Alibodawa Kelisote dopamo kawokawo temeteme uwatete, ebene ebete ebene Alonomo Duliynomolamo ka:nopegamene.”^q ²⁷Ebene Godokono Bukalo da:pola:na Kelisokono nanitabo tanalo awokalima:, Ya:sute ebe tanalo bilibilinomo ebo iyatulamiya, Mosesete Bukamo dakuloliya ebe tetene wagilimate Godokono woki awokalimipiate dakuloliya ebamo nemaiga.^r

²⁸Ebene dadimoni iba:te ibino duliynomolamo maimioma: eba tolamenalo, Ya:sute duliynomolo ida:mo ka:tonama: degeni, ²⁹wiyasiya iba:te ebe odiyobonate nananiya, “Modobola a:ma: ago na:pa:, mabu egela na:niwisigana ega:walo samamo kidokomene.” Ebema: Ya:sute ibino motamo tonate gito nodoloni.

^o 24:21 Luk 19:11; Ali 1:6 ^p 24:24 Yon 20:3-10 ^q 24:26 Luk 9:22 ^r 24:27 Oale 22:1-21; Ais 53

³⁰Iba:te kapimiya bae eba naonalo Ya:sute bae lawenate kalakala tabo Godotamo genate, ebene bae wakalaminato ibi netewapiatamo gito ikalamenti. ³¹Ebema: Godote ibino balidi paeamidalelamente iba:te Ya:sukono tanalo ebo iyatawaniya, wiyasiya ebe tetenomolo Ya:sute ibino ololo apune gito alatidini. ³²Ebene ibi netewapiate tabo ma kunu gelaniya, “Nanitabola, gabo tetelo ebete ago tabo eba kiyawaonapelo Godokono Buka apuno iyaiya tabo atamo dawokalilama:ka, ebe tetelo aimano tepo magumulo Godokono elate wamotitaka!”

³³Ebe tetenomolo ibi netewapiate Yelusalema kawo duliwomolamo walo na:kolowaminiya, ebolo Ya:sukono 11 waloma:tapi ega:walo piyate iba:go da:pola:niya, iba:te ibi bilibilinomo ebo nulameniya. ³⁴Ebene Ya:suko waloma:tapiate ibi netewapiatamo negelaniya, “Nanitabola, Kawodawa Ya:sute a:ene emai gaka! Ebete Saimonotamo nanitabonomolo emai gaka!”^s

³⁵Ebene ibi netewapiate gabo tetelo beda: tanalo kumiye ega:walo Ya:sute iba:tamo bae eba wakalaminato iba:te ebene tanalo diyatawaniya, ebe iyaiya tanalo iba:te waloma:tapi epetapi ebo kiyawaolameniya.

Ya:sute Ebene Waloma:tapi Epetapiatamo Dapawokalani

Ma:t 28:16-20; Mak 16:14-18; Yon 20:19-23; Ali 1:6-8

³⁶Iba:te ebe tabo ma kunu eba gelanalo Ya:sute iba:tamo pawokalanate ibino tetenomolo putinate ibi nanaleni, “Godokono kalakalate la:godolo nitanana.”

³⁷Ebema: iba:te la:wa:onate kawonomamo toletoleoniya mabu iba:te nemalagidiloniya Ya:suko ebe obolola.^t ³⁸Ebete wiyasiya iba:tamo negeni, “Keleka: mabu la:le toletoleolo woki bilibilima: deda:wenama? Nanitabokobi midia: tanalote la:imano tepo magumune beda:ma: kemaigale? ³⁹Modobola la: naimano kotola agowala nulama:la:. Na Ya:sutela. La: na na:pologiona:la:, na oboloa:, na lumagila. La:le na nunamenamata, na katena:gonola ega:walo goagonola.”

⁴⁰Ebete ebe tabo genate ebene kotola agowala iba:tamo ebo a:iyamidaoleni, ⁴¹ebene iba:te kawonomamo kalakalaoniya, wiyasiya woki bilibilima: eba eda:onalo ibino nanitabokobi midia: tanalote kolopoligolameniya:. Ebema: Ya:sute ibi nanaleni, “La:godolo inamabu idi ba:kitanale nale kenama:?” ⁴²ebene iba:te namo okalimi ebetamo ikamenate, ⁴³ebete lawenate ibino ololo apulo gito nani.

⁴⁴Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negeni, “Nale la:go eba okolinalo la:tamo da:kiyawaonakimo, me ebe tanalola. Na dopamo ma kunu egimo, Godokono Bukate naimano tanaloma: degena ebe tanalo bilibilinomate ka:pemaimioma:na:, iyo, Mosesete Totomu Tabo Bukamo dakuloliya, ega:walo Da:ibidite Sam Oale Bukamo dakuloliya, ega:walo Godokono

^s 24:34 1Kol 15:4-5 ^t 24:37 Ma:t 14:26

woki awokalimipi epetapiate dakuloliya ebe tabono tanalo bilibilinomate nanitabonomoma: keda:oma:na.”^u ⁴⁵Ebene iba:te Godokono Buka apuno tanalo bilibilinomo wadenomamo kemalagidilolenama: ebete ibino woki eba tuputupuilamelelamente ⁴⁶ibi nanaleni, “Godokono Bukalo tabo ma kunu itana, ebene Alibodawa Kelisote kawokawo temeteme uwatete ebo ka:emene, wiyasiya netewa-kapiya egelalo a:ene walo ka:kemaigamene. ⁴⁷Ega:walo me Wade Tabote Yelusalema duliyoumolone wagilimite me opo kawonomamo ma kunu ka:tomene, Godokono tabo kiyawaopiate naimano mailamo epo ka:nikiyawaolaema:na:, iba:te ibino kubane dolobila:oma:na: Godote ibino kuba ebo ka:dodolomatililaemene. ⁴⁸Nanitabola, la:le me iyaiya tanalo wadenomamo ulamolimata, ebema: la: naimano tabo kiyawaopima: keda:omamota.”^v ⁴⁹Ega:walo me tanalo idila. Naimano Nabiwite nanitabonomolo degiya la: ebe tanalo kuimamota, nale ebene elawo la:tamo kapalibomamo, ebema: modobola la: Yelusalema kawo duliyoumololo ebe tanalo nemakopeliyala:, ebolo Godokono Elawote Unu Duliyoumolone la:tamo ka:piwisigamene.”^w

Godote Ya:suko Unu Duliyoumolamo Da:pelawiya

Mak 16:19-20; Ali 1:9-11

⁵⁰Ebe tetelo Ya:sute ibi Yelusalema kawo duliyoumolone magatalete iba:te Betani duliyoumolo niyakabamo da:nemaimiya, ebete ebene koto wadipalatelelo Godoko ebo aniya ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:. ⁵¹Ebete ebe tabo eba gitalo, Godote ebe pelawete Unu Duliyoumolamo ebo adipatiya. ⁵²Ebema: iba:te ebolo Ya:suko amamatete, Yelusalema kawo duliyoumolamo kawo kalakalago na:ka:tolamiya, ⁵³ebene iba:te ebe duliyoumololo eba ilukulinalo egela epetapi bilibilinomolo Godoko Amamateno Iya Motamo da:nodolonakiya, iba:te Godokono mailo unamo ebo adipatenakiya.

^u 24:44 Luk 9:22 ^v 24:48 Yon 15:27; Ali 1:8 ^w 24:49 Yon 14:16; 15:26; Ali 1:4